

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPĂLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara

« 2.60 » 1/2 « » « » « » « »

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Intrat înainte
de anul 1933

Biblioteca Universității Iași

25 JAN 1936

ATACUL FU GROAZNIC. — (Vezi pag. 4040)

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALĂTORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

Spaniolii în regiunea Rifului

Încă din Iulie, spaniolii duc o aspră campanie în Maroc, care interesează în mod viu și pe Francezi, căci și ei au avut de făcut acum 3 ani o sforțare militară importantă — tot în Maroc și pentru că, după cum se înțelege, stăpânii Algeriei și Tunisului nu pot rămâne străini de ceea ce se petrece în Maroc.

Fără îndoială că spaniolii din Melilla nu se așteptau la aceste evenimente care luau naștere din cauza fanteziei pe care o avu Abd-el-Aziz de a instala la Fez o linie de vagoane «Decauville» spre a uni palatul cu grădinile sale.

La începutul lui Iulie, o depeșă anunță, că «Rifanii» atacaseră șantierul și omoraseră 6 lucrători. Generalul Marina scoase imediat trupele sale din Melilla și merse să alunge pe inamic pe care îl și puse pe fugă — către Nador; ocupă muntele Atalayon și se instală pe masivul Gurugu.

La 18 Iulie, pe la 3 după masă, Rifanii îl atacară acolo, în masă. Maurii fură decimați dar și spaniolii pierdură pe locot-colonel Caballos, comandantul Rojo, căpitanul Illache și pe alți doi ofiteri.

După două zile, Marocanii tăiară drumul spaniolilor cu Melilla dar aceștia își făcură loc.

În dimineața zilei de 23, Rifanii atacară stația drumului de fer de la Capul Moreno. Spaniolii sosiră și respinseră atacul, cu baioneta. Soldații respirară; dar căldura și lipsa de apă deveneau covârșitoare. De-odată sună gónna. Atacul reîncepu. Hordele marocane doborâră coloana spaniolă. Colonelul Cabrera și doi comandanți fură omorâți. Alți marocani se îndreptară către Melilla; noroc că trupe proaspete debarcaseră în ziua aceea. Marina le trimise întru întâmpinare. Costul bătăliei: 15 ofiteri și 300 de oameni!

La 26, Maurii fură alungați de generalul Pintos care-și găsi moartea mai târziu din cauza neprevăderii sale de a ocupa un teren bun.

Generalul Marina are planul să: de a obține trupe considerabile și de a ocupa metodele posturile strategice

ale Nadorului, Seluanului și Gurugutului. El nu se lasă de a fi târât în lupte de fond. Timp de trei luni, August, Septembrie și Octombrie, prepară o luptă înecată și sigură.

Dar în avant-posturi e alergătura continuă și soldații spanioli învață în paguba lor, ceea ce este o hărțuială marocană. Strămoșii lor au învins pe Napoleon tot prin hărțuială și tocmai prin această Rifanii obolesc pe Spanioli. Și cât sunt de buni trăgători și ce războinici feroși! Nenorocire celuia, care e luat prizonier. Supliciu omorâre cu pietre, dispărut din restul Marocului, se conservă încă pe coastele inospitaliere ale Rifului. Condamnatul e pus în lanțuri și apoi lovit cu pietre de tot tribul, chiar și de femei și copii. Ori-ce lovitură dată lui «Rumi» (condamnatului) se numără printre bunele moravuri pentru că Allah va fi pe gustul musulmanului.

Lucrul cel mai extraordinar era sângele rece cu care se ascundeau Rifanii în găuri adânci aproape de linia de posturi. Acolo steteau ore întregi și când o patrulă inamică se apropia de groapa nebănuită, își găsea moartea fără a avea timp să anunțe nici pe camarazii din urmă.

Aceasta necăjea mult pe spanioli, pe lângă veștile triste ce le sosea din interiorul Spaniei. Trupelor și generalului Marina mai ales, le-a trebuit multă înțelepciune și inimă spre a alege momentul nemeit operațiilor sale de la sfârșitul lui Septembrie.

Această ultimă luptă fu decisivă. Situația fu schimbată în 8 zile. Rând pe rând pozițiile Nadorului, Gurugutului, Seluanului, etc. — fură ocupate.

La 29 Sept. drapelul Spaniol fălăia pe muntele Gurugu. Acesta fu un delir pentru Spanioli.

Întreaga Spanie era entuziasmată. Regele declară că ziua aceea era cea mai frumoasă din domnia lui. Dar, din nenorocire, succesul fu scurt; — după 2 zile, o coloană de Spanioli care veneau la Seluan fu prinsă de către Rifanii și decimată pe flanc. Lupta fu teribilă și furia marocanilor extraordinară: unii atacau cu pumnalul, alții asvârleau pietre cu praștia asupra infanteriei. Coloana trebui să se retragă; generalul Vicario, care o comanda, fu omorât împreună cu alți 15 ofiteri. De atunci și până în prezent, luptele au încetat și marocanii par a fi schimbat tactica lor de lupte de fond, în lupte izolate fără veste și trăgănitare. Spaniolii au avut o grea școală de făcut — pe care însă au sfârșit-o cu mult eroism.

PEȘTERILE MAMUTULUI

Călătorind prin Statele-Unite ale Americii, treceam prin Kentuki și nu putui să nu mă opresc ca să vizitez celebra peșteră a Mamutului, care de mult face admirația călătorilor din lumea întreagă. Într'adevăr călătoria ce făcui acolo, în fundul pământului, mă uimi mai mult de cât toate minunile Statelor-Unite; mi se păru că văz o lume nouă, cu totul alta de cât cea pământescă. Până să ajung la această peșteră, călătoria cu trenul, printr-o localitate curioasă, plină de peșteri, cu ape subterane la fie-care pas; o mulțime de izvoare cu apă minerală, fântâni intermitente; tot felul de curiozități geologice. În apropierea peșterilor se afla un otel mare, otelul «Peșterii Mamutului». Acolo mă oprii și imediat după masă, îmbrăcați — eu și vre-o trei tovarăși de-al mei — în haine groase de postav, pornirăm în spre peșteri, însoțiți de doi conducători negri, cari purtau mai multe lămpi.

O luarăm mai întâi pe o cărare strâmtă în mijlocul stâncilor și peste puțin timp zărirăm sub coasta muntelui, în mijlocul văii plină de verdeață, o intrare neagră, întunecoasă, strâmtă, în cât d'abia puteau trece două persoane alături: era intrarea vestitelor peșteri. După ce fie-care din noi își aprinse lampa, intrarăm mai întâi într-o gang lung și strâmt, apoi scoborârăm 60—80 trepte de piatră, umede și alunecoase. Eram acum într-o galerie înaltă și largă ce ducea la o sală mare, rotundă, din care plecau o mulțime de ganguri. Pătrunserăm în acel loc numit «Marele vestibul»; prin acesta, care 'i situat pe un povârniș destul de repede, am ajuns într-o sală de o circulație de o sută de metri aproape și cu o boltă imensă. Sala aceasta cuprinde cinci mii de persoane și e împodobită cu o mulțime de stalactite de forme curioase; din cauza aceasta i s'a dat numele de *Biserica gotică*. Într'adevăr, aceste stalactite seamănă de minune cu arhitectura unei biserici medievale: aci se văd coloane, pilasiri, bolți, ogivale, până și o catedră naturală de piatră, de la care, de sigur, mulți predicatori-călători au venit să-și expună doctrinele.

Părăsind biserica gotică, ne afundărăm într'un alt gang, pe pereții căruia, la lumina lămpilor noastre, străluceau stalactite admirabile. De acolo intrarăm în camera *Strigoilor* — numită ast-fel din pricină că aici s'au găsit mumii indiene și, probabil, altă-dată servise de cimitir unor triburi indiene. Deși are un nume îngrozitor, «Camera Strigoilor» e foarte bine luminată. Femeile conducătorilor au făcut aci un fel de cafeenea; aici se văd băuturi diverse și se citesc jurnale. Mai departe, în gangul numit «Labirint», bolta devine atât de joasă, în cât a trebuit să ne târâm pe picioare și pe mâini. Acest gang se mai numește *Drumul*

Umilinței, căci nu poți ridica capul fără să te lovești de boltă și cel mai mândri trebuie să și-l plece jos.

Ajunserăm acum la *Capela gotică*, oare-cum o miniatură descrisă mai sus, și în stărsit ne oprirăm uimiți înaintea *Scaunului Dracului*, un cristal imens în formă de scaun strălucitor, atârnat deasupra prăpastiei numită *Prăpastia fără fund*. Era o privescție minunată și îngrozitoare în același timp. Gangul cel strâmt se întrerupe de odată; sub picioarele noastre se ivesc o prăpastie adâncă, o prăpastie deasupra capetelor noastre. Deasupra ei, o punte de lemn. O tăcere mare domnea, o singurătate și un aer înăbușitor de mormânt. Multe legende ne povestesc despre «Prăpastia fără fund» (Boitocules pitt) Fie-care conducător își are legenda lui. Iacă o istorie tristă pe care ne-a povestit-o unul din conducătorii și care, după cum zicea, se petrecuse acum câțiva ani în acest loc înspăimântător:

— Două logodniți tineri, despărțiți prin voința nestrămutată a părinților lor, în loc să se adreseze unui popă mai indulgent că să-i căsătorească, preferaseră să se unească prin moarte și se aruncară în prăpastie, legați unul de altul printr'un brâu de mătase: o scrisoare și o batistă a fetei, găsite în sală, descoperiră adevărul trist. Părinții nenorociților voină să aibă cel puțin cadavrele tinerilor, oferiră sume mari de bani acelui care va încerca să se scoboare în prăpastia fără fund. Un conductor încercă, legat de o funie groasă, dar ajuns la o adâncime de 200 metri, fu înspăimântat și amețit de niște zgomote misterioase și de un miros de pucioasă și se sui repede îndărăt...

Vom povesti încă o istorie dramatică auzită de la un alt negru, istorie ce s'a întâmplat încă pe timpul când erau sclavi, negrii din Statele-Unite. Două sclavi, care fugise din r'în or.ș—A'abama, veniră într-o noapte să se ascundă în peșterile Mamutului, sperând că astfel oamenii trimiși să-i urmărească le vor pierde urmele. Dar acești vânători sălbateci de oameni, erau ajutați de niște câini răi, crescuți și învățați anume pentru această vânătoare. De aceea nu puțin după ce negrii se ascunseseră într'un colțisor despărțat al peșterii câinii aduși de vânători, prin instinctul lor sigur, dădură de veste la intrarea peșterilor de prezența prăzel căutate. Atunci în nenumăratele ganguri ale întunecosului labirint începu o vânătoare sălbatică. Această goană teribilă ținu o zi întreagă. În stărsit fugiră, urmăriți din gang în gang, fură gonii până la galeria care ajunge la prăpastia fără fund... Acolo ei n'au mai stat la îndoială, îndărăt erau lanțuri și chinuri, înaintea lor—moartea. La urletele câinilor furioși, sclavii răspunseră printr'un strigăt de triumf...

Un moment s'au văzut la lumina torțelor, stând la marginea prăpastiei, mână

în mână, apoi se aruncară în prăpastia așa de adâncă încât căderea nenorociților nici nu se auzi.

N. aflăm încă mișcări de istoriile dramatice ce auzisem și în tăcere, înaintărăm mai departe până la domul *Urias*, care are o înălțime de 300 metri; boltă și așa de mare și înaltă, în cât nici nu se mai zărește în întunericul adânc. Căci mai departe înaintea noastră se de fisure privescțiile cea mai minunată a frumoasei peșteri: *Camera stelelor*. Eșisem din galeria cea largă a cărei boltă nu se vedea în întuneric; pereții peșterii se depărtase și deasupra capetelor noastre se zărea cerul. Intr'adevăr acela să fie cerul? Eșisem oare din pământ. Sus nu e lună, dar e întunericul unei nopți liniștite, senine, cu o ușoară lumină, albastruie. Înaintăm puțin.

Sus vedeam par'că strălucind o stea, două,—acum au pierit. Ni se pare că pe cer trec niște nori ușori, albi. Ce tăcere adâncă! Ce nemișcare în această noapte senină! Nici un vântuleț! Unde suntem oare? Trecurăm apoi prin *Aleea Clern-lant*—pereții căreia păreau acoperiți cu cele mai frumoase flori.

Aleia se stârșește prin *Sala de Bal*, cu pereții albi ca zăpada. Apoi printr'un foarte accidental gang, când larg, când strâmt, ajunserăm la *Munții de Stâncă* unde trebuia să înaintăm priate niște bucăți mari de stânci rupte.

Acum eram în *Grotă Junilor* unde stalactite numeroase formați șururi lungi de coloane și bolți, au o înfățișare fericită. În toate părțile picura apă și într'una auzeam șgomotul produs de aceste picături. În fundul sălei văzurăm un stalactit care avea cu totul forma unui palmier. Crengile plecate mlădios, păreau că au fost sculptate într'o bucată de alabastru oriental. Luminile torțelor arătau cât de transparente erau acele formațiuni, căci toate nu sunt de cât niște depozite de calcar, ce au fost produse de natură în mod întâmplător. Acest grup delicat se numește «Palmier».

Acum, în *Grotă Junilor*, ne aflăm la 16 kilometri de la intrarea în peșteră. Ajunsesem la partea cea mai de jos a peșterii Mamutului la care conduce o mulțime de ganguri neregulate, din care cel mai strimt se numește cu drept cuvânt *Nenorocirea omului gros*. Scoborâ du-ne mereu, trecurăm prin *Grotă Bandiților* și ajunserăm la *Marea Moartă*, un lac mare, subteran, în comunicație cu *Styru*, un mic râuleț, care curge mult timp sub pământ, crește, primind mereu ape de ploae precum și acea a lacurilor subterane și curge pe lângă muntele în care se află peșterile. Aci ne suirăm într'o barcă care ne așteaptă să ne ducă pe celălalt mal. *Marea Moartă* are câte odată vre-o 30 metri adâncime și 200 lărgime; în unele locuri apa e așa de transparentă în cât se văd stâncile din fund, și luntrea par'că plutește în aer. Ce minunate jocuri de lumină se pro-

duc aici în întuneric, prin lumina torțelor reflectată de apă!

După mai multe cotituri, ajunserăm sub o boltă înaltă, frumoasă, unde vocile noastre răsunau ca într'o catedrală gigantică. Câte odată *Marea Moartă* se ridică foarte sus, în cât toată sala se umple de apă. Eșisem din luntre și mergeam pe nămolul locului infernal. Ici colo se auzea câte o broască singuratecă, rătăcită nu știu cum, în această lume stranie. Aci se pescuiește peștele orb, unicul locuitor al peșterilor. Acest animal curios e cu totul alb și n'are de cât niște urme de ochi cu care nu vede nimic. În «Sx» se mai găsesc raci—orbi ca și peștii.

Mai departe, în prăpastia numită *Mailstrom*, s'au prins gusganți mari cât epurii, cenuși; tot așa s'au găsit și niște greeri mari, galbeni, care nu săreau și nici nu cântau, ci se târau ca niște viermi; în sfârșit s'au mai găsit șopârle cu niște ochi eșii afară. Se crede că în fundul prăpastiei trebuie să fie vr'o deschizătură, prin care să fi pătruns strămoșii acestor locuitori misterioși. Prăpastia «Mailstromului», de care am pomenit, a fost exploatată pentru prima dată de către un tânăr din Louisvil. Acest tânăr, om fără nici o teamă, a încercat primejdile cele mai mari; de multe ori fu crezut mort; ajunse totuși în fundul prăpastiei unde își scrisese numele pe un vârt de stâncă și se întoarse îndărăt pe marginea prăpastiei unde l-așteptau patru tovarăși mai îngroziți de cât dânsul. Noi ne oprirăm la râul «Sx» unde se opresc de obicei călătorii. Dar peșterile se întind de aci mult mai departe;—până acum n'au fost exploatate până în fundul lor.

S'au numărat până acum în peșterile Mamutului 226 ganguri, 57 domuri, 11 lacuri, 7 râuri, 8 cataracte și 32 prăpastii foarte adânci. Pătrunzând printr'un gang foarte îngust, eșirăm din peșteri la câțiva kilometri de la intrare. Cu ce plăcere revedeam lumina zilei, după lunga noastră călătorie sub-terană! Eșind din gangul întunecos, după 6 ore de plimbare am rămas un moment ca orbiți. Verdețea, pietrele, florile, toate par'că împăstiau o lumină orbitoare. Pământul ni se părea ca o scântee. Aerul era așa de cald și dulce și cerul nespuns de strălucitor. Nu pot să vă descriu bucuria plăcerea ce am resimțit eu cât și tovarășii mei, în primele momente; mi se părea că înviasem și eșeam dintr'un mormânt!

N. Ludoșanu

TIPURI CREOLE

Un călător francez care a umblat mai multe luni printre locuitorii insulei Madagascar, și-a însemnat toate observațiile făcute acolo—observații nespuns de interesante, și a colecționat o sumedenie de vederi și tipuri din acea insulă.

Observațiile și clișeurile acestui călător au apărut acum cât-va timp, într'un frumos volum, din care—spre mulțumirea cititorilor noștri, reproducem două dintre cele mai tipice, care reprezintă chipurile a două domnișoare creole, fiicele unui cultivator de cafea,—foarte bogat.

■ L. E o adevărată amazonă.

Cea mai mare, Razafinedrafar, în vârstă de douăzeci și unu de ani,—după cum se poate vedea din ilustrația primă, are niște trăsături clasice. Un păr bogat și creș, ce-i cade în valuri pe spate, și brațul plin, de-o rotundime ideală, îndoit în triumf,—profilul distinct și expresiv,—toată înfățișarea ei, îi dă impresia unei frumuseți ideale.

Visătoarea Ranza.

A doua, în vârstă numai de șai-sprezece ani, numită Ranza, e îmbrăcată în portul obișnuit—de toate zilele. Figura-i, mai puțin expresivă, trădează totuși un suflet plin de bunătate și de simțire domoală, și cărlionții care îi incun-

nează capul, par o aurcolă de castitate feciorelnică.

Ambele surori sunt nemăritate încă, și — conform unei tradiții aborigene —

vor rămâne probabil nemăritate, până la împlinirea anului al 24-lea. Preten-denți nu lipsesc...

VAMPIRUL

— Uimare —

Aventuriera se aplecă deasupra corpului neînsuflețit, apoi întorcându-se neli-niștită spre guvernator:

— E moartă?

— Nu încă, răspunse metișul cu ne-păsare.

— Așa dar voești s'o uciți, don Luiz? Nu știu pentru ce copila asta îmi inspiră o milă adâncă; — n'ai putea s'o erți?

«Moartea ei îți este oare numai decât trebuincioasă?

Nu cred ca fata asta atât de delicată să poată fi o dușmană de temut... Ce câștigî prin moartea ei?

— O sută de milioane,—răspunse gu-vernatorul scurt.

Țifra aceasta păru că face oare care impresie asupra femeii.

Tăcu un moment, cugetă, apoi în-trebă:

— Explică-mi te rog ce se petrece; eu nu înțeleg nimic din toate misterele acestea. Dacă ai nevoie de ajutorul meu, ar trebui să știu cel puțin în ce scop lucrezi. Cine este fata aceasta?

— Numele ei este Gracioza Holsarte, răspunse metișul.

Oare numele acesta are vre o impor-tanță pentru d-ta?

— Mi se pare că l'am mai auzit când-va... A! îmi aduc aminte: Acum câțiva ani m'ai pus să fac cercetări pentru descoperirea unui oare care Ra-mun Holsarte. Este tatăl acestei fete?

— Văd draga mea, că ai o memorie bună. Și pentru că mi-ai fost în tot-d'auna atât de credincioasă nu-ți voi mai ascunde nimic. Mă aflu acum în pragul victoriei, pe care vom împărtăși-o îm-preună!

— Vorbește.

— Dacă e așa, ia loc: căci îți voi spune o poveste lungă.

— Dar fata aceasta și-a pierdut cu to-tul cunoștința? ești sigur că nu ne va putea auzi?

— Narcoticul pe care i l'am dat a cufundat-o într'un somn de moarte, așa în cât putem vorbi fără nici o teamă.

— Dar dacă s'ar deștepta?

— Nu se va deștepta de cât atunci când voi vrea eu; cred însă că ar fi mai bine pentru dînsa să o lăsăm să doarmă mereu. Dar timpul trece repede; în curînd va trebui să ne punem pe lu-cru. Dacă voești să-mi afli secretul, as-cultă-mă.

— Vorbește.

— Iată, începu guvernatorul. Să mă

ascuți cu cea mai mare atenție. Iată po-vestea de la începutul ei.

Don Tiburcio vorbi multă vreme cu voce înceată.

Ce plan infernal urzîră dinșit în lini-ștea nopții, în fața corpului neînsu-flețit al Graciozei Holsarte?

E destul să ascultăm convorbirea care avu loc între ei, mai târziu, ca să ne dăm seama pînă unde mergeau în întu-neric gândurile lui don Tiburcio.

— Da, eșa este, spunea complicea sa senora Martinez, răspunzând u ei între-bări a amantului ei.

«De afară nimeni nu mă putea vedea; în schimb eu vedeam tot ce se petre-cea în jurul meu. Paștile și săbiile scin-teiau în umbră. Auziam pașii greoi ai cailor.

— Și după aceea ați ajuns în pădure?

— Da, în pădure. S'a făcut un întu-neric complet. Cavalerii s'au înșurat de a lungul drumului și n'am mai văzut nimica.

Total era tăcut în jurul nostru.

— De o dată ați fost atacați.

— Așteaptă; nu încă... Din timp în timp aprindeam o mică lampă de buzu-nar și priviam ceasul. După aceea rămi-neam în ascultare. Pe la orele unu după miezul nopții m'am gândit că sosise mo-mentul. Căi mergeam foarte încet și poticneau la fie-care pas. Roatele se în-curcau în eiburi, și de multe ori cava-lerii trebuiau să se oprească pentru a le descurca. La fie-care sfert de oră, Her-man se apropiă de trăsură, bătea în geam și mă întreba dacă mă simțiam bine.

— Ar fi trebuit să prevăd zelul căpi-tanului și să-l opresc de a-ți vorbi.

— Dar zelul său n'a împiedicat de loc afacerea. Într'un rând, după ce se îndepărtase de trăsură, am crezut că sosise momentul să-l crez. Avusesem grijă mai înainte să spun căpitanului că mă sim-țeam foarte obosită și că voiam să dorm.

— Ai avut o idee foarte nimerită.

— La urma urmei nu mințeam de cât pe jumătate, căci eram într'adevăr zdrobită.

— Atunci?

— Atunci am început prin a-mi des-face vâlul și a-l rupe în bucăți. După aceea mi-am scos pumnalul și... iată!

Își ridică mînica hainei și își desco-peri brațul acoperit de numeroase răni.

Guvernatorul privi nepăsător, apoi cu răceală întreabă:

— Și pe urmă?

Femeia se înfioră, simți cum i se ample ochii de lacrimi, dar totuși răspunse cu supunere:

— Rănile acestea mi-ți făcui mult rău, don Luiz. Dar pentru ca să te ascult așa fi îndurat cele mai grozave chinuri. Sângele mi-a curs în abonderanță, pătând pernele trăsorei. Atunci am scris fraza convenită, am fixat hârtia de păretele trăsorei cu pumnul și am apăsătorul care pune în mișcare fundul trăsorei...

— Și pe urmă, continuă senora Martínez, n'am mai îndrăznit să fac nici o mișcare. Cavalerii mă încolțiră din toate părțile. În jurul nostru domnea o tăcere de catedrală. Se auzea cea mai mică pocnitură a crengilor, cel mai ușor murmur.

Guvernatorul avu un gest de nerăbdare.

— Sfârșitul! exclamă dânsul.

— Iacă, voiu fi mai scurtă don Luiz... Mi se pare că nici o dată n'asfi fi avut curajul să sar din trăsura. Nu mă temeam atâtea de oamenii cari mă înconjură, cât mă temeam de căl, cari simțiseră mirosul de sânge și acum erau neliniștiți. În sfârșit îmi era teamă și nu pot spune ce asfi fi făcut dacă de-o dată, pe neașteptate un tunet n'ar fi zguduit pătura.

Aproape de mine, un cavaler se rostogoli la pământ urlând. Auzii vocea căpitanului Herman dând o comandă scurtă: «La săbi! d-lor, și să ne apărăm».

— Erai salvată?

— Nu încă don Luiz... M'am lăsat să cad la pământ; d'asupra mea trăsura s'a închis și eu am rămas nemișcată între roate, ghemuindu-mă cât puteam mai bine, în timp ce căl ne hezau de spaimă.

Dar nu puteam fi văzută; rochia mea era de culoare închisă și părul îmi acoperea fața.

Și apoi nimeni nu se gândea să privească sub trăsura; atenția tuturor era îndreptată aiurea. Atunci m'am strecurat binisor, târându-mă ca o șopărlă. Noaptea era cât se poate de întunecoasă; licăririle provocate de împușcături făceau să se pară întunericul și mai mare încă. De asemenea nu mă mai puteam teme că voiu fi auzită, pentru că în jurul meu era un zgomot asurzitor.

«Am reușit să mă ascund într'un stuf și acolo am mai respirat puțin.

— De astă-dată puteai să fugi?

— Nu, căci dușmanii formați în jur un cerc foarte strâns. Eram condamnată să aștept fără să mă mișc. Și apoi rănile de la mâini mă făceau să plâng de durere; une-ori mi se părea că nu mă voi mai putea stăpâni și voi striga în gura mare. În sfârșit nu știu câtă vreme a stat așa; am cotemplat o parte a luptei... Într'un rând tremuram de teamă să nu fiu descoperită; mai multe stufișuri luaseră foc și o lumină tragică descoperea pătura. Un atac mai violent

al oamenilor d tale făcu o spărtură adâncă în rândurile dușmanilor. Luptătorii se repeziră cu toții asupra aceluiaș punct, într'un amestec înverșunat. Atunci am fugit și eu; am fugit nebună, drept înaintea mea, fără să știu încotro mă îndreptam. Am alergat ore întregi prin pădure, înșăngerându-mi corpul, orturată de teamă și de suferințe fizice... Ce instinct m'a călăuzit, ce forță nevăzută m'a susținut? N'aș putea-o spune; dar când se lumină de ziuă, eșisem din pădure, și am alergat merdă înaintea și am venit aici, și iată-mă; sunt zdrobită don Luiz și mi se pare că voi muri.

Își dădu capul peste spate și rămase cu dinții strânși, zguduită de un spaimă dureros; licărirea sinistră a privirii ei îi dădea o înfățișare spaimântătoare.

Dar în momentul acela metișul n'avea vreme să se gândească la mișc. Bucuria triumfului îl transfigurase; râdea pe infundate și râsul său nervos semăna cu o strămbătură de durere. Dar acum voia să mai afle și alte amănunte; se apropie de femei și apucându o cu brutalitate de mână îl strigă:

— Kicăte! Am nevoie să știu totul. Dînsa nu-și putu stăpâni un vaet dureros.

— Ia seama, don Linz, m'am lovit la mână!

— Ascultă-mă... Ești sigură că nimeni nu te-a văzut?

Senora Martínez, nu putea răspunde îndată; ochii îi erau plini de lacrimi. În sfârșit murmură cu vocea înceată:

— Nu, nu m'a văzut nimeni. Poți să să fi liniștit în privința asta. Dar, aibi milă de mine și lasă-mă să mă odihnesc câte-va momente. Dacă ai ști cât de mult sufăr!

— Veți avea destulă vreme să te odihnești și mai pe urmă. Crezi oare că eu n'am suferit destul așteptându-te?

— Dar de vreme ce acum totul s'a sfârșit!

— Nu s'a sfârșit încă! Mai am nevoie de mărturia lui Herman. Căpitanul a fost rănit,—nu e așa?

— Da; chiar de la începutul luptei a fost rănit la cap; l'am văzut un moment la lumina flăcărilor cu figura inundată de sânge. Dar știți că este un adevărat eroi Herman al d-tale?

«Nici o dată n'am văzut o îndrăzneală mai temerară. Era în adevăr mareș când s'a repezit valmășagul luptei cu sabia în mână. Poți spune cu drept cuvânt că al în omul acesta un apărător de neînvinș.

«Nimica nu-l poate opri în cale; primejdia îl farmecă și îl atrage; aleargă spre moarte cu un fel de bucurie mândră. Sper că-l vei răsplăti după cum merită.

— Numai de s'ar face bine; după informațiile pe cari le am rana sa este gravă.

— Ai pierde întruinsul pe unul dintre cei mai devotați soldați.

— A ta nu prea are mare importanță;

dar mă gândesc că p'în moartea lui Herman asfi fi lipsit de una dintre cele mai sigure dovezi despre nevinovăția mea. Nu l'am amestecat în toată această afacere de cât pentru a mă putea bizui la nevoie pe mărturia lui.

— Ai dreptate don Luiz; cu cât sânge rece calculezi d-ta toate amănuntele!

— B', draga mea, numai cu prețul acesta putem fi salvați. Cred că nu e acum momentul să fim sentimentali.

— Nu. Dar cu toate acestea mă înfior auzindu-te. Mi-e teamă de d-ta.

Metișul înălță din umeri și nu răspunse.

Urmară câte-va momente de tăcere. Deodată guvernatorul tresări și alergă la fereastră:

— Să întoarce escorta! exclamă dînsul.

În adevăr, se auzea afară zgomot de căl și de arme.

Don Tiburcio, foarte palid aștepta. Tremura de nerăbdare.

După câte-va momente cari i se părură lungi ca niște secole, se auziră pași pe scară.

Senora Martínez, se duse să se ascundă în apartamentul secret.

Guvernatorul se uită bine în jurul său pentru ca nu cumva să fi rămas în cameră vre un obiect care să trădeze prezența amantel sale.

Peste puțin cine-va bătu în ușă.

Patru soldați, conduși de un sub ofițer intrară. Pe o targă îl duceau pe căpitanul Herman, leșinat.

Metișul, în scurtul timp cât rămăsese singur, avusese timpul să-și compue o figură de ocazie.

— Herman! viteazul meu Herman! exclamă dânsul; spuneți repede ce s'a întâmplat!?

— Știți excelență că am fost atacați.

— Cunosce toate amănuntele acestea, zise metișul. Dar ce s'a făcut fata a căruia pază v'am încredințat-o? Se află în loc sigur, nu-i așa?

Sub-ofițerul plecă capul și rămase tăcut.

Cu vocea tremurătoare de emoție guvernatorul continuă:

— Ce înseamnă această tăcere? Ce nouă nenorocire aveți să-mi comunicați?

Soldatul făcu un pas înapoi, cu un gest de teamă. Metișul înaintă spre dânsul.

— Nu îndrăznesc să înțeleg!.. Oare mi-ați trădat încrederea? Mizerabil!

Omul înălță capul ca și cum ar fi primit o lovitură de bici.

— Noi ne-am făcut datoria, răspunse dînsul, cu voce hotărâtă. Ne-am expus viața cu curaj, dar de astă dată n'am mai avut de afaceri cu oamenii. S'a petrecut ceva supranatural. Iată dovada, excelență; citiți.

Și întinse guvernatorului o hârtie îndoită, pe care acesta o recunoscu îndată. Dar jucându-și rolul cu o rară perfecție,

o smulse din mâinile omului și ceti în gura mare :

— N'o mai căutați pe Gracioza Holsarte în lumea asta, stăpânul vampirilor a trecut !..

Guvernatorul își duse mâna la frunte, ca și cum s'ar fi deșteptat dintr'un vis. Soldații îl priviau tremurând.

De o dată, don Tiburcio exclamă :

— Stăpânul vampirilor ! Ce grozăvie !

Apoi, repezindu-se la oamenii săi :

— Mizerabili, bandiți ! asasinii ! De ce nu v'ați dat viața pentru a o salva ? Sunteți niște lași, afară doar dacă nu cum-va veți fi complicii acelora !

— Excelență !

— Stăpânul vampirilor !.. V'am spus doar că monstrul urmăria din umbră această pradă nevinovată, și n'ați fost în stare s'o apărați ! Vorbiți o dată ! Ce s'a întâmplat ? De ce ați lăsat-o să fie asasinată ? De ce ați lăsat să vi se asazineze șeful ?

— Căpitanul Herman nu este mort, excelență.

«Dânsul își va mărturisi îndată ce s'a întâmplat, ca și noi. S'a luptat până la sfârșit, ca un eroi și a văzut tot ce s'a petrecut. Dânsul a deschis întâi cupeul și a văzut pernele pătate de sânge. Dânsul a găsit pumnalul și hârtia pe care v'am dat-o adineauri.

— Herman a văzut toate acestea ? Ești sigur ? urlă guvernatorul cu un accent așa de extraordinar în cât soldații se dădură înapoi cuprinși de spaimă.

— Suntem foarte siguri, excelență ! Numai după ce a văzut toate acestea căpitanul a slăbit și a căzut în leșin, așa cum îl vedeți acum. Apoi...

— Tăcere ! ce mi pasă mie de ce s'a mai petrecut în urmă ? Nenorocita !..

«În puterea vampirilor !..

«Și voi n'ați făcut nimica, n'ați încercat nimica pentru a o salva !

— Excelență...

— Nicl un cuvânt !..

«Ascultați acum ordinele mele... veți aduna toți oamenii din escortă, răniții săi nu. M'auziți ?

— Da excelență ; și pe urmă ?

— Pe urmă vă veți duce cu toții la închisoare.

— Dar, excelență, vă jurăm că...

— Tăcere... vă veți lăsa să fiți în lanțuși și conduși în fortăreața citadelei !

— Ertare !

— Ascultați !

— Dar căpitanul ?

— Căpitanul împreună cu ceilalți. Și acum ești !

Soldații se priviră îngroziți...

Ridicată targa pe care era întins corpul căpitanului și se depărtară încet cu capul plecat.

CAP. IX

Câte-va zile după aceea senora Martinez și cu complicele ei, stăteau mână în mână în fața unei ferestruți cu gratii, priveau în interiorul unei închisori.

— Privește, spunea don Tiburcio.

Femeia își lipi fața de deschidere. Acolo era Gracioza Holsarte care acum se ridicase în picioare și arunca în jurul o privire rătică.

În timpul acesta guvernatorul scotocise într'o înfundătură a zidului și scoase de acolo o cheie mare de fier pe care o potrivea încetișor într'o broască.

Apoi întoarse cheia. Se auzi o șuerătură puternică urmată de șgomotul unei văjiri de valuri.

Din închisoare răsună un strigăt. Apoi se auzi vocea copilei, o voce venită din depărtări, nespuse de stăpânul :

— Urde sunt ? gema această voce.

Guvernatorul se apropia din nou de ferestre, și cu o voce guturală care părea că se ridică din fundul pământului, răspunse :

— Te afli în caverna stăpânului vampirilor.

Apoi izbucni într'un hohot de râs diabolic și urcă treptele de piatră urmat de complicea sa.

Când reveniră în palat, femeia era galbenă ca o moartă și părea gata să leșine.

Dar guvernatorul se apropia de dânsa cu un surâs de triumf :

— Ești bine, sper că acum ești fericită ?

— Cu ce preț, Doamne !

Dar guvernatorul înălță din umeri și răspunse repăsător :

— Te credeam mai tare... Oare nu cum-va acum întâia oară sacrifici o victimă ?

— Nu, răspunse dânsa, dar eu nicl odată nu mi-aș fi putut închipui asemenea grozăvii. Și apoi mi-e teamă...

— De ce ți-e teamă ?

— Nu știu, dar am niște presimțiri triste... Mi se pare că crima noastră va fi descoperită...

— Cine ar putea să o descopere ? Oare n'am luat noi toate măsurile necesare ?

— Dar ce va spune paznicul închisoarei când va găsi un cadavru ?

— Ce naivitate ! Crezi oare că paznicul acesta cunoaște celulele mele secrete ? Ceia-ce a văzut odinioară, e un secret al meu personal.

«Până peste o oră cel mai târziu. Gracioza Holsarte nu va mai fi printre cei vii...

Femeia se înfioră. Urmări câte-va momente de tăcere. Apoi senora Martinez, întrebă :

— Așa dar, de astă-dată, don Luiz, totul, totul este pentru noi ?

— Da, totul este pentru noi răspunse don Tiburcio cu entuziasm. Tragedia s'a jucat și cortina a căzut. Acum nu ne mai rămâne de cât să culegem lauri gloriei. Peste câte-va zile poate, vom putea fugi, ducând cu noi aurul pe care l'am câștigat cu atâta trudă. Ah ! ce bine e să te știi puternic prin torța banului ! Să trăiești liniștit săpat de oricel grije !.. Nu mă voi mai teme de nimic, nicl de

dușmanii mei, nicl oamenii justiției, nicl de pumnalele răzpunătoare care mă privesc din umbră.

Se ridicase, mândru cu un gest larg de dominare și de triumf.

Apoi sacadând cuvintele, cu un hohot de râs crud, adăugă :

— Stăpânul !.. Toate acestea numai mulțumită stăpânului vampirilor ! Ha ! ha ! ha !

Senora Martinez, zdrobită de osteneală și de suferință se lăsă să cadă pe un fotoliu.

Cu vocea înceată, plină de supunere și de dragoste ea murmură :

— Și într'o mică parte, mulțumită și mie, nu e așa don Luiz ?

Cum amantul ei nu răspundea nimica senora Martinez își ridică ochii spre dânsul...

Rămase uimită când văzu expresia de groază întipărită pe fața lui don Tiburcio. Alergă repede spre dânsul.

— Don Luiz, mă înspăimântă... Ce ai ?

Voi să răspundă, dar din gâtul său nu eși de cât un gemăt înăbușit. Cu degeful arată spre masă. Senora Martinez se apropie, și putu vedea o hârtie pe care scrisul era încă proaspăt.

Cu voce tare citi aceste cuvinte :

— Rău ai făcut pomenind odinioară de stăpânul vampirilor. Gândește-te că omul acesta există în adevăr și că atunci când ora va fi sunat, el va fi răzpunătorul victimelor tale nevinovate.

CAP. X

Trembladoradele

Apa se urca cu încetineală în închisoarea subterană. Gracioza Holsarte era acum udă până la genunchi. Era o apă murdară, plină de materii grase. Picăturile izvorau una câte una de-a lungul zidurilor și apoi se îngrămădeau în fundul celulei și de acolo se urcau încetul cu încetul fără zgomot. Gracioza nu-și putuse da încă seamă de ceia-ce se petrecea. Peste măsură de îngrozită stătea nemiscată, fără să fie în stare a încerca ceva care să o salveze.

Și apoi ce se petrecuse oare ? I se părea că se deșteptase de curând dintr'un somn adânc și fără vise.

Cât timp dormise oare ? Câte zile, sau câte ore ?.. Își amintea că cineva îi spusese niște lucruri îngrozitoare.

Da, da, i se vorbea despre moartea tatălui ei, despre surioara sa Aroha, amenințată și ea cu moartea.

Stăpânul vampirilor !

Își amintea acum că, cu un moment mai înainte numele acesta sinistru răsunase la urechile sale...

Așa dar era victima acelui monstru ! Era pierdută pentru tot-deauna și fără îndoială că în curând Archa era să aibă aceeași soartă !

Ce hidoasă moarte ! Apa trădătoare se urca mereu cu un murmur prelung, abia

deslușit, venind prin niște deshidzături nevăzute.

Gracioza rămânea mereu nemișcată, paralizată de groază.

Peste un moment însă instinctul de conservare se deșteptă într'ansa. O forță necunoscută o împinse înainte. Trebuia să încerce a se salva pentru a o salva pe Aroha.

Cu o sforțare violentă se îndreptă spre o rază nelămurită de lumină care licărea pe unul dintre pârșii închisoarei.

Oare era pe acolo vr'o ieșire? Copila nu mai raționa ci mergea mereu tot înainte, în timp ce apa se urca mereu.

Clătinându-se, împiedicată în mișcări de rochia ei lungă, îngreuiată de apă, Gracioza înainta spre lumina aceia verzue.

Se simțea atrasă într'a-olo, cum se simte un fluture atras spre lumină. Cine știe, poate că acea rază slabă de lumină era viața și libertatea.

Dar iată că acum un zid se ridică în fața ei. Pârșii acestui zid erau lunecoși, acoperiți de o vegetație foarte slabă. N'avea de ce te apuca pentru a escalada obstacolul.

Și cu toate acestea trebuia să treacă peste acest zid, pentru că pe aici era singurul drum spre raza de lumină! Din urmă, apa se urca mereu.

După nemișcarea de mai înainte, Gracizza Holsarte fusese cuprinsă acum de o furie disperată. Nebună cu privirea ră-tăcită, cu părul despletit, cu niște strigate de leoaică rănită, se aruncă asupra zidului, lunecos, voind cu orî-ce preț să treacă!

Cu unghiile zgărie piatra tare, și mâinele i se însângerau și își zgăria genunchii de colțurile stâncei.

Trebuia să învingă, trebuia să scape pentru a ajunge la lumina zilei.

Aroha aștepta acolo singură, amenințată de monstrul teribil cu o moarte tot atât de grozavă!

Și apoi nu voia să moară! era tânără; spera, voia să revadă lumina! Oare ce făcuse dînsa pentru ca să fie ast-fel în-mormîntată de vie? De ce nu se prezenta călăul ei, pentru ca să-l poată ruga, pentru ca să-l poată înduioșa prin vorbe, prin tinerețea ei? Nu voia să moară, nu! Ah! dacă monstrul ar fi fost acolo nu s'ar mai fi rugat ci s'ar fi răzbunat. S'ar fi răzbunat cu mâinele ei delicate, întărite de puterea disperării.

Și apa se urca mereu. Acuma valul îi ajungea până la mijloc; se simțea cuprinsă într'un fel de materie viscoasă, care îi provoca mai multă scîrbă de cât groază.

(Va urma).

DIN VIAȚA ZULUSILOR

Istoria popoarelor africane e abia la începutul ei, însă chiar prin acest fapt o cercetare amănunțită — azi, a vieții de

toate zilele a acestor popoare pe jumătate sălbatice, a obiceiurilor și năzuințelor lor, ar putea fi extrem de interesantă — din foarte multe puncte de vedere.

După cum știm, civilizația modernă nu și-a găsit decât foarte puțin teren

Viața zulușilor e, poate, cea care, — între celelalte ale celorlalte popoare — prezintă un interes de căpetenie.

În primul rând, — e tapt: zulușii sunt pe o treaptă foarte ridicată — în comparație cu celelalte, — de evoluție, și în con-

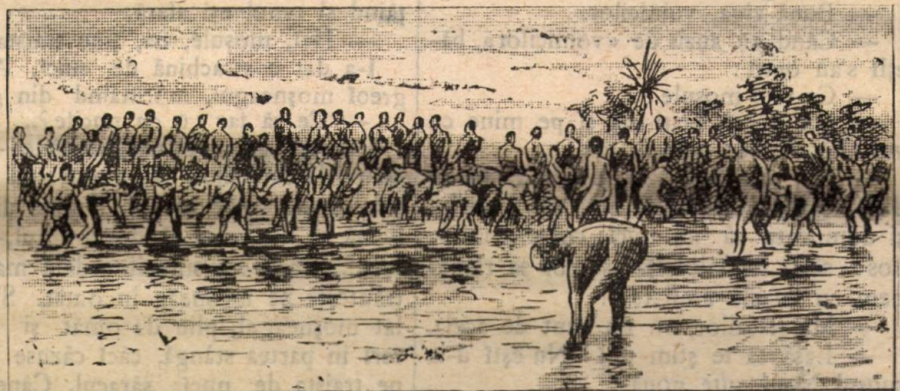

Luptătorii zuluși

științios între popoarele africane, până acum. Începutul însă putem constata și constatăm cu multă plăcere. Câte-va linii ferate; un serviciu mai sistematic de export și import; o organizație militară și administrativă înaintată, etc., — sunt probe de-o netăgăduită valoare, care ne fac să credem că într'un viitor foarte puțin depărtat, popoarele africane se vor dezmetici diu sălbătăcia lor și vor stăruie pe o cale de progres real și folositor.

secință, sunt cei mai chemați să primească staturile și exemplele europenilor.

Să cităm un caz: de cum au văzut câte-va companii de soldați europeni, bine echipate, și le-au observat echipamentul, au luat inițiativa formării unei trupe indigene, spre a se apăra de atacurile întreprinse împotriva lor, de către alte triburi vecine și dușmane. Și după cum se poate vedea în cea dintâi ilustrație, în puțină vreme s'a format o numeroasă

Baia comună

Guvernele: francez, englez, german, etc., care stăpănesc fie-care câte o provincie sau mai multe în Africa, depun multă silință spre a educa pe indigeni, înlesnindu-le traiul și inoculând în semi-conștiința lor, germenele unei culturi superioare.

Dar să revenim la subiectul propus.

ceată de zuluși — mai mult sau puțin disciplinată, care opune o rezistență grozavă atacurilor, din ce în ce mai rare, ale triburilor dușmane.

În această ilustrație se văd și colibe surprinzător de artistic lucrate, — aceasta tot după staturile europenilor.

Văzând apoi băile pe care le făceau,

de două ori pe zi, soldații europeni, s'au deprins și ei cu o bae zilnică. A doua ilustrație reprezintă scena unei asemenea băi, tăcută într'un rău lat și foarte puțin adânc, aproape de toți membrii de sex masculin ai tribului, — căci silișii chiar dăcțre autoritățile europene, ei nu se mai pot amesteca, în acest costum, mai mult decât sumar, cu femeile și mai ales cu fetele.

Iată într'adevăr câte-va amănunte interesante din viața unui popor african, pe jumătate sălbatic, care promite mult însă.

R.

„CRAIUL 1910“

— Legendă populară —

Cum a amurgit, moșneagul «O mie nouă sute nouă» și-a luat bățul ciotoros, a pus traista goală în spate, căciula mare cât o baniță și albă și — a tras-o pe ochiul lui albaștri — șters și a pornit la drum, încet și singur. — Cât a umblat după un tovarăș! Întâlnind un băeșas dimineța, l'a oprit în drum și l'a rugat: «Mă băete, nici tu n'ai tovarăș — nu'l ași? — nici că... Știi una mă? Hai cu mine diseară. Tu urezi, cu hănesc; câștigul îl împărțim frățeste.

— Ia lasă-mă moșule în pace! Dumneata ești de umblat cu plugul? Nu vezi că de-abia te miști?

— Mă — zise moșneagul — sunt mai tare de cât tine.

— Aș! răspunse băiatul, câtându-și de drum. S'a mai întâlnit cu alți patru băești. Unul era cu harapnic, unul cu fluer și unul cu un clopot legat cu cordele și cu busuioac la toartă.

— Bună ziua dragii moșului!

Nu i-a răspuns nici unul. Dacă a văzut moșneagul că tac, le-a zis iar:

— Bună ziua, voinicilor.

— Când au auzit de «voinicilor», băeșii s'au oprit:

— Ce vreți moșule?

— Mă băești, luați-mă și pe mine cu voi. Eu vă duc colaci, mă.

— Ha, ha, ha! făcură băeșii, să ne duci colaci? Vasăzică noi să muncim și dumneata să ne duci colaci, iar la dos: să-ți ieși tălpășița și noi să rămânem cu buzele umflate?!

— Mă flăcăilor, eu nu sunt de aceia.

— Lasă că te știm noi! Nu ești d-ta moșul Nouă sute nouă?

— Mă dragilor!..

Dar băeșii o porniră înainte veseli.

Și a mers moșneagul înainte, spre marginea satului; — voia pe nserate s'o nceapă din capătul satului. De la casa cea mai din margine eși o fată. Oare asta o fi a-ând tovarăș, gândi bătrânul?

— Hei, fetico, mergi cu mine diseară?

— Nu ți-e rușine, ghiujale? Nu te în ce hal ești? Îți mai arde de dra-

goate? D-ta trebuia să fii îngropat până acum.

A oftat moș Nouă sute nouă, a văzut că nu l'a înțeles fata și n'a zis nimica. Mai merse puțin înainte, apoi se opri și se așeză pe marginea șanțului. Era frig tare. Mustățile-l albe prinseră țurțuri, iar pleoapele i se lipea de ger. Era liniște. Nu bătea de loc vântul. Se pornise însă ninsoarea. Pluteau lostopane de omăt, prin zarea fumurie, ca bucățele de vată. În sat, pe deal, se auzea zarvă mare și câinii lătrau de parcă ar fi intrat o potaie de lupi. Când a prins să se întunece zarea, se opri moșneagul, încet, greoi, pe drumul întroenit. La cea dintâi casă nu s'a oprit; — dacă l'a lăsat ghiuj!

Trecu la a doua. Era poarta deschisă. Intră. Se apropie încet de fereastră. În casă era numai gospodarul și cu femeea. N'avea moșneagul clopot; avea o talangă dogită și în loc de limbă, îl pusese el singur, un cui. Incepu, rar, abia răsuflând:

Haho, haho, aho
Veniți lângă fereaștră
Ș'ascultați vorbirea noastră.

Dar, în acelaș moment și-a adus aminte că-i singur și 'și s'himbă repede urătura:

Haho, aho,
Apropiați-vă de perdele
Și ascultați vorbele mele.

Uf, că greu mai mergea. S'auzea mai mult un clămpănit, de cât cuvinte, — poate unde n'avea nici un dinte în gură. Tăcu puțin, șterse cu mâneca cojocului țurțurii de la mustați, apoi iar începu:

De urat ași mai ura
Că doar mai știu câte-ceva!

În casă, gazda, râdea. Niște băești, ce așteptau să termine moșneagul, pe prispă, strigă.

— Da zi mai repede moșule!

Dar ușa de la tindă s'a auzit scârțând și omul eși afară.

— Hei, moșule, na, ține traista!

I-a dat o strachină de nuc. A oftat greoi moșneagul, mormăind din gingi.

— Ce să fac cu nucile?..

Când să iasă pe poartă, un câne — clamp de poala cojocului. Dă moșneagul cu bățul, cânele trage mereu. Bigase dinții în blană și nu vroia să dea drumul, — jigăraia!.. Când s'a smucit o dată mai tare, trânteste pe moșneag în omăt. S'a sculat moșneagul, plin de omăt și cu 'du-rer în partea stângă, căci căzuse tot mai pe traista de nuc, săracul. Cânele, pe prispă, rodea o bucată de cojoc.

— Of, Doamne, greu de tot. După ce mi-a dat numai nuc, mi-a mai rupt și cojocul, — șarla!

Porni înainte. Foliau pe drum băeșii. S'auzea, la fie-care casă, câte un sunet de clopoțel: clinghea-clinghea-clinghea, ori sunete mai înăbușite de talangă.

Buhale gemeau, ca o cireadă de vite; harapnicile pocneau ca pistoalele și fluerile răsunau înăbușit. A umblat moșne-

gul mult-mult. L'a primit la toate casele, — n'avea ce zice despre asta; ba la popa Costache l'a chemat și în casă. — Sirașnic de milos om e popa Costache. Când a intrat, popa de la ușă i-a întins un păhăruț de vin.

— Bea moșule, că'i fi ostenit.

I-a mai dat unul și altul și altul: patru pahare în șir.

— Săracul moș nouă-sute nouă;

Apoi apropiindu-se de moșneag și netezindu-l caerul de baibi, îl întrebă, cu duioșie în glas:

— Și ce mai faci moșule?

Fata popii, de lângă sobă, îl privea cu ochi dulci. Era tare frumoasă duduca Emilia și pe moșneagul încălzit de vin, îl furnica pe la inimă, — tare ar fi vrut să-l petreacă fata până la poartă. După al cincilea pahar, a dat căciula pe vârful capului, cu mâna stângă prinse a răsuci sfichiul mustăților albe și nchizând puțin în ochi, s'apropie de sobă și — privind fata drept în ochii mari, negrii, zise:

— Ce faci, tinerețe?

Fata s'a ascuns de rușine, iar popa leșină de răs.

— B'avo, moș nouă sute nouă, — vra să zică tot îți curg ochii după tinerele? Ha?

— Dă, răspunse moșneagul, făcând cu ochiul, dacă-i inimă, ce să faci?

Barba îi sticla în lumina lămpii, ca argintul, iar fata, boțită ca smochina, se roșise puțin. Când a eșit, se întâlnește cu servitoarea popii care eșise din bucătărie tocmai atunci.

— Hei, ce mai faci — strigă moșneagul — și cum biba să aplecă să-l vadă cine-i, moșneagul o prinse de gât și vroia s'o sărute.

— Prii, bitute-ar focu, putregaiule, nu te-ai mai sărutat de *salafastăcuri*? Fugă că puși a țintirim!

Îndesă moșul căciula pe ochi și eși pe poartă. Se pornise puțin vânt. Barba îi încurca la mers acu și de ciudă o prinse în brâu, căci doar de o mie nouă sute nouă de ani a tot crescut ea! și de câte ori a mai tuns-o încă! La o casă alăturea strașnic mai plângea o puțină și unul zicea din fluer un cântec, așa de frumos, de jale, că moșneagul s'a oprit în loc și cu mâneca cojocului și-a șters ochii de lacrimi. Porni înainte pe drum, la deal. Pe aici era omătul mare, ba pe unele locuri, troianul era cât gardurile. Vinul îl muiase de tot pe bătrân iar cântecul acela de jale din fluer, parcă-l înepase la inimă și mereu îi suna în urechi. Era cam târziu. Cântase cocoșii o dată. S'a mai dus pe la vre o două case, dar din toate părțile a fost dat atară.

— Caută-ți de drum moșule. Lasă pe acei tineri să umble; dumneata și-ai trăit traiul.

— Tocmai era pe la mijlocul dealului când s'auziră cocoșii a doua oară.

Moșneagul se opri și oftă greu. Slăbise de tot. Cum ședea pe marginea șan-

tului, auzi un sgomot venind de deval. Copacii goi ofteau, clătănându-și crângile goale și un vârtej de omăt îl izbi drept în față. Auzi și un glas.

— Hei, bătrânule, dar nu te mai astâmperi? Nu te-ai mai săturat?

— Tu ești, *Nouă sute-zece*?

«Bătă-te norocul să te bată, ce faci, hoțule?»

— Ia'n ascultă moșule, pe mine nu mă ești cu una cu două. Scurt, să-ți cași de drun. Du-te unde știi. Și nu te mai văd pe aici.

Și s'a făcut nevăzut. Intr'o clipă a colindat pe la toate casele, craiul 1910. N'a făcut nici un târboi însă, căci nu-l venise, pe semne încă ceasul. Ajunsesse tocmai la «Domnul Învățător» în ogradă când cocoșii cântară a treia oră. S'a oprit la fereastră. Era în casă lume multă și din mulțimea veselă, răsărea chipul unei fete, ca o lumină. A! a auzit cum o chiamă: Constanța. Ce nume frumos și cum l'a săgetat prin inimă! Un sunet hodorogit s'aude și un glas amorțit de pasăre: Cucu, cucu, cucu, cucu... de 12 ori s'a auzit. În același timp lampa s'a stins și un gramofon pe masă cânta «Marșul bătrânului 909». Repede s'a deschis ferestrele. Toți strigau: 910 să ne aducă noroc, iar duduia cu glas dulec, zise: și fericire să ne aducă.

A intrat Craiul 910 pe fereastra deschisă, s'a apropiat încet de dansa, i-a prins mijlocul și când fata era să țipe, Craiul, cu buzele lui recte, i-a astupat gura mică.

Și repede a eșit afară. Stătu la geam. Lumânări nouă se aprinse. Vinul vechi din garafă îl vărsă și domnul învățător strigă către fată: Adu altul proaspăt... să-l cinstim pe 1910, iar gramofonul cântă duios un vals: «Aur și argint». S'a ascuns Craiul după ușă în tindă. Nu se mai îndura să se ducă de la casa asta. Și când a eșit el, scuturând o aripă și răscolii fetel tot părul în cap. Ea puse garafa jos și când ridicase mâinile să-și așeze părul, Craiul o și prinse pe subiori. Nebun, ca ori ce tânăr, prinse a o săruta pe ochii ei căprui, pe buzele ei, pe gură, pe frunte și nici cât o gămălie de bold în colțul gurei—n'a rămas nesărutată. Ea la cunoscut, n'a zis nimica, ci s'a întins leneșă, și s'a lipit mai strâns de pieptul lui. A plâns când a plecat și l'a rugat să mai vie, să n'o uite.

Intr'o clipă a fost pe la toate casele. Pretutinderi veselie și cântece. Când și-a adus aminte de moșul 909, a și fost la el. Adormise bătrânul acolo, în șanț.

— Hei, moșule, n'auzi? Cât am să-ți mai spun? Ia-ți tâlpășița, mai înțeles?

Gemu bătrânul și cercă să se mai roage, să-l mai lase, dar n'a fost chip. Cercă să se miște dar îl înghețase picioarele. Craiul 910 furios, începu a șuera și a scutura aripele. Și se porni o ninsoare și un viitor păgân de să ferească Dumnezeu; forfoteau fulgi albi ca de cretă, veneau vârtejuri infuriate și

se opreau lângă moșneag. Gemeau adâncurile nopții de mânia craiului 910, gemeau și buzele; harapnicile să îngâna cu un țârăit amorțit de scripcă, în apropiere! S'a astupase șanțul. Nu se mai vedea bătrânul, iar Craiul 910, mândru, șuerând a gale, spintecând cu ochii zările cerușii, porni pe sus, ușor,

dând din aripi, pe cale, unde l' mână dorul înflăcărat al vieții. Rar cine și-a mai adus aminte a doua zi de moșul «de asară», însă, fiz-care, cum se întâlnea cu cineva pe drum, îl auzea.

— Noro; l' ai văzut pe 1910? Strașnic Crai!

Solferino

Insula Părăsită

— Roman de aventuri, de JULES VERNE —

— Urmare —

Încă trei sau patru zile și împrejmuirea va fi isprăvită. Mai era vorba încă numai de o poartă solidă, care va asigura definitiv închiderea lui Will-Tree.

Însă a doua zi, 27 Noembrie, această lucrare fu întreruptă de o împrejurare ce trebuia raportată cu câte-va amănunte, căci ea făcea parte din acele lucruri de neexplicat, particulare insulei Phina.

Pe la orele opt de dimineață, Carefinatu se urcase pe tubul interior până la furca arborelui, pentru a astupa mai bine gaura prin care putea să intre frigul și ploia, când el începu să strige într'un mod ciudat.

Godfrey care lucra la împrejmuire, ridicând capul, zări pe negru, care făcea semne ca să se urce sus fără întârziere.

Godfrey, gândind că negrul nu se putea să voiască a-l turbura fără vreun motiv serios, luă ochianul său, se ridică, trecu prin deschizătură și se găsi în curând pe una din ramurile arborelui.

Atunci Carefinatu îndreptând brațul său spre colțul insulei Phina din spre nord-est, arătă un fum ce se ridica în aer.

— Iarăși! strigă Godfrey.

Și îndreptând ochianul său spre punctul arătat, el putu să constate că de astădată,—nu mai era vre-o greșală cu putintă,—era un fum adevărat acela ce se ridica în sus, un fum ce eșea dintr'un foc mare, de vreme ce putea fi zărit la o depărtare de aproape cinci mile.

Godfrey se întoarse spre negru.

Acesta arăta mirarea sa prin privirile sale, prin exclamațiunile sale, prin toată purtarea sa, în sfârșit. De sigur, el nu era mai puțin surprins ca însuși Godfrey.

De alt-fel, la larg, nu se vedea nici un bastiment, nici o luntre de indigeni sau alta, nimic ce ar fi arătat că vr'o debarcare s'ar fi făcut de curând pe țarm.

— Ah! de astă dată voi ști să descoper focul care produce acest fum! strigă Godfrey.

Și arătând unghiul de nord-est al insulei, apoi partea de jos al arborelui, el făcu către Carefinatu gestul omului care voia să se ducă la acel loc, fără să piarză o clipă.

Carefinatu îl înțelese. El făcu chiar mai mult, el aprobă cu capul.

— Da, își zise Godfrey, dacă este acolo o ființă omenească, trebuie să știu cine este ea, de unde a venit? Trebuie să știu de ce se ascunde! Aceasta pentru siguranța noastră a tuturor!

Un moment după aceasta, Carefinatu și el erau la piciorul lui Will-Tree. Apoi Godfrey punând în curent pe Tartelett de ceea ce văzise și ceea ce voia să facă, și propuse să vină și el.

Zeci de mile de străbătut, nu era un lucru care să ispitească pe un om care privea picioarele sale drept ca cea mai nobilă parte a corpului său. El răspunde deci că ar dori mai bine să rămână acasă.

— Fie, vom pleca singuri, răspunde Godfrey, însă să nu ne așteptăm înainte de seară!

După aceasta Carefinatu și el, luând cu sine de ale mâncării, porniră, după ce-și luară rămas bun de la profesor, a cărui părere personală era că ei nu vor găsi nimic și se vor osteni în zadar.

Godfrey luă cu sine pușca sa și un revolver; negrul securea și cuțitul de vânătoare ce deveni arma sa favorită. Ei trecură peste mica punte de pe riuleț, ținură o bucată pe malul drept al riulețului, apoi peste câmpie, ei se îndreptară spre punctul țărmlui unde se vedea fumul ridicându-se în aer.

Era mai spre răsărit de locul unde se duse Godfrey când cu a doua sa expediție.

Amândouă mergeau iute, observând însă dacă drumul era sigur, dacă stufurile nu ascundeau printre ele vreun animal, al cărui atac ar fi fost de temut.

Ei n'au avut nici o întâlnire rea.

La amiazi, după ce au mâncat, fără să se fi odihnit nici o clipă, au ajuns la primul rând de stânci ce mărgineau coasta. Fumul se vedea mereu, el se înălța abia la o depărtare de un sfert de milă. Ei nu mai aveau de cât să meargă înainte în linie dreaptă pentru a ajunge la țintă.

Ei iuțiră mersul lor, însă luând toate precauțiunile pentru a surprinde și nu pentru a fi surprinși.

Însă Godfrey ținea minte cu precizie locul pe unde el apăruse. Era pe

virful unei stânci de formă ciudată, un fel de piramidă retezită la virf, ușor de recunoscut. Arătându-l tovarășului său, el merse drept spre acel loc.

Sfertul de milă fu făcut cu repezea, apoi după ce urcară coasta din față, Godfrey și Carefinatu se găsiră pe țărnișă, la mai puțin de cincizeci de pași de stâncă.

El alergă în spre acolo... Nimeni!.. Inșă, de astădată, un foc abia stins, cărbuni pe jumătate încinși, dovedeau că vatra ardea pe acest loc.

— A fost cineva pe aci! strigă Godfrey, cineva, în clipa aceasta chiar! Trebuie să aflăm!

El strigă. Nici un răspuns! Carefinatu scoase un sunet puternic. Nimeni nu se arătă!

Întă-l deci pe amândoi cercetând stîncile vecine, căutând vre-o grotă, o gaură ce ar fi putut servi de adăpost vre-unui naufragiat, vre-unui indigen, vre-unui sălbatic.

În zadar răscoliră cele mai mici ridicături de pe țărnișă. Nimic. Nici o urmă de trecerea vre-unui om.

— Și cu toate acestea, repetă Godfrey, de astădată n'a mai fost aburul unui izvor cald! De astădată a fost un fum de foc de lemne și erbură și acest foc n'a putut să se aprindă singur!

Căutare zadarnică. De aceea pe la orele două, Godfrey și Carefinatu, tot atât de neliniștiți cât și suferinși, că n'au putut descoperi nimic, se întoarseră spre Will-Tree.

Nu veți fi mirați dacă Godfrey se puse pe gânduri. I se părea că insula sa era sub domnia unei puteri oculte. Reapariția acestui fum, prezența fiarelor, toate acestea nu arătau o complicațiune extraordinară?

Și trebui ca aceste gânduri să se confirme când, un ceas după ce el a reîntrat pe câmpie, el auzi un zgomot ciudat, un fel de zăgăit sec... Carefinatu îl împinse cu putere în clipa în care un șarpe, ascuns între ierbură, voia să se repeadă la el!

— Acuma și șerpi! șerpi pe insulă, după urși și tigri! strigă el.

Da! era una din acele reptile, ușor de recunoscut după zgomotul ce-l făcu fugind, un șarpe sunător, sau șarpele cu clopoșei, din cea mai veninoasă specie, un uriaș din familia crotalilor!

Carefinatu se aruncă între Godfrey și reptila care nu întârziă să dispară sub un stufiș des.

Negrul însă urmărindu-l, îi reteză capul dintr-o lovitură de secure. Când Godfrey îl ajunse, cele două bucăți a reptilei se zvârcoleau pe pământul înșăgerat.

Apoi alți șerpi, cu mai puțin primejdioși se arătară, în mare număr, pe întreaga parte a câmpiei pe care râulețul o despărțea de Will-Tree.

Cum așa? Deodată se produse o năvălire de reptile pe insula Phina?

— Să plecăm de aci! Înainte! strigă

Godfrey, făcând semn lui Carefinatu să iurască pasul.

El era neliniștit. Presimțiri triste, turburări, fără să fi fost în stare să se stăpânească.

Subt puterea lor, presimțind o nenorocire apropiată, el se grăbea să ajungă la Will-Tree.

Și când ajunse la puntea de peste râulețul îl mai aștepta ceva.

Țipete de groază răsunau sub grupa de sequoias. Cineva strigă după ajutor cu un accent de spaimă ce nu mai lăsa vreme de gândit!

— E Tartelett! strigă Godfrey. Nenorocitul a fost atacat!.. Iute! Iute!

Puntea trecută, douăzeci de pași mai încolo, Tartelett fu zărit, fugind cu toată viteza picioarelor sale.

Un crocodil enorm, eșit din râuleț, îl urmărea cu fălcile deschise. Bietul om, pierdut, nebun de spaimă, în loc de a coti la dreapta, la stânga, fugea în linie dreaptă, riscând ast fel să fie ajuns!.. De-o dată se poticni, el căzu... Era pierdut...

Godfrey se opri. În fața acestei primejdii, el nu-și pierdu nici pentru o clipă sângele rece. El duse pușca la umeri și ținti sub ochiul crocodilului.

Glonțul, bine îndreptat, trăsni monstrul, care făcu o săritură în lături și căzu fără mișcare la pământ.

Carefinatu, repezindu-se spre Tartelett, îl ridică... Tartelett scăpase cu frica! Dar ce frică!..

Erau orele șase seara.

O clipă după aceea, Godfrey și cei doi tovarăși ai săi, erau în Will-Tree.

Câte amare reflecții în timpul unei seară! Ce ceasuri lungi de insomnie se pregăteau pentru cei de pe insula Phina, contra cărora se porniseră nenorociri de tot felul!

Cât despre profesor, în spaima sa, el nu găsea de cât aceste cuvinte pentru a rezuma întreaga sa gardire:

— Eu aș dori să plec de aci!

XXI

Iarna, atât de grea la aceste latitudini, sosise în sfârșit. Primele geruri se simțeau, și el trebuia să fie pregătit la o temperatură extrem de scăzută. Godfrey putea să se feliște de a fi așezat vatra de foc în interior. De sine înțeles că împrejmuirea fu isprăvită și că o poartă solidă închidea acest loc.

În timpul celor șase săptămâni ce urmară, până cam la mijlocul lui Decembrie, vremea a fost foarte rea și în timpul acesta fu cu neputință de a eși afară. Apoi urmară câte-va turturi teribile. Ele scuturară grupa de sequoias până la rădăcină și acoperiră pământul cu crengi zmulse de pe arbori, din cari el aș făcut apoi o bună rezervă pentru trebuințele vetrei.

Oșpeții din Will-Tree se îmbrăcară pe cât cu putință mai calduros; sto-

fele de lână, găsite în ladă, fură întrebuințate în timpul cător-va excursiuni trebuincioase pentru aprovizionare; însă timpul deveni atât de nesuferit că el fură siliți să nu mai iasă de loc.

Ori ce vânătoare fu oprită și în curând zăpada cădea cu atâta violență, în cât Godfrey crezu că se află pe pustii-rile de pe Oceanul polar.

Se știe, într-adevăr, că America septentrională, măturată de vânturile de nord, fără ca vr'o piedică să le oprească, este una din ținuturile cele mai friguroase de pe glob. Aci iarna ține până dăpe luna Aprilie. Este nevoie de precauțiuni extraordinare pentru a putea lupta împotriva ei. Aceasta dădea de gândit că insula Phina era situată mult mai în sus în latitudine decât după cum a crezut Godfrey.

De aci, trebuința de a face în interiorul lui Will-Tree îmbunătățiri cât mai multe cu putință; însă el a avut de suferit grozav din pricina ploaiei și al frigului. Rezervele bucătăriei erau din nenorocire, neîndestulătoare, carnea de broască testoașă conservată, se isprăvea încetul cu încetul; în mai multe rânduri el aș fost siliți să taie câte un porc, câte o capră sau oiaie, din trupa de vite, al cărui număr s'a mărit foarte puțin de la sosirea pe insulă.

Câte gânduri triste nu frământau mintea lui Godfrey la aceste noi încercări.

După toate acestea, de vre-o cincisprezece zile, el fu doborât de friguri puternice. Fără mica farmacie care îi procură medicamente trebuincioase, el poate, nu s'ar mai fi putut restabili. Tartelett nu era capabil, de altfel, să-i dea grijile trebuincioase pentru această boală. Lui Carefinatu mai ales putea să-i mulțumească pentru vindecarea sa.

Însă ce amintiri și ce păreri de rău! El nu putea să se învinovătească decât pe sine însuși de o situație al cărei sfârșit nu-l mai vedea! De câte ori, în delir, el chema pe Phina, pe care nu mai spera s'o revadă vr'o dată, pe unchiul său Will, de care se vedea despărțit pentru tot-deauna! Ah! ar trebui distrusă această existență de Robinsoni, din care închipuirea sa de copil își făcuse un ideal! Acum, el se vedea în luptă cu realitatea! El nici nu mai putea nădăjdui că va reintra vr'odată la căminul de acasă!

Astfel trecu această tristă lună Decembrie la sfârșitul căreia Godfrey începu să-și recapete puterile.

Cât privește pe Tartelett, printr-o grație specială, fără îndoială, el a fost tot timpul sănătos. Însă ce vaete fără încetare, ce ieremiade fără sfârșit! Precum grota lui Calipso, după plecarea lui Ulise, Will-Tree «nu mai răsună de cântecul său», — al vioarei sale de buzunar, bine înțeles, căci frigul i-a rupt coardele!

Trebuie să mai spunem, că una din cele mai grave preocupări ale lui Godfrey era, în același timp cu aparițiunea

de fiare sălbatice primejdoase, frica de a vedea pe sălbatici revenind în număr mare pe insula Phina, a cărei situațiune le era cunoscută. Impotriva unui astfel de atac, împrejmuirea ar fi fost o piedică neîndestulătoare.

După ce examină totul, îi păru că totuși refugiul cel mai sigur este în ramurile înalte de pe sequoias și ei se ocupară de a face urcușul mai puțin greu.

Cu ajutorul lui Carefinatu, Godfrey reuși să facă un fel de scară pe peretele dinăuntru al arborelui, — care prin ajutorul unei frînghii lungi de vegetale permitea o urcare mai repede.

— Ei bine, zise Godfrey surâzând, când această lucrare fu isprăvită, acum avem o casă la oraș jos și o casă la țară sus!

— Eu aș dori mai bine o pivniță, cu condiția ca ea să fie în Montgomery-Street! răspunse Tartelett.

Sosi Crăciunul, acest «Christmas» atît de sărbătorit în toate Statele-Unite din America. Apoi Anul nou, plin cu amintiri din copilărie, care, cu ploaie, zăpadă, frig, întuneric, începea noul an foarte trist, foarte pomorât!

Sease luni de când naufragiați de pe *Dream* erau fără nici o comunicare cu restul lumii.

Începutul acestui an nu a fost norocos. El dădea să înțeleagă că Godfrey și cei doi tovarăși ai săi vor fi supuși la încercări încă și mai crude.

Zăpada nu încetă să cadă până în ziua de 18 Ianuarie. Ei au fost siliți să dea drumul turmei să pască în afară, pentru a căuta, cum puteau, să se nutrească.

După sfârșitul zilei, o noapte umedă, foarte rece, învăluia insula și grupa de sequoias, într'un adânc întuneric.

Godfrey și Carefinatu, întinși pe culcușurile lor din interiorul lui Will-Tree, în zadar încercau să adoarmă. Godfrey, la lumina slabă de reșină, răsfoia câteva pagini din Biblie.

Pe la orele zece seara, un zgomot îndepărtat, ce se apropia puțin câte puțin, se auzi în partea de miază noapte a insulei.

Nu era cu puțință de a se înșela. Erau fiarele ce se învâteau în apropiere, — și împrejurare și mai înfricoșătoare, urlete de tigri, de hiene, răgete de pantere și lei, se amestecau într'un concert grozav.

Godfrey, Tartelett și negrul se ridicară odată, în prada unei spaimi de nedescris. Dacă în fața acestor năvăliri de fiare sălbatice, Carefinatu împărțea spaima tovarășilor săi, trebuie să constatăm, că mirarea sa era și mai mare.

Timp de două ore, toți trei fură în picioare, coprinși de teamă. Urletele răsunau în apropiere; apoi ele încetău odată, ca și când ceata de fiare, necunoscând ținutul pe care rătăcea, ar fi plecat la întâmplare. Poate că astfel, Will-Tree va scăpa de un atac!

— N'are de a face, se gândi Godfrey,

dacă noi nu reușisem să distrugem aceste animale până la cel din urmă, nu putem avea nici o siguranță pe insulă.

Puțin după miezul nopții, răgetele începură cu mai multă putere, la o depărtare și mai mică. Cu neputință de a se îndoi că ele se apropiau de Will-Tree.

Da! cu siguranță! Și, cu toate acestea, de unde veneau aceste animale sălbatice? Ele n'au putut să debarce de curând pe insula Phina! Trebuie ca ele să fi fost aci înainte de sosirea lui Godfrey! Însă atunci, cum se face că această bandă s'a putut ascunde așa de bine, că în timpul excursiunilor sale și vânătorilor sale, atât prin pădurile din centru, cât și prin părțile cele mai îndepărtate din sudul insulei, Godfrey n'a găsit nici o dată vr'o urmă! Unde era deci acel iad care vărsa acești lei, aceste hiene, pantere, tigri? Între atâtea lucruri de nelămurit până acum, acesta într'adevăr, nu era oare cel mai de nelămurit?

Carefinatu nu putea să creadă ceea ce auzea. Am zis mai sus, — mirarea sa nu mai avea margini. La flicăra vetrei ce lumina interiorul din Will-Tree, s'ar fi putut observa pe fața sa neagră cele mai ciudate strămbături.

Tartelett gema, se văita, bombănea într'un colț. El voia să întrebe pe Godfrey despre acestea; însă nu era nici în măsură, nici în voe spre ele a-l răspunde, El avea presimțirea unei mari primejdii, și căuta mijloacele să iasă din ea. O dată sau de două ori, Carefinatu și el înaintară până în mijlocul împrejmuirii. Ei voiau să se asigure dacă poarta gardului era îndestul de înțepenită pe dinăuntru.

De o dată o năvală de animale se auzi într-o parte a lui Will-Tree.

Nu era însă de cât turma de capre, de oi și porci. Cuprinse de spaimă, auzind urletele fiarelor, simțind apropierea lor, aceste vite înspăimântate, au fugit de la locul lor de păscut și veneau să se adăpostească înăuntru gardului.

— Trebuie să le deschidem! strigă Godfrey.

Carefinatu mișcă din cap. El nu avea nevoie să cunoască limba în care vorbea Godfrey pentru a-l înțelege!

Poarta fu deschisă și întreaga turmă înspăimântată năvăli în incintă.

Însă în această clipă, prin poarta deschisă, apărură o licărire de ochi, în mijlocul acestui întuneric desăvârșit.

Nu mai era timp de a închide poarta!

De odată, ca un fulger, Carefinatu se aruncă pe Godfrey, îl târă și îl împinse în locuință, a cărei ușă o trânti iute.

Îndată se auziră niște răgete și urlete ce dădeau de știre că trei sau patru fiare au trecut gardul.

La aceste urlete și răgete răspundeau vaetele bietelor animale domestice căzute aci, ca într'o prinzătoare, deadreptul în ghiarele fiarelor.

Godfrey și Carefinatu, cari se arunca-

seră până la ferestrele tăiate în scoarța arborelui, încercau să vadă ceea ce se petrecea în întuneric.

Fără îndoială, fiarele, — tigrii sau lei, pantere sau hiene, nu se putea încă ști, — se aruncaseră asupra turmei și acum începea măcelul ei.

În acest moment, Tartelett, într'un acces de spaimă oarbă, de groază nebună punând mâna pe o pușcă, voi să tragă prin deschizătura ferestrei, așa la întâmplare!

Godfrey îl opri.

— Nu! zise el. În mijlocul acestui întuneric, mai mult de cât sigur, că aceste lovituri sunt pierdute. Nu trebuie să risipim munițiunile noastre fără nici un folos! Să așteptăm ziua!

El avea dreptate. Gloanțele ar fi putut atinge tot așa de bine animalele domestice, ca și fiarele sălbatice, — chiar mai curând, fiindcă ele erau mai numeroase. Acum era cu neputință de a le mai scăpa. Ele sacrificate, poate fiarele, săturate, vor părăsi împrejmuirea înainte de răsăritul soarelui. Ei vor vedea atunci ce e de făcut pentru a se păzi de un nou atac.

Era mai bine așa, în timpul acestor nopți întunecoase, și pe atât pe cât se putea, să nu se descopere acestor animale prezența ființelor omenești, pe care ele ar putea să le prefere vitelor. Poate ast-fel ele vor încerca un atac direct asupra lui Will-Tree.

Cum însă Tartelett nu mai era în stare să înțeleagă acest gen de raționare, Godfrey îi luă pușca din mână. Profesorul se duse atunci și se aruncă pe culcușul lui, blestemând călătoriile, călătoriile, maniacii, cari nu pot să stea acasă liniștiți, la vatra lor!

Cei doi tovarăși ai săi s'au întors în observare la ferestre. De aci, ei asistau fără a putea interveni, la această groaznică măcelărire ce se făcea în întuneric; zbieretele oilor și caprelor încetău puțin câte puțin, fie că sugrumarea acestor animale fu isprăvită, fie că cea mai mare parte a putut fugi afară, unde le aștepta o moarte toată atât de sigură. Aceasta va fi o pierdere de nereparat pentru mica lor colonie; însă Godfrey nu se mai ocupa acum cu viitorul. Orizontul era destul de neliniștit pentru a absorbi toate gândurile sale.

Nu mai era nimic de făcut, nimic de încercat pentru a împiedica această operă de distrugere.

Erau orele unsprezece seara când urletele fiarelor încetară pentru o clipă.

Godfrey și Carefinatu mereu priveau mereu: părea că văd trecând umbre prin curte, pe când un nou zgomot a junea la urechile lor.

Fără îndoială, câte-va fiare întârziate, atrase de mirosul de sânge ce se răspândea prin aer, se învâteau în jurul lui Will-Tree. Ele umblau în sus și în jos, umblau în jurul arborelui murmu-

ind de mânie. Trupa sugrumată nu a junse ca să potolească mânia lor.

Nici Godfrey, nici tovarășii săi nu se mișcău. Păstrând o perfectă liniște, ei credeau și vor reuși să evite un atac direct.

Tartelett, în prada unei adevărate halucinații, se ridicase. El puse mâna pe un revolver și, de astă dată, înainte ca Godfrey și Carefinatu să-l fi putut împiedica, ne mai știind ce făcea, crezând poate că zărit un tigru înaintea sa, el trase!... G-onțul trecu prin ușa lui Wil'-Tree.

— Nenorocitele! strigă Godfrey aruncându-se asupra lui Tartelett, căruia negrul i zmuclă arma.

Era prea târziu. Deșteptarea dată, răgete și mai violente izbucniră afară. Ei auziră ghiare puternice șgârâind scoarța arborelui. Izbituri puternice cutremurau ușa ce era prea slabă pentru a se putea opune acestui asalt.

— Să ne apărăm! strigă Godfrey.

Și cu pușca în mână, cu cartușiera la brâu, el reluă locul său la una din ferestre.

Spre marea sa mirare, Carefinatu făcuse ca el! Da! Negrul, purtând mâna pe a doua pușcă, — o armă ce el nici odată n'a mănuit, — umplu buzunarele cu cartușe și se așeză la a doua fereastră.

Atunci începură să răsună lovituri de foc. La lumina prafului de pușcă, Godfrey de o parte, Carefinatu de altă parte, au putut să vadă cu ce dușmani aveau de a face.

În curte, urlând de turbare, infuriate de detunături, se repezeau vr'o două-zeci de fiare sălbatice, — lei, tigri, hiene, pantere. La urletele lor ce se perdeau în depărtare, răspundeau alte urlete din ce în ce mai apropiate. Puteai să crezi că o întreagă menagerie a debarcat deodată pe insulă!

În timpul acesta, fără să se mai ocupe de Tartelett, care nu putea servi la nimic, Godfrey și Carefinatu trăgeau numai la sigur. Nici un cartuș nu voiau să se risipească în zadar, de aceea ei așteptau ca vr'o umbră să treacă în dreptul lor. Atunci trăgeau și nimerău, căci la fiecare foc răspundeau câte un urlet de durere ce dovedea că animalul era atins.

După un stert de ceas, par'că se mai liniștiră. Fiarele oare se vor fi săturat de acest atac, care a costat viața mai multora dintre ele, sau ele așteptau să se facă lumină pentru a începe din nou lupta în împrejurări mai favorabile?

(Va urm')

LA INDIENII PIMA

În America septentrională se găsește un ținut, anume Arizona, care e populat în genere de indienți, — de așa ziși «Pima». Acest popor, de aproape înrudit cu celelalte neamuri de indienți cari se mai găsesc încă prin America — la nord în spe-

cial — își are, într-o măsură deosebită, particularitățile sale.

El crede într'un Spirit suprem, în cins-

Soția Regelui Pima

tea căruia organizează, de mai multe ori pe an, orgii ne mai pomenite și nespuse de originale; în slujba acestui Dumnezeu al lor ei au vre-o 30 de vrăjitori sau profeți, cari în toate împrejurările de rigoare își manifestează chemarea într-o mulțime de chipuri — unul mai bizar decât altul.

De alt-fel, se vede că acestor profeți le priște viața în comun, cari conzistă dintr-o mulțime de farafasticuri și ceremonialuri.

Coșii lor, până la vârsta de 10 ani aproximativ, ajută gospodinelor — veșnic preocupate cu ierburile miraculoase și cu vrăjitorii — ba se poate afirma că acești bățândri împlinesc în totul rolul unor gospodine — de sigur prea puțin perfecte.

Ilustrația întâia reprezintă pe soția regelui acestui popor — brav, însă cam barbar, — în toaletă de gală.

Trebue să menționăm că soțul acestor femei interesante a intrat de câțiva ani în relații prietenești cu fermierii albi, pripășiți pe acolo, — evident că asta mai mult din cauza drăceștilor carabine englezești. Și ast-fel a făcut, în scurtă vreme, niște daruri neprețuite femeii sale, ca: mărgelă, bluze, cămăși, inele, etc., etc.

A doua ilustrație reprezintă un colț de viață casnică al acestui popor: două colibe foarte prost construite și o puzderie de copii într'un decor cât se poate de caracteristic.

— II —

Un colț de viață casnică

Un Balon la Polul Nord

— Urmare —

De astă dată Americanul se supără. Doctorul Petersen abuză, fără îndoaie, de origina sa și de amintirile care îl legau de o naționalitate perdută, spre a acapara, în posesiunea vechei sale patrii, toate superioritățile.

— Cât despre onoarea de a fi american, conchise miliardarul, nu se poate găsi nimic deasupra acestui titlu. E *livis romanus sum* al antichității.

Discuția se animă până în momentul când aerostatul ajunsese în fața unui ade-

vărat zid de gheață. Era insula Prințu' Carlos, separată de Spitzberg printr'un gang lung de câte-va sute de kilometri.

Văzută dintr-o parte, semăna cu un zid de argint al unui oraș fantastic, așa de regulat și drept era ghiațul.

Savantul căuta să demonstreze că ridicațiile negricioase care se vedeau din distanță în distanță, nu erau de cât vulcani stinși, dar, după olandezul Birentz, care făcuse înconjurul arhipelagului, trebuia să existe încă, în partea orientală a Spitzbergului, un vulcan în activitate, ca Ecla din Islanda. Un strigăt al Cristiane îl întrerupse. Deasupra unui promontor ascuțit, care părea făcut de mână omenească, apărură un fel de hugar. Alături de el baracă, bucăți de lemne părăsite pe țărnam.

— Iată Virgo By, zise doctorul.

— Și acesta e gangarul lui Welmann, adăogă Americanul.

Patria se menținuse de la plecare la o înălțime aproape invariabilă de opt sau nouă sute de metri.

După cererea tovarășilor săi, cu toate că nu-i convenea să risipească hidrogenul, George Durtal consimți să se scoboare la patru sute de metri cu ajutorul câtor-va deschideri de supapă. În același timp el opri motorul, descrie un semi-cerc și îndată aerostatul plană, aproape nemișcat, pe deasupra insulei Daneze.

Nici o ființă omenească nu se vedea și focurile pe care le trase.

Americanul nu avu alt efect de cât să facă s'o ia la fugă spre munți călți-va reni cari rătăceau.

Tăcuși, călătorii de pe *Patria* își îndreptară privirile spre acest colț de pământ atât de celebru în întreprinderile aeronautice.

De acolo plecase la Pol suedezul Andre: și nu se mai întorsese și amintirea asta produse în sufletele călătorilor o melancolie nedeslușită.

O să fie ei mai fericiți?

Unde vor fi peste două zile?

Când balonul se apropie de pământ Cristiana observă într'un vârtej, o cruce de piatră: era monumenul ridicat de compatrioții săi în memoria dispărutului.

— Sărmanul Andre! exclamă tânăra fată. Era un idealist, un curagios!..

— Welmann trebuia să plece în 1907, apoi în 1908, zise Petersen, și sfârși prin a renunța la încercarea sa. Cred de altfel că omul acesta nu a avut noroc de fel.

— E o greșeală, doctore, afirmă Americanul. Eu am cunoscut pe Welmann. Numai persistența vântului l'a împiedecat să se înalte; adăog că e o fericire ceea-ce ce s'a întâmplat, căci, dacă ar fi reușit, n'aș fi insistat pe lângă d. Durtal ca să mergem, și noi n'am fi fost acum aci. Ceea-ce atrage în călătoriile de descoperiri este faptul de a fi cel dintâi.

— Să plecăm, zise George Durtal, svârbind un sac de lest.

Dar savantul începu o discuție înfocată.

— Vă închipuiți oare ce așteaptă de la descoperirea de mâine știința fosilelor, Paleontologia? întrebă el pe mistress Elliot. Nu vom găsi acolo numai oseminte, ci animale întregi, conservate de frigul etern. Nu vă aduceți aminte că savantul rus Pallas, însărcinat cu o misiune științifică de către Caterina II, găsi la îmbucăturile Lenet, un mamut-fosilă al căru mușchi se mai țineau de piele? Fii sigură, doamnă, că o să putem avea acolo o masă antideluviană. O să mâncăm cotlete de d. plodorus și friptură de iguanodon!

Și cum s'a găsit în insulele Nouet Siberiei dinți de pachiderme, cântărind peste șapte-zeci de kilogr., eu sunt sigur că voi descoperi și acolo adevărate bînci de fiid și de fosilă.

Ce băgăți, sir James!

Pe când motorul începuse să pue în mișcare clietele, doctorul Petersen continuă să vorbească cu brațul ridicat și cu un accent de convingere religioasă:

— E cu totul alt-ceva, sir James. Sunt partizan al sistemului Laplace, asupra sistemului nostru solar și asupra condensățiunei, prin inele concentrice, a nebulozei originile... O; dacă această înaltă ipoteză științifică este adevărată, — i trebuie să fie — dacă axa rotațiunei s'a mutat în sferoida noastră, dacă Poliț, într'un singur cuvânt, și-au păstrat la suprafață aceeași pozițiune, iată ce impresiionantă concluziune putem să tragem...

Socoră vocea și încet, ca și cum ar fi vorbit într'un templu, în prada unei misterioase emoțiuni:

— Această concluziune, zise el, este din cauză că regiunile polare s'au răcit ele cele dintâi, permițând turtirea scoarței geologice. Dar știința ne spune că aceste ființe, rudimentare la început, au devenit mai complexe. Trageți d-voastră acum încheerea.

Și cum nimeni nu se gândea să facă lucrul acesta, din pricină că nu înțelesese, el strigă de-odată:

— Entitatea sacrată care se numește «Viață» s'a manifestat mai întâi la Pol. Acolo vom găsi noi vestigiile primilor oameni.

— Iată o ipoteză la care nu m'aș fi putut gândi nici odă, zise sir James răzând: să găsești acolo sch letul lui Adam!..

— Și eu m'am închipuit cu totul alt-fel paradisul pământesc, zise Cristiana, arătând peisagiul arid și sălbatic care din nou se vedea sub picioarele lor.

Pentru savant, vorbele acestea fură ca un duș și el aruncă asupra interlocutorilor săi o privire în care se putea citi o milă adâncă.

— Maestre, zise George Durtal — și acest termen respectuos cuceri din nou pe savant, — iată Wertegenhock și cu acesta se stârșește locurile cunoscute.

După o scurtă observațiune, Julius Petersen spuse cu solemnitate:

— Am ajuns la 80°2'3". Plecați de la 70°, suntem deci la jumătatea drumului. Nu mi-am avut să străbatem, doamnelor, de cât 1100 km.

O depășă entusiasă fu r. da tată pentru «Steaua Polară» spre a fi tranșă la New York prin una din stațiunile T. S. F. ale coastei norvegiene, Tromsø sau Bergen. Răspunsul sosi îndată întovărășit de urări care bucură mult pe exploratori.

Savantul scrisese în carnetul său:

Sease ore seara: temperatura — 7°. Se făcuse în adevăr frig, un frig mărit încă prin viteza aerostatuului. În colțul destinat femeilor, fu aprinsă mișina cu petroli; sacii de dormit fură aranjați pentru noapte. Bob Midy, după un prânz copios, sforăia în fundul nacelei. Înaintea «Patriei», marea se întindea în depărtare. În urmă, Alpii Spitzbergului se micșorau, erau ultimele contururi ale continentului cunoscut.

Mă depăte era banchiza, misterul!

— Așa dar, dacă va vrea Dumnezeu, mâine dimineață vom fi la Pol, zise mistress Elliot, înainte de a se retrage.

— Nu îndrănesc să sper, doamnă, ar fi prea frumos...

La opt ore Americanul veni să înlocuiască pe George Durtal.

— Trebuie să te odihnești, comandante. Cine știe ce ne așteaptă peste câte-va ore! Ori-ce s'ar întâmpla, știți bine că nu putem conta de cât pe d-ta. În fața unui uragan, de exemplu, singur veți ști dacă trebuie să-i ținem piept sau să fugim: veți avea nevoie de toate forțele d-tale.

— Aș fi dorit să ajung banchiza...

— Poate să fie încă d-partea.

— Ai dreptate. Voi încerca să dorm puțin, dar nu mă voi hotări, zise el, întorcându-se spre Cristiana, de cât atunci când te vei vedea că te-ai dus să întovărășești pe mistress Elliot sub cort și te vei culca și d-ta.

— Primesc cu condițiunea că după ce te vei scula să mă scoli și pe mine.

— De ce să te privez de somn?

Vreau să fiu alături de d-ta în aceste ultime ore. E un moment solemn, George.

— Din parte'mi, mi-e teamă ca fericirea să nu mă lase să dorm.

— Trebuie cu toate acestea, spre a putea veghea mâine. La orele două dimineața, nu e așa? Mă vei deștepta, mi-ai promis?

— Bine, Cristiano.

Măinele lor se căutară și înainte de a dispărea sub cort, tânăra tată îi ură din nou noapte bună.

Savantul hotărâse să vegheze cu Americanul.

El voia să găsească steaua polară cu luncta sa, adoptându-i sticle afumate, căci această stea fiind numai de a treia mărime, lumina solară o făcea invizibilă.

— Să mă deștept dacă vei vedea ceva neobișnuit, îți recomandă George Durtal, vârându-se în sacul său de noapte.

Înainte de a adormi întrebă din nou:

— Ce temperatură avem, sir James?

— Se coboară simțitor, răspunse doctorul: — 12°.

Prea agitat spre a putea dormi, tânărul ofițer, după o oră întrebă din nou:

— Nimic nou, sir James?

— Nu, mașina merge foarte regulat, dar frigul e tare și mi se pare că viteza noastră se mărește.

— Nu te înșeli, sir James, zise savantul; am ajuns la 81° 51' 15". Am progresat cu 2° în trei ore.

— Admirabil!

— Atunci, întrebă ofițerul, s'a întors vântul? căci el ne ajută în acest moment.

— Fără îndoială.

George Durtal era aproape să adoarmă, când o exclamație a Americanului rupse tăcerea.

— Banchiza!

El sări în picioare. Aștepta cu mare nerăbdare această banchiză, pe care exploratorul o întâlneau în fiecare an după intensitatea căldurii solare și după direcțiunea curentului. În acest an se găsea foarte sus.

Tânărul om se aplecă peste nacelă. Sub el, miș de blocuri de gheață pluteau, copiii pierduți ai marelui ghețar polar, strălucind sub razele soarelui oblic și

palid ca o lună de iarnă. Puțin mai departe, spre nord, o linie albă continuă masca orizontului. În câte va minute «Patricia» o ajunse. Banchiza polară se desfășura imensă, dezolată, imaculată!

— 82° 43' 17", proclamă savantul.

— Aș fi foarte surprins să găsim liberă marea la Pol, zise ofițerul.

Și când, după o oră de contemplare mută, George Durtal se vârî din nou în sacul său, un fel de neliniște înlocui agitația care îl stăpânea de la plecare. Dacă printr-o întâmplare nenorocită balonul s'ar coborî, n'ar risca el să se scufunde în apa înghețată?

Pentru marinari, marea liberă la Pol, ar fi fost un vis.

Pentru aeronaut, banchiza prețuia mai mult.

* * *

Erau aproape orele cinci de dimineață când sir James deșteptă pe ofițer.

Văzând ora înaintată când trebuia să-și reia postul, George Durtal sări în sus.

— Am dormit ca o brută, se scuză el. Trebuia să mă scot la orele două.

— Nu, ești tânăr și ai nevoie de somn, și te-aș fi lăsat să dormi încă vre-o două ceasuri, dacă n'aș fi fost îngrijat de această ceață în care am intrat; s'ar zice că nu mai înaintăm de loc.

Americanul întinse tânărului o subă zicându-i:

— Imbracă-te cu aceasta; termometrul se scoboară cu mare repeziciune. El arată — 28 gr.

În ultima sa observațiune, Petersen a văzut lipindu-i-se degetele de limba chianului său.

— Unde ne aflăm?

(Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica orî-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

PRIMA ȘI UNICA FABRICĂ DE INSTRUMENTE MUZICALE

FONDAT ÎN 1866

V. STASEC

FONDAT ÎN 1866

Furnisorul Curței regale și al armatelor: română, bulgară și otomană

București, strada Belvedere, 16

Se execută comande pentru muzici complete

MILITARE ȘI CIVILE

VÂNZARE ȘI ÎN RATE

Goarne și Tobe model ministerial 1909

PENTRU

ARMATĂ ȘI COMUNE

Se fabrica și se vinde numai în fabrica noastră

EXCLUSIV FĂRĂ AGENȚI, FĂRĂ DEPOZITARI

Clarinete, flaute, fligelcorne

și orî-ce fel de instrumente de alamă

CU PREȚURI DE FABRICA

SE REPARĂ ORI CE FEL DE INSTRUMENTE MUZICALE

GRAMOFOANE, VIORI, PIANE

Se primesc orî-ce fel de obiecte de artă, servicii, candelabre pentru aurit și argintat

Reclama este sufletul comerțului

NOUILE PREMII

LA

„ZIARUL CALĂTORIILOR“

Cu începere de azi, „Ziarul Călătoriilor“ care apare săptămânal în 16 pagini și conține o materie aleasă și variată, tratând despre toate întâmplările de pe mare și de peuscat, acordă următoarele noi premii de valoare abonaților săi:

1) **Un elegant pat de bronz**, cumpărat de la cunoscutul magazin «Industria Metalică» Marcu, București, bulevardul Elisabeta No. 8, cel mai efțin și bine asortat din toată țara în mobile de bronz și fier.

2) **Una pușcă de vânătoare**, foc central, cu două țevi, cal. 12, țeava din stânga choke-bore, cheia de deschidere între cocoșe.

3) **Un pistol automat**, de buzunar cu 6 focuri, demontabil instantaneu cu mâna, în 3 bucăți, englezesc, de la renumita fabrică «Webley-Scott» care cântărește numai 300 grame și întrebuințează cartușe cu iarbă fără fum și glonț metalic, având un tir până la 200 metri.

4) **Una carabină de salon**, «Flobert» 6 m. m. pentru glonț și alicie. Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin de arme și munițiuni din Capitală, B. D. Zisman, furnisorul curții regale, București, 44 calea Victoriei.

5) **Un gramofon perfecționat**, cu pavilion mare, mișcător, în formă de floare, braț acustic și diafragmă pneumatică de concert, împreună cu 6 plăci, cumpărat de la marele magazin de muzică «Jean Feder», București, calea Victoriei 54.

6) **Una mandolină de palisandru**, ornată cu sidef.

7) **Una vioară de paltin**, model Stradivarius, complet montată cu abanos, adevărate instrumente de concert, ambele cumpărate de la magazinul general de muzică «La Harpa», București, str. Colței 5.

8) **Un prețios ceasornic remontuar**, de buzunar pentru bărbat, placat aur sistem american.

9) **Un frumos inel de aur**, pentru damă, cu un rubin și două diamante, cumpărate de la cunoscutul magazin de ceasornice și bijuterii «Ceasornicăria Colței», strada Colței 31.

10) **Una bicicletă Iolanda**, marca cea mai bună.

11) **Un biuroș de stejar**, cu 5 cutii, foarte elegant, cumpărat de la magazinul I. Wiedeman, bulevardul Elisabeta No. 7.

12) **Două lăzi cu sticle de lichioruri fine**, cumpărate de la renumita destilerie Ch. Bresson, str. Dr. L. Varnali 12 și 14.

13) **Un aparat de stins foc „Pluto“** recunoscut de toate autoritățile ca cel mai bun, cumpărat de la cassa M. Carniol Fiul, din București strada Carol I No. 30.

Toate aceste premii se pot vedea în expoziția permanentă din administrația ziarului nostru.

Prețul abonamentului: 5 lei pe un an; 2,60 pe 6 luni.

CU INCEPERE DE AZI

TOATA LUMEA CARE SE ABONEAZA LA ZIARUL

„UNIVERSUL“

Concurează la următoarele importante premii în valoare de peste

60.000 DE LEI

O CASA în BUCUREȘTI, strada 10 Maiă, No. 36

Fostă proprietate a d-lui T. Teodorescu, liberă de orî-ce sarcine, construcție nouă; 5 încăperi

UN DORMITOR DE BRONZ

Cu năpărat de la cel mai bine asortat magazin în această branșă, «Industria metalică Marcu», Bd. Elisabeta, 8

Un salonaș stil Ludovic al XV-lea

Foarte elegant, aurit, formând o podoabă în casă

O MARE ȘI ELEGANTA OGLINDA VENOȚIANĂ

O GARNITURA DE MOBILA PENTRU GRADINA

Compusă din: o canapea, două fotolii, o masă și patru scaune

UNA MAȘINĂ DE CUSUT

Toate acestea cumpărate dela primul magazin de mobile «La Centrala», Marco Dattelkremer, strada C. o 62

O pendulă modernă de biuro

care se întoarce la 400 zile, cumpărată dela cunoscutul magazin de ceasornicărie și bijuterie Smith et Stratulat, Calea Victoriei, No.

Un bogat serviciu de bucătărie

«Kosmo» Inv. aie de 500 lei, cumpărat dela cel mai bine asortat magazin de fierărie și articole pentru menaje A. Arionovici et I. Paloșanu, calea Victoriei, 144. Sucursala strada Colței, No. 4

Un bogat pedestal de marmoră pentru floi, foarte elegant și de mare preț.

Un gramofon perfecționat

Una vioară sistem Stradivarius, cumpărată dela cunoscutul magazin de muzică Jean F. der

Un flaut ornat cu fildeș, cumpărat dela magazinul «Harpa», strada Colței, No. 5

Două stoffe de mătase pentru roche, cumpărate din Paris, anume pentru premiul în valoare de una mie lei

Un ceasornic de aur pentru bărbat

Un ceasornic de aur pentru damă cu o mare piatră de briliant

Un inel de aur pentru bărbat

Un inel de aur pentru damă

O gheabă națională de postav alb, cusută artistic cu găitane negre, pentru d. șoare

Două paltonașe pentru fete

Patru artistice tablouri aquarele

Un binoclu

Două juguri de frunte pentru boi, cumpărate dela societatea pentru protecția animalelor.

Un vas elegant de salon

Trei tablouri artistice

20 abonamente pentru un an la «Veselia»

10 » p. un an la «Ziarul Călătoriilor».

Cu toate că acordă aceste mari premii, «Universul» menține aceleași prețuri de abonament, adică: Lei 18 p. un an; lei 9.15 p. 6 luni; lei 4.65 p. 3 luni.

Abonații primesc gratuit «Universul literar», iar cei care se abonează cu începere de azi, mai primesc și

Almanahul ziarului „Universul“

— Pe anul 1910 —

Spre a participa la premii, abonații pe un an primesc 30 de bonuri; pe șase luni 14 bonuri, iar pe trei luni 5 bonuri.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara

2.60 „ 1/2 „ „ „ „

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Vehiculul are o viteză minimă..! — (Vezi pag. 4056)

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALĂTORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

ROABA CHINEZĂ

Chinezul e un călător pasionat; el se deplasează cu multă înțeleală — deși uneori nu are mijloacele necesare pentru aceasta. La Sud are numeroase «riviere» legate prin canale pe cari — călătorind zilnic de câte-va ori, — se slujesc de un fel de barcă rudimentară. Cei de la nord însă n'au nici canale, nici bărci.

Locuitorii din Kwan-Si, Kwang-Tong, Foukien, de pe marginea râului Yong-Tsen Kiang și de pe a multiplelor sale afluate, călătoresc cu bărci; bogații au chiar adevărate case plutitoare.

De când navigațiunea europeană a fost stabilită pe aproape toate fluviile din China, toți locuitorii indigeni cu dare de mână, se servesc deseori de vasele sale, călătorind ba colo, ba dincolo, sau transportându-și diferitele mărfuri vândute cine știe cui — de prin alte țări.

Locuitorii din nordul Chinei însă — după cum am spus — și cei din Mongolia, nu s'au de fel atât de favorizați de soartă. Afară de Hoang-Ho, fluviu puțin nabigabil și teribil în repeziunile sa, nu se mai găsește altă apă pe care să se poată călători. Locuitorii acestor părți au căutat și găsit, de sigur, alte mijloace de transport și de locomoțiune: cei bogați au căruțe cu două roate, în cari se călătorește atât de rău, încât vă veți putea cu multă anevoință imagina realitatea; cei săraci sau sgârceți și în definitiv cei mai mulți, au o roabă — și pentru transport și pentru călătorit.

Această roabă — foarte originală în felul ei, e cât se poate de simplă, de grosolană și de incomodă. Ea e totdeauna trasă ori mai curând împinsă, de un om și numai arareori de două. Roata ei e de-o dimensiune care contrastează grozav cu restul corpului ei; deasupra roatei se află un fel de cutie descoperită și foarte prost făcută, în care se pun lucrurile, femeia, sau copilul. Alături de cutie, pe proțapul din stânga, mai poate sta ceva — de pildă un porc, (vezi ilustrația) și în acelaș timp un chinez. Roaba — care începe să devie mai puțin simplă, mai e prevăzută cu un catari (!), de vârful căruia atarnă până la baza cutiei, un fel de pânză de corabie: când bate vântul, împingătorul roabei e redus numai la un singur rol, afară, bine înțeles, de acela de susținător al celor două proțapuri, — la rolul de cărmaci al unei (comparația poate să fie cam trasă de păr, nu?) corăbioare de uscat..!

Familia a plecat la oraș să vândă: un porc, un coș plin cu pui, ouă, canari, și merge astfel mai mulți kilometri, etc., fără să se oprească cătuși de puțin... Și pe ce drumuri se umblă în China! Iși poate ori-cine închipui. Ast-fel că onorabila familie, grație unei sensibilități dubioase, mult dacă se oprește odată spre a mai răsufila, în tot cursul lungului și obositorului drum.

Foarte des mai întrebuițează acest sistem de transport și unii dintre marii negustori, ducând orez sau ceai și aducând alte mărfuri din oraș din portul cel mai învecinat.

De multe ori se poate vedea pe lungul unui drum o fâșie lungă de cincizeci — șazece de roabe, purtând fie-care câte șase saci de orez. Conducătorii lor, obișnuți cu monotonia drumului, mai trag din când în când fumul de tutun dintr-o mică pipă și-și gonesc urâtul cântând în cor câte o arie populară...

Am putea crede că avându-se instrumentele și celelalte mijloace de transport perfecționate, — cari se introduc zilnic în China, roaba va dispăre; — aceasta ar fi o greșală; căci chiar în marile porturi — Shanghai, Tien-Tsin, Tchefou, roaba e încă și va fi multă vreme, de o trebuință continuă; de și e drept că nu e tocmai convenabilă pentru transportul mărfurilor fragile: porțelan, sticlă, etc.

Zilnic, de dimineată până seara, vezi — în orașele și porturile sus numite, la ușile magazinelor, în docuri, în port, la gară, hamali cu roabe, așteptând vre-o afacere. Pe dată ce comisul vre-unei întreprinderi a făcut un semn că are nevoie de douăzeci — treizeci de roabe, toți se precipită acolo și se bat între ei pentru acapărarea celei mai mari și mai nefragile părți.

Aceste roabe urâte, grosolane și foarte greoaie și improprii, au totuși — după cum se vede, o căutare și o rațiune de a fi netăgăduită de nimenea, acolo, în China.

N. Flint.

O luptă de tauri în Spania

Încă de dimineată soarele se ridică arzător asupra Cataloniei; razele lui cădeau aproape drept asupra pământului.

Pe străzi — zarvă mare; praful de pe ele se ridică în nori groși și învăluia mulțimea de oameni.

Mă îmbrăcai în grabă și mersei cu amicul meu să văd lupta de tauri ce se va da în arenă.

N'am putut merge repede din cauza oamenilor, și abia peste un ceas ajunserăm la arenă.

Cumpărai două locuri, — fie-care cu câte 15 pesos.

Cu o zi mai înainte le-ai fi putut cum-

păra și cu 7 pesos. Trecurăm printr'un gang îngust și ajunserăm; ne cântăram locurile și ne așezăram.

Nisipul din arenă strălucea la lumina soarelui. Evantaiile se năfurau în mâinile cucoanelor.

De odată se auzi strigătul: „Viva!” După zgomotul asurzitor, produs de această veste, urmă o tăcere adâncă. Ușa de aur a arenei se deschise scârțâind și muzica începu să intoneze un marș puternic.

Toreadorii intrară în arenă și se închină în fața publicului.

Toate privirile erau îndreptate asupra toreadorului-șef; hainele lui, acoperite cu broderii de aur, îl aranjau de minune. În mână dreaptă ținea o sabie sclipitoare de Toledo, iar în cea dreaptă răzimată de șold, ținea un steag roșu. După dinsul veneau 6 picadori, călări pe cai sălbatici, ce erau legați la ochiul stâng. Lăncile cavalerilor străluceau ca mii de raze, iar aurul de pe hainele lor scilipea feeric. În urmă veneau 14 bandileros în haine verzi, frumos brodate, cu ciorapi albi și cravate lungi, roșii.

Ca o mare de culori strălucitoare, de argint și aur, așa scilipea pe nisipul neted al arenei, procesiunea aceea.

Muzica încetă și din zeci de mii de piepturi izbucni strigătul:

— Viva 'l toreros!

Toreadorii mulțumiră, închinându-se cu un gest teatral.

Picadorii și bandilierii se împrăștiară; un sunet de goarnă răsună prin arena plină de soare; o ușă se deschise.

Toate inimile băteau puternic; era o tăcere mormantă, dar apoi se auzi un urlet ciudat și un taur puternic, cu coarne uriașe, năvăli în arenă.

Fiara, cum intra, fu orbită de soare și și întoarse capul, nehotărât, în toate părțile.

Apoi ridică capul și mișcă din coadă, scoase un urlet înăbușit și mănios; ochii parcă îi eșise din orbite și cu un strigăt asurzitor năvăli asupra toreadorului-șef care, nemișcat ca o statuie, stătea în mijlocul arenei cu sabia aplecată spre pământ.

El lăsa fiara să se apropie, ținând muleta într-o parte, dar când fiara se apropie de el și cu o mișcare bruscă ridică capul spre a-l ataca el făcu o mișcare ușoară și o bătu cu muleta peste ochi.

Publicul aplaudă frenetic, arena se cutremură.

Dar fiara năvăli asupra unui bandileros; acesta așteptă foarte calm și când ajunse la un metru depărtare de el, puse un picior între coarnele uriașe ale ei și îi sări cu îndrăzneală peste spate.

Taurul se uită uimit în jurul său.

Bandileros sărit jos — înainte ca fiara să se poată întoarce — o atinse într-o coastă cu lăncea unui picadores.

Fiara urlă și bătu cu coada furios nisipul.

— Bravo, bravo! răsună în toată arena.

Nu trecu un minut de la aceasta și coarnele ascuțite ale taurului intrară în corpul calului; îl ridică în sus și începu să curgă un șiroi mare de sânge.

Fiara țări prin teacă arena, calul ce tremura și necheza într-un mod înfricoșător pe când picadorul se încerca în zadar să sară de pe sea.

În sfârșit calul căzu jos; doi bandilieri îl traseră dincolo de bariera ce înconjura arena.

Acum intrară în joc bandilierii

Ei se aruncară în hainele lor verzi, ca o mare de fluturi, asupra taurului care aștepta în mijlocul arenei. Agitați cu mâinile bandilierele împodobite cu panglici multicolore.

Fiara se aruncă furioasă asupra unuia din bandileros, care se dete la o parte cu o dibăcie de pisică și îi băgă bandiliera în coastă, producându-i o rană dureroasă.

Urlând de durere și de mânie, bestia se opri și numai tremurătura corpului său dovedea că mai trăiește.

Dar în urmă taurul ridică capul și năvăli mănios asupra potrivnicilor săi dibaci, cari alergau îngroziți, unii dintre ei ne putând scăpa decât sărind peste barieră.

Publicul râdea cu poftă și bombarda pe bandilerosii fricoși cari săreau peste barieră, cu coji de portocale.

Taurul sălbatec ridică capul și se aruncă cu putere asupra barierei pe unde săriră bandilerosii înfigându-și coarnele pătate de sânge în lemnul barierei până la jumătate.

Spectatorii scoaseră un strigăt de spaimă.

Unii oameni începură să fugă — căci se întâmplase de multe ori ca bestia să sară bariera și să pătrundă în amfiteatru.

Un picador alergă cu calul asupra fiarei în spatele căreia erau vârate mai multe bandiliere, și îi găuri teacă cu lancea.

Fiara urlă din nou, îndesă coarnele în lemnul barierei și-l rupse; apoi se întoarse spre picador care sta nemișcat pe calul său ce tremura ca piftia. Dar înainte ca taurul să se apropie de picador, acesta ridică lancea și i-o implantă în piept.

Aplauze nesfârșite și urale prelungi, salutară această lovitură măcastră.

Mai mulți seniori și seniorite se ridicară, făcând batistele lor în aer.

Taurul năvăli din nou — lancea picadorului lunecă pe frunte, corpul calului fu despicat cu o lovitură de coarne, — picadorul căzu la pământ, — și înainte ca bandierii să-l poată ridica, el fu apucat în coarnele ascuțite ale bestiei, ridicat în aer și când corpul nenorocitului picador căzu la pământ, fu călcat de copitele fiarei infuriate și prefăcut în mii de bucăți.

O liniște mormântală cuprinse tot amfiteatrul.

Bandilerosii intrară din nou în joc, agitând armele lor împodobite cu panglici multicolore.

Cu o mare dibăcie înfipseră bandierile în corpul monstrului.

Ultimul act al dramei sosise.

Aproape sfârșit de durere, slăbit de pierderea unei mari părți de sânge, și orbit de marea aceea de culori aprinse, taurul alerga de colo până colo. Muzica întonă un mars puternic, umplând aerul cu sunetele de aramă ale trompetelor.

De-o dată intră în arenă un toreador. Se făcu o tăcere de mormânt, nimeni nu mai spusese nimic, pe când toate privirile ținteau cu încordare pe toreador.

Toreadorul păși încet în arenă și se așeză pe un scaun în mijlocul ei.

Taurul mai alergă încă cu bandilierile înfipse în spatele său.

Toreadorul scoase un fluierat, pentru a atrage atenția taurului.

Fiara ridică imediat capul, se uită în partea de unde venise șucratul, lăsă apoi capul în jos și năvăli asupra spaniolului care ședea pe scaun.

Când taurul nu fu de cât la două metri departe de animal, toreadorul se ghemui jos apoi sări sus.

În același moment scaunul fu ridicat în aer de coarnele animalului, iar întrepidul toreador căzu pe spatele animalului.

Publicul începu să aplaude așa fel în cât tremurau pereții arenei, iar poporul mulțumit arunca în arenă fructe și bani.

Toreadorul sări jos și atrase pe taur după el.

Apoi alergă de două ori în cerc, și se opri în mijlocul arenei pe când fiorosul animal nu era de cât la două metri departe de el.

De-o dată taurul se năpusti asupra lui; pe când coarnele îi atinseseră haina, el îi aruncă mulete peste cap, dându-se la o parte.

Amândoi luptătorii se opriră; urmă o pauză lungă, iritantă, apoi fiara se apropie din nou.

Toreadorul o așteptă, sigur de sine, căci sosise momentul hotărîtor și periculos, de a pune capăt chinurilor animalului.

El stătu liniștit, cu sabia în jos, pînă când fiara se apropie, apoi sabia i de toledo selipi și după un moment o înfipse în ceafa taurului.

Arma, lucrată din oțelul cel mai fin, pătrunse ceafa animalului până la mâner.

Fiara căzu în genunchi, horecînd, — un șiroi de sânge eși din rană, o spumă roșie i se făcu la gură, apoi căzu jos pe nisipul colorat de sânge.

Aclamații nesfârșite izbucniră.

Femeile țipa cu sălbatecii și aruncau bani, fructe, panglici, ba chiar și evantai și umbrele, mândrului toreador, care trebuia să salute mereu.

Muzica cântă un mars triumfal și printr-o ușă intră un băiat de la grajd, care implantă un pumnal lung în gâtul animalului, ce nu mai da semne de viață.

Bandierii, picadorii și multe persoane din public săriră în arenă și îl ridicară, plimbându-l triumfător.

Lupta se isprăvisse, lumea se pregătea de plecare, o gălăgie mare era în arenă, lumea se înghesuia la eșiri, pe stradă: aglomerație mare,...

— În fine ajunserăm acasă, ducând cu noi o frumoasă amintire asupra Spaniei.

N. Bogatu.

DE PRIN JAPONIA

Dăm, azi, câte-va ilustrații din Tokio, capitala Japoniei.

În cea d'întâi se pot vedea două muzicanți de stradă, foarte pitoresc îmbrăcați. Ei cântă de obicei prin fața caselor de oameni bogați și sunt mult aplaudați de copii.

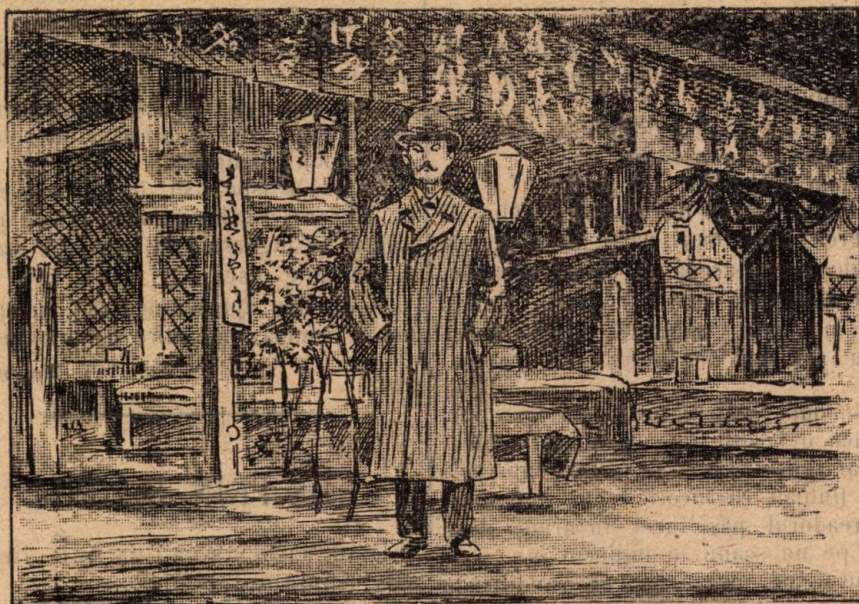
Copiii îi urmăresc de departe.

A doua reprezintă un restaurant bizar, ornat cu niște inscripții simbolice, albe; el e foarte neasemănător celor cunoscute pe la noi.

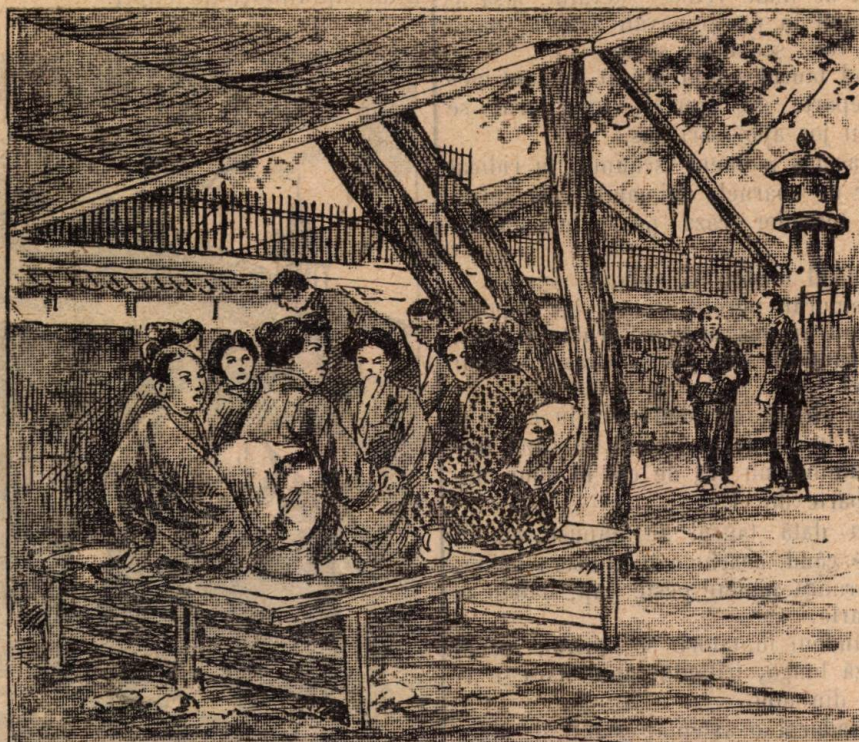
De remarcă că familiile japoneze mănâncă foarte deseori și chiar regulat, la birturile acestea publice.

Ilustrația ultimă reprezintă o cea-nărie japoneză pentru femei, pe care le servește mai mulți chelneri din sexul contrar. Ele șad pe o masă lălată — comună, în cerc, și și prepară — foarte meticuloase, ceaiul adus de chelner.

Restaurantul e gătit într'un stil bizar. 1

Japonezele (în cislă, sorbindu-și ceaiul alene.

Stând la un loc, ele îți fac impresia unor femei excepționale prin faptul că nu vorbesc des și mult și despre lucruri obișnuite în discuțiunile femeilor, ci mai mult stau pe gânduri, privind o pasăre, o floare, un petec de cer... Arar când, spun câte o vorbă două, își exprimă numai mulțumirea sau dorința după cine știe ce vis, ce *crâmpeli de poezie*...

Viața femeilor japoneze — a celor tinere, ca și a celor bătrâne, — se poate asemăna cu a unor flori plâpânde și dragălașe — de glastră ori de câmp, și totdeauna cu aceea a unor păsări cugetătoare și cu sufletul plin de vis și de poezie profundă...

O excursiune la Constantinopol

În vara anului 1907 mă găseam încă un prieten la Constanța, unde îmi petreceam cele 3 săptămâni de concediu. — Ce deosebire între viața de birou de provincie și viața aceasta — scurtă de altfel, de petreceri fără griji! Când omul trăiește fără griji, începe să și faurească planuri, cari de cari mai frumoase, ba încă e în stare să le chiar înfăptuiască.

Așa și eu. Pe când îmi făceam baie zilnică în mare, împreună cu amicul meu, îmi veni o idee neașteptată.

— Ce ar fi, zic prietenului, dacă am încerca o călătorie mai lungă pe mare.

— C'am unde? întrebă amicul meu Walter.

— La Constantinopol, zisei eu.

Și iată că începurăm să ne gândim în mod serios la călătoria aceasta în perspectivă. Mai întâi ne gândirăm dacă finanțele noastre ar putea suporta călătoria. — Despre partea aceasta n'aveam nici o teamă.

Imediat o luărăm la picior spre Agenția S. M. R. unde am aflat că vaporul *Dacia* pleacă Joia la ora 12.30 seara. Ziua aceea era Miercuri.

A doua zi spre seară ne făcură ultimile pregătiri și la miezul nopții plecarăm.

Imediat începură obișnuitele zguduituri, producătoare ale *răului de mare*. Din fericire, amicul meu și cu mine, furăm scutiți de acest neajuns. Ast-fel puturăm să rămânem cât-va timp pe bord și să admirăm cerul instelat. Pe la ceasul 3 ne-am culcat. A doua zi la 8 furăm în picioare. Am luat dejunul în eleganta sală de mâncare a vaporului și apoi am vizitat vaporul.

Chiar și străinii preferă modernele și elegantele noastre vapoare, cari fac această cursă. Călătorii nu erau prea mulți, dar pe fața fie-căruia se putea citi mulțumirea și veselia, pe cari parcă le aduce călătoria pe mare. Câți-va mai slabi intrau în cabine, schimbați la față: erau cei asupra cărora marea are o influență rea. Pe la orele 10 ni se părea că spre răsărit se văd niște munți, însă uitându-ne cu ochianul văzurăm că nu era alt-ceva de cât țărâmul Constantinopolului.

— Iată insula Sf Gheorghe, zise cine-va lângă noi.

Vrurăm să ne uităm cu ochianul, dar un curs repede al mării mișcă așa de tare vaporul în cât ne făcu imposibil acest lucru. După câte-va minute intrarăm în Bosfor.

Aci ți se deschide în fața ochilor uimiți, o frumusețe neasemănată. Spre partea Europei, pe țărm, este un turn mare, înconjurat de o baterie de tunuri vechi de bronz cari opresc inamicii să intre în Bosfor. Pe toate părțile se văd numai

forturi și tunuri. După câte-va formalități, un pilot vine, într-o barcă și conduce vaporul.

Pe țărmurile Bosforului pe care trebuie să-l străbatem pentru a ajunge în port, se desfășoară alte frumuseți. Dintre acestea notez: *Valea apelor dulci din Asia, Satul Ortakoi, Palatul Dolma badgi*, etc. Am ajuns la portul Galata, străbătând cei 26 kl. ai Bosforului într-o oră. Noi, fiind în clasa III, rămânem pe vapor unde luăm masa. După masă trecem și prin vamă unde nu uităm să dăm funcționarului tradiționalul bacșiș, care are aci, ca și la noi, o putere într-adevăr magică. După aceea mergem la hotelul „Palatul Atena”. Fiind că cei câți-va franci, pe cari i-am schimbat în bani turcești, s-au isprăvit, schimbăm alții la un zaraf care ne înșală.

După ce ne instalăm la hotel, scriem câte-va cărți postale celor din țară și plecăm să vedem orașul. Un servitor care știe puțin românește, ne duce la Școala Românească.

Această școală este într-o stare foarte bună și are deocamdată, numai curs primar. Am vorbit cu profesorii și cu directorul, până seara. Ne-am înapoiat apoi la hotel și am luat cina. După masă am mers la „Teatrul Francez” care este peste drum de hotel. A doua zi, Vineri, luăm cu noi pe servitorul din ajun și plecăm pe strada Mare unde vedem *Bazarul German, Palais de Chrystal*, etc., scaldate în lumină. Ne încărcăm cu o mulțime de fleacuri turcești: fesuri, narghilele, mătănii și altele, cari ne cam ușurează de parale. După masă, vizităm Galata. Cu o barcă trecem peste Cornul de Aur, la Stambul, unde stăm puțin. E o sărbătoare a turcilor. Am fi vrut să vedem pe sultan ducându-se la moschee, dar e bolnav și nu ese din casă. Sâmbătă, vizităm biserica Sf. Sofia — renumită prin măcelurile asupra creștinilor, făcute acolo. Apoi, la *Buluk Pazar* (târgul peștilor) luăm o barcă care ne duce prin Cornul de Aur până la *Cheik Hané*. — O priveliște splendidă! Aci vedem și ministerul marinei.

Seara, la masă, Walter se uită în ghid și zise cu un ton foarte convins: O să mai vizităm *insula Prinkipo, Mănăstirea sf. Ghoorghe, Maltepe*, și enumeră toate frumusețile din jurul Constantinopolului.

— Vezică Turcul mai are multe frumuseți de văzut dar nu tot el vrea să plătească.

„Finanțele nu ne mai permit să stăm mult aci; mâine plecăm, zic eu. Și abia-abia, îl conving pe Walter că așa trebuie să hotărâm.

Ne facem bagajele și Duminecă părăsim, cu mult regret de alt-fel, acest oraș.

În general, Constantinopolul este un oraș foarte curios prin câinii lui cei prea

numeroși, prin femeile lui imbrobodite, prin tradiționalul bacșiș și prin pitorescul său. Bietul Walter era zăpăcit de tot.

Când am ajuns la Constanța eram cu totul ușurați de bani.

Acti Mase Groeg

Insula Părăsită

— Roman de aventuri, de JULES VERNE —

— Urmare —

Ori-ce s'ar fi întâmplat, nici Godfrey, nici Carefinatu nu voia să-și părăsească posturile lor. Negrul se servi de pușca sa cu aceeași dibăcie ca și Godfrey. Dar dacă aceasta era numai un instinct de imitație, trebuie să mărturisim că era ceva surprinzător.

Pe la orele două către ziua începu o nouă mișcare, — de astă-dată mai înfierbântată ca înainte. Primejdia era aproape de tot, — pozițiunea din interiorul lui Will-Tree era în pericol.

Într-adevăr, din nou izbucniră urletele la rădăcina arborelui. Din pricina feres-trelor, tăiate în cele două laturi ale se-quoiei, nici Godfrey, nici Carefinatu nu puteau vedea pe asediatori și prin urmare n'aveau putința de a trage în ei cu speranța de a-i nemeri.

De astă-dată fiarele atacau ușa, care, mai mult ca sigur, va ceda forței și ghiarelor lor.

Godfrey și negrul se scoborâră pe pământ. Ușa începuse deja să se elatine sub loviturile de dinafară. Se simțea o suflare caldă trecând prin crăpăturile scoarței.

Godfrey și Carefinatu încercară să întărească ușa, propind-o cu lemnele luate de la culcușurile lor, însă toate acestea erau neîndestulătoare.

Fără îndoială, ușa va fi zdrobită în curând, căci fiarele lucrau cu turbare, — mai ales de când loviturile de pușcă nu le mai puteau atinge.

Nu mai era nimic de făcut. Dacă Godfrey și tovarășii săi vor rămâne încă în interiorul lui Will-Tree până în clipa în care vor năvăli fiarele, armele lor nu vor mai fi îndestulătoare spre a-i apăra.

Godfrey încrucișă brațele sale. El privea cum ușa se desfăcea încetul cu încetul!.. El nu mai putea nimic.

Într'un moment de slăbiciune, el trecu mâna peste frunte, ca un desnădăduit. Însă, îndată se stăpâni:

— Sus! zise el, sus!.. cu toții!

Și el arată tubul îngust ce se ridica în interiorul lui Will-Tree.

Carefinatu și el, luând puștile și revolverele, le încărcară cu cartușe.

Fra vorba acum să silească pe Tartelett că să-î urmeze până în acele înălțimi, în cari până acum nu a avut niciodată îndrăzneala să se urce.

Tartelett nu mai era acolo. El o lu-

ase dinainte, în timpul ce tovarășii săi trăgeau cu pușca.

— Sus! repetă Godfrey.

Aceasta era ultima retragere unde ei se putea pune la agăpost de fiare. În ori-ce caz, dacă una din ele, tigrul sau panteră, s'ar fi încercat să se urce până sus, va fi ușor să apere deschizătura strâmtă prin care ar fi trebuit să treacă.

Godfrey și Carefinatu abia erau la o înălțime de trei zeci de picioare, când în interiorul lui Will-Tree izbucniră niște urlete.

Încă o clipă și ei ar fi fost surprinși. Ușa se sfărâmasă.

Amândoi se grăbiră să se urce și să ajungă până la deschizătura de sus.

Un strigăt de spaimă îi primi. Era Tartelett, care crezu că vede apărând o panteră sau un tigrul! Nenorocitul profesor era agățat de o ramură, înghețat de frica de a cădea.

Carefinatu se duse la el și îl legă bine cu brâul său de o ramură secundară.

Apoi, în vreme ce Godfrey se așeză într'un loc unde putea veghea asupra deschizăturii, Carefinatu căută un loc, astfel ca să poată încrucișa locul lui cu al său.

Și ei așteptară.

În aceste condițiuni, într-adevăr, se putea spera că asediații vor fi la adăpost de ori-ce atingere cu fiarele.

În timpul acesta Godfrey încerca să pătrundă cu vederea ceea ce se petrecea dedesubtul lui, însă noaptea era încă prea întunecoasă. Răgetele și urletele dădea de știre că asediatorii nu aveau în gând să părăsească locul.

Deodată, pe la orele patru de dimineață, se făcu o mare lumină în josul arborelui. În curând ea se strecură prin ferestre și uși. În același timp, un fum înecător urcându-se prin tubul din interior, se ridica în sus.

— Oare ce s'a mai întâmplat? strigă Godfrey.

Era ușor de lămurit. Fiarele, răscolind tot în interiorul lui Will-Tree, au risipit cărbunii de pe vatră. Focul s'a întins îndată la obiectele ce erau în cameră. Flacăra a atins scoarța, pe care uscăciunea-i o făcea și mai combustibilă. Uriașul sequoia ardea de la bază.

Situația devenea deci și mai grozavă ca până acum.

În această clipă, la flăcările focului, ce luminau dedesubtul grupăi de sequoias, se puteau zări fiarele ce săreau în jurul piciorului lui Will-Tree.

Aproape în aceeași clipă, o înspăimântătoare explozie se produse. Arborele, scuturat îngrozitor, se cutremura din rădăcină.

Era rezerva de praf de pușcă ce sărise în aer în interiorul lui Will-Tree și aerul, gonit în afară cu violență, eși prin deschizătura de sus cu o mare putere.

Godfrey și Carelinatu căt pe aci să fie zmulși de la locurile lor. Cu siguranță, dacă Tartelett nu ar fi fost legat solid, el ar fi căzut la pământ.

Fiarele, îngrozite de explozie, mai mult sau mai puțin rănite, o luară la fugă.

Însă, în același timp, focul, alimentat de această aprindere a prafului de pușcă, luă o întindere și mai mare. Flăcările mari ce lingeau pereții interiori se ridicau din ce în ce mai sus. Cele mai înalte dintre ele ajunseră în curând până la furcă și crengile uscate de pe ramuri ardeau pocnind ca revolverele. O flăcără imensă lumina, nu numai grupa de arbori uriași, ci și întregul țărm de la Flag-Point până la Dream-Bay.

În curând focul începu să amenințe locul unde erau adăpostiți Godfrey și cei doi tovarăși ai săi.

Vor fi ei deci cuprinși de acest foc în potruva caruia nu puteau lupta, sau nu vor avea altă scăpare de cât să se arunce în jos pentru a fugi de flăcări?

În ori-ce caz era moartea!

Godfrey căuta încă dacă mai era vr'un mijloc de scăpare. Nu vedea nimic! Ramurile ardeau deja și un fum gros întuneca spre răsărit primele lumină ale zorilor.

În această clipă, o grozavă pocnitură se auzi. Arborele, ars la rădăcină, se rupse de-odată, se inclina, se abătă.

Însă, abătându-se, trunchiul întâlni cei doi arbori vecini; ramurile lor puternice se amestecară cu ale sale și el rămase astfel culcat într-o parte, făcând un unghi de patruzeci și cinci de grade cu pământul.

În momentul în care sequoia căzu Godfrey și tovarășii săi se crezură pierduți.

— Nouă-spre-zece Ianuarie! — strigă atunci o voce, pe care Godfrey, incremenit, o recunoscă totuși.

Era Carelinatu!... Da, Carelinatu a zis aceste cuvinte și în acea limbă engleză pe care, până acum, părea că nu o cunoaște.

— Ce-ai zis? — strigă Godfrey, care se apropie de el printre crengi.

— Am zis, răspunse Carelinatu, că astăzi unchiul d-voastră, Will, trebuie să șosească, alt-fel ne-am dus pe copcă!

CAP. XXII

În clipa aceea și mai înainte ca God-

frey să fi avut vreme să răspundă, câteva detonături de pușcă se auziră la o mică depărtare de Will-Tree.

Apoi începu să cadă o ploaie torențială care stinse flăcările ce amenințau să se întinză la arborii pe cari se sprijinea Will-Tree.

Godfrey nu știa ce să creadă despre acest șir de întâmplări de nelămurit: Carelinatu vorbind englezește ca un englez din Londra, chemându-l pe nume, vestindu-i sosirea apropiată a unchiului Will, apoi acele detonături de arme ce izbucniră de odată! — toate astea îl uimă.

Dar după cinci minute de la primele focuri de pușcă, o trupă de marinari își făcu apariția sub arbori.

Godfrey și Carelinatu alunecară îndată de-a lungul trunchiului, al cărui interior ardea încă.

Însă, în momentul în care Godfrey atingea pământul, auzi că e chemat de două voci pe cari, cu toată turburarea de care era cuprins, le recunoscă îndată.

— Nepoate Godfrey, am onoarea de a te saluta!

— Godfrey, dragă Godfrey!

— Unchiul Will!... Phina!... Voi!... strigă Godfrey zăpăcit.

Apoi se îmbrățișară cu toții.

În același timp doi mateloți, la ordinul căpitanului Turcotte, care comanda mica trupă, se agătară de-a lungul trunchiului pentru a scăpa pe Tartelett, pe care îl „culeseră” cu toată prevenirea datorită persoanei sale.

Și atunci, una după alta, întrebări, răspunsuri, explicațiuni de tot felul urmă.

— Unchiule Will, d-ta?

— Da, noi!

— Și cum ați putut descoperi insula Phina?

— Insula Phina! — răspunse William W. Kolderup. Vrei să zici insula Spencer? Eh, nu era greu; am cumpărat-o acum șase luni!

— Insula Spencer!

— Căreia tu i-ai dat, așa dar, numele meu, iubite Godfrey? — zise tânără fată.

— Îmi place acest nume și o să-l păstrăm, răspunse unchiul; însă până acum ea este pentru geografi tot insula Spencer, care e la o depărtare numai de trei zile de San-Francisco și în care am crezut folositor să te trimit ca să-ți faci ucenicia de Robinson!

— Oh, unchiul meu, unchiule Will! Ce vorbești d-ta? — strigă Godfrey. Dacă e adevărat aceasta, apoi eu nu pot să-ți spun alt-ceva de cât că nu am meritat așa ceva. Însă atunci, unchiule Will, naufraziul lui „Dream”?

— Falș! — răspunse William W. Kolderup, care nici n'a fost mai bine dispus. „Dream” s'a adâncit foarte liniștit, urmând instrucțiunile date de mine căpitanului Turcotte, umplând cu apă „waterballast”-urile sale. Tu ți ai zis că el

s'a scufundat de-a binelea; însă când căpitanul Turcotte a văzut că Tartelett și cu tine mergeți liniștiți pe coastă, a dat mașina înapoi. Peste trei zile el intra în San Francisco și tot el este care ne-a adus azi pe insula Spencer la data convenită.

— Ast-fel, nimeni din echipagiul n'a pierit în naufraziu? — întrebă Godfrey.

— Nimeni... dacă nu cumva acel chinez nenorocit, care se ascunsese pe bord și care nu a mai fost regăsit!

— Dar acel prao?

— Falș, pe prao l-am comandat a-nume pentru aceasta.

— Dar acei sălbatici?...

— Falși sălbatici, pe cari loviturile tale de pușcă din fericire nu i-au atins.

— Dar Carelinatu!...

— Falș, Carelinatu, sau mai curând credinciosul meu Jup Brass, care, după câte văd, a jucat de minune rolul său de Vinerea!

— Da! răspunse Godfrey și el mi-a scăpat viața în două rânduri, într-o întâlnire cu un urs, apoi cu un tigru...

— Un urs falș, un tigru falș! — strigă William W. Kolderup, răsând din toată inima.

Amândoi erau umpluți cu pae și au fost aduși fără ca tu să-ți fi văzut, cu Jup Brass și tovarășii săi!

— Însă ei mișcău din cap și din picioare!...

— Cu mijlocul unei mașinării pe care Jup Brass o pune în mișcare în timpul nopții, câte-va ceasuri înainte de întâlnirile ce el ți le pregătea!

— Cum! toate acestea!... strigă Godfrey, puțin cam rușinat că s'a lăsat păcălit în așa fel.

— Da! îți mergea prea bine aci pe insulă, nepoate, și trebuia să-ți dăm ceva emoțiuni!

— Atunci, răspunse Godfrey, care începu să răză, dacă d-ta ai vrut tot-mai să ne încerci în modul acesta, unchiule Will, de ce ai trimis acea ladă care conținea toate acele lucruri de care noi aveam nevoie?

— O ladă! răspunse William W. Kolderup. Ce ladă? Eu nu ți-am trimis nici o ladă! Poate că, prin întâmplare.

Și zicând acestea, unchiul se întoarse spre Phina, care plecând ochii întoarse capul.

— Ah! într-adevăr!... O ladă, atunci însă a trebuit ca Phina să se fi înteles cu...

Și unchiul Will se întoarse spre căpitanul Turcotte care porni în hohote.

— Ce era să fac, domnule Kolderup, zise el, se poate întâmpla ca să mă opun d-tră câte odată... însă d-șoarei Phina... e prea greu!... și acum patru luni, pe când m'ați trimis să supraveghez insula, am pus la mal lada pomenită mai sus...

— Scumpă Phina, iubita mea Phina! zise Godfrey apucând mâinile tinerei fete,

Turcotte, cu toate acestea d-ta mi-ai promis că vei păstra taina! răspunse Phina roșindu-se.

Și unchiul William W. Kolderup dând din cap, în zadar voia să ascundă că era foarte mișcat.

Însă, dacă Godfrey râdea cu poftă ascultând lămuririle ce i le dădea unchiul Will, profesorul Tartelett nu râdea de loc! El era ca împietrit de ceea ce auzise! Să fie obiectul unei astfel de mistificațiuni, unei astfel de păcăleli, el, profesorul de dans și de ținută! De aceea înaintând cu demnitate el zise:

— Eu cred că domnul William Kolderup, zise el, nu va susține, că și crocodilul enorm căreia a fost aproape ca să-i cad victimă, era de asemenea de carton și cu mașină?

— Un crocodil? răspunse unchiul.

— Da, domnule Kolderup, răspunse atunci Carefinatu, căruia se cuvine să-i dăm înapoi adevăratul său nume de Jup Brass, da, un crocodil adevărat, care s'a aruncat asupra domnului Tartelett și cu toate acestea, eu nu am adus nici unul din aceștia în colecțiunea mea?

Godfrey povesti atunci ceea ce se petrecu în timpul din urmă: apariția fiarelor în număr mare, lei adevărați, tigrii adevărați, adevărate pantere, hiene, apoi năvălirea de adevărați serpi, din care, timp de patru luni de zile, nici de probă măcar nu zărise pe insulă!

William W. Kolderup, zăpăcit la rândul său, nu înțelegea nimic din toate acestea. Insula Spencer, — acest lucru se știa de multă vreme — nu era înspăimântată de nici o fiară, și ea nu putea să conțină nici un animal vătămător, aceasta chiar după contractul de vânzare.

De asemenea el nu înțelese ceea ce îi povesti Godfrey, despre toate acele încercări de a descoperi izvorul aceluși fum ce se arătase, în mai multe rânduri, în diferitele puncte ale insulei. Toate aceste povestiri îi dădeau de înțeles că nu s'a petrecut totul în tocmă după instrucțiunile sale, după programul său pe care numai el avea dreptul să-l facă.

Cât privea pe Tartelett, el nu era un om căruia să-i fi umblat cu povești. El nu voia să admită nimic, nici naufragiul fals, nici sălbăticiile false, nici fiare false și mai ales, nu voia să renunțe la gloria câștigată, doborând, din prima sa lovitură trasă cu pușca, pe șeful unui trib polinezian, — unul din servitorii palatului Kolderup, care, de alt-fel, e tot atât de sănătos cât și el.

Totul era spus, totul era lămurit, afară de grava chestiune de fiare sălbatice adevărate și fumul necunoscut. Aceasta făcu chiar pe unchiul Will ca să devină foarte gânditor. Însă, ca un om practic ce era, lăsă pentru altă dată această problemă și adresându-se nepotului său:

— Godfrey, zise el, tu ai iubit în tot d'auna insulele, așa de mult, în cât eu

sunt sigur că îți fac plăcere dându-ți de știre că aceasta este a ta! Eu ți-o fac cadou! Poți să te resfeți pe ea, pe insula ta, cât poțestești! Eu nici nu m'aș gândi să te silesc ca s'o părăsești și n'ași voi să te despart de ea! Rămâi deci un Robinson toată viața ta, dacă te trage inima.

— Eu! răspunse Godfrey, eu! toată viața mea!

Phina înaintând la rândul ei:

— Godfrey, întreba ea, într-adevăr tu voești să rămâi pe insula ta?

— Mai bine să mor! strigă el.

Apoi îndată.

— Ei bine, da, reluă el luând mâna fetei, da, voesc să rămân aici, însă cu trei condițiuni: prima, că tu vei rămâne aici cu mine, dragă Phina; a doua, că unchiul Will se va însărcina să locuiască la noi și a treia, că preotul de pe *Dream* să vie să ne cunune chiar azi!

— Pe *Dream* nu e nici un preot, Godfrey, răspunse unchiul Will, tu știi bine aceasta, însă eu cred că mai sunt din ei la San-Francisco și că acolo vom găsi noi un demn păstor care să ne facă acest mic serviciu! Eu cred deci că răspund gândului tău spunându-ți că, mâine dimineața, noi pornim spre casă!

Atunci Phina și unchiul Will voiau ca Godfrey să le arate insula. Iată-i deci plimbându-se sub grupa de sequoias, dealungul râulețului până la punte.

Vai! din locuința de la Will-Tree n'a mai rămas nimic! Focul a distrus această casă întocmită în lăuntrul arborelui! Fără sosirea lui William W. Kolderup, la începutul iernii cu micul lor material distrus, fiare sălbatice adevărate cutreerând insula, Robinsonii noștri ar fi fost de plâns!

— Unchiule Will, zise atunci Godfrey, dacă eu am botezat această insulă cu numele Phinei, trebuie să mai adaug că arborele în care noi locuim se cheama Will-Tree!

— Ei bine, răspunse unchiul, vom duce cu noi sămânța ca să semănăm în grădina mea din Frisco!

În timpul acestei plimbări s'au putut zări în depărtare câteva fiare, însă ele nu îndrăzuiră să atace trupa numeroasă și bine înarmată a marinarilor de pe „*Dream*”. Cu toate acestea prezența lor era un fapt cu totul de neînțeles.

Apoi cu toții s'au întors spre berd, nu fără ca Tartelett să fi cerut permisiunea de a lua cu sine „crocodilul său”, — permisiune ce-i fu acordată.

Seara, toată lumea era adunată în camera de pe „*Dream*”; — în jurul unei mese voioase s'a sărbătorit sfârșitul încercărilor lui Godfrey Morgan și logodirea sa cu Phina Hollanay!

A doua zi, 20 Ianuarie, „*Dream*” începu drumul său sub comanda căpitanului Turcotte. La orele opt dimineața, Godfrey, nu fără oare care emoțiune, vedea la orizontul din spre apus ștergându-se ca o umbră, această insulă pe

care unei luni de zile a făcut o școală cărei lecții nu le va mai uita nici o dată.

Trecerea se făcu iute pe o mare frumoasă, cu un vânt prielnic pentru a putea întinde pânzele de pe „*Dream*”. Ah! el mergea deadreptul la ținta sa, de astă dată! El nu mai căuta să înșele pe nimeni! El nu mai făcea ocholuri ne-numărate, ca la prima călătorie! Nu mai pierdea în timpul nopții ceea ce câștigase în timpul zilei!

Astfel în ziua de 23 Ianuarie, după ce intra prin Poarta de Aur în întinsa baie a San-Franciscului, el se lipi liniștit de cheiul din Merchant-Street.

Și ce se văzu atunci?

Se văzu eșind din fundul vasului un om care, după ce ajunsese pe „*Dream*”, inot, în timpul nopții în care acesta era în dreptul insulei Phina, a reușit să se ascundă în el pentru a doua oară! Și cine era acest om?

Era Chinezul Seng-You, care a făcut călătoria de întoarcere precum făcuse cea de ducere!

Seng-You înaintă spre William W. Kolderup.

— Să mă erte domnul Kolderup, zise el foarte politicos. Când m'am urcat pe bordul lui „*Dream*” eu credeam că el pleca direct spre Shanghai unde voiam să mă repatriez; însă de vreme ce el se întoarce la San-Francisco, eu debare!

Toți mirați de această apariție, nu știați ce să răspundă acestui om care ne privea surzând.

— Însă, zise în sfârșit William W. Kolderup, cred că tu n'ai stat timp de șase luni în fundul vaporului?

— Nu! răspunse Seng-You.

— Așa dar unde te-ai ascuns?

— Pe insulă!

— Tu? strigă Godfrey.

— Eu!

— Atunci acele fumuri?

— De, trebuia să fac foc!

— Și tu nu cauai să te apropii de noi, să împarți cu noi viața comună.

— Unui chinez îi place să trăiască singur, răspunse liniștit Seng-You. El se mulțumește cu sine însuși și n'are nevoie de nimeni!

După aceasta, originalul, salutând pe William W. Kolderup, debarcă și dispăru.

Iată din ce lemn sunt ciopliți adevărații Robinsoni! strigă unchiul Will. Privește-l și vezi dacă-i semeni! Este în zadar, rasa anglo-saxonă va avea de lucru să absoarbă oameni de acest soi!

— Bun! zise atunci Godfrey, fumurile sunt lămurite prin prezența lui Seng-You, însă fiarele?

— Și crocodilul meu! adăuse Tartelett. Ași vrea să aud cum mi se lămu-rește crocodilul meu!

Unchiul William W. Kolderup, foarte încurcat, simțindu-se la rândul său miș-

tifeat asupra acestui punct, trecu mâna peste frunte spre a gonî gîndurile.

— Vom afla aceasta mai tîrziu, zise el. Totul sfîrşeşte prin a se descoperi ceea ce se caută.

Cîteva zile după aceea se celebră cu mare pompă căsătoria nepotului lui William W. Koldeaur.

La această ceremonie Tartelett fu perfect în ţinută, distincţiune, „comune il faut” şi elevul său făcu de asemenea onoare celebrului profesor de dans şi de ţinută.

În timpul acesta lui Tartelett îi veni o idee. Neputînd să facă din crocodilul său un ac de cravată — el regreta aceasta — se hotărî să-l dea ca să-l umple cu pae.

În acest mod, animalul, bine preparat cu făcile desfăcute, cu picioarele întinse, atârnat de tavan, va face cea mai frumoasă podoabă a camerei sale.

Crocodilul fu deci trimis la un celebru specialist, care după câte-va zile îl aduse înapoi.

Cu toţi, atunci, veniră să admire monstrul căruia Tartelett căt p'aci era să-i servească de friptură!

— Ştii d-tră, d-le Koldeaur, de unde

venea acel animal? zise celebrul împăetor prezintînd socoteala.

— Nu! răspuse unchiul Will.

— Cu toate acestea el avea o etichetă lipită sub carapace.

— O etichetă? strigă Godfrey.

— Iat-o, răspuse celebrul specialist.

Şi el arată o bucată de piele, pe care erau scrise aceste cuvinte:

Trimis de Hagenbeck, din Hamburg, lui I.-R. Taskinar, din Stockton, U. S. A.

Cînd William W. Koldeaur citi aceste cuvinte, izbucni într'un hohot de rîs.

El înţelese totul.

Adversarul său I.-R. Taskinar, care, pentru a se răzbuna, după ce cumpărat o încărcătură întreagă de fiare, reptile şi alte animale rău-făcătoare de la un furnizor bine cunoscut al menageriilor din cele două lumi, el a descărcat aceste fiare în timpul nopţii, în mai multe călătorii, pe insula Spencer. Aceasta, fără îndoială, l'a costat scump, însă el a reuşit să otrăvească proprietatea rivalului său, precum făcură englezii în Martinica, dacă trebuie să credem legenda, înainte de a o da Franţei!

De aci înainte nu mai era nimic de nelămurit în faptele memorabile de pe insula Phina.

— A întors-o bine! strigă William W. Koldeaur. Nici eu însumi n'aş fi putut să fac mai bine ca acest pungaş bătrînd de Taskinar!

— Însă, cu aceşti oaspeţi grozavi, zise Phina, acum, insula Spencer...

— Insula Phina?.. răspuse Godfrey.

— Insula Phina, reluă surîzînd tînăra femeie, este cu totul de nelocuit!

— Eh! răspuse unchiul Will, vom aştepta până ce s'o locuim ca ultimul leu să fi sfîşiat ultimul tigrul!

— Şi atunci, scumpă Phina, întreba Godfrey, nu te vei teme să vii cu mine a petrece acolo câte-va luni?

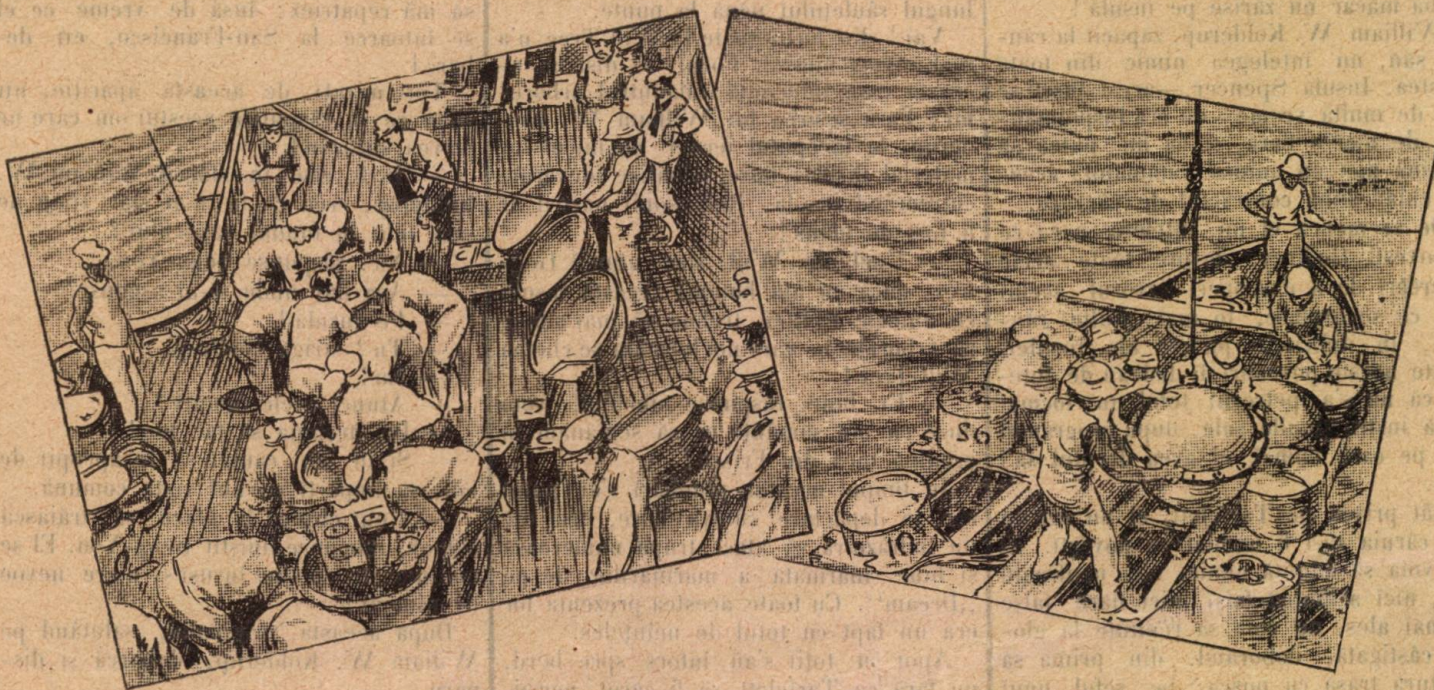
— Cu tine, iubitul meu sot, nu mă voi teme de nimic! răspuse Phina, şi fiindcă tu încă nu ti-ai făcut călătoria în jurul pămîntului...

— O vom face împreună! strigă Godfrey, şi dacă nenorocul mă va face un adevărat Robinson...

— Veai avea cel puţin lîngă tine pe cea mai devotată Robinsonă.

Sfîrşit

O LUCRARE PRIMEJDIOSĂ

Prepararea şi lansarea minelor

Una dintre cele mai primejdioase lucrări ale chimiei, azi, se poate socoti cu drept cuvînt şi fabricarea minelor sub-marine. Mai mult încă, gîndindu-ne că în aproape toate marinele militare mai bine organizate — cea engleză şi americană, de pildă, sunt fabricate de către marinari — de sigur, nu tocmai cu multe cunoştinţi în ce priveşte chimia.

În prima parte a ilustraţiei noastre se poate vedea cum — mai mulţi marinari, cu precauţiuni nenumărate, închid enormele cutii de tinichea pline cu fulmicoton. O mică neîlgare de seamă ar fi de ajuns spre a se întâmpla o catastrofă ireparabilă.

A doua parte a ilustraţiei reprezintă o echipă de marinari într-o

barcă plină cu minele pe cari le lansează.

Lansarea acestor mine se face prin ajutorul unei macarale de pe vaporul de lîngă barcă, prin care se ridică puţin în sus şi apoi se lasă la o anumită depărtare în apă — unde, la o adîncime de 10—15 metri, se opresc. Şi chiar în această împrejurare pericolul nu'i de loc exclus. Însă

(spre lămurirea deplină a cititorului) în să menționez că minele din barca de pe a doua ilustrație sunt lansate numai pentru niște experiențe și manevre navale. În direcția lor se îndreaptă niște pseudo-vase, construite

din scinduri vechi, cari, atingând capsă de deasupra minei, se prefac în mii de fărâmițe, risipindu-se în toate părțile, la depărtări surprinzătoare.

— r —

VAMPIRUL

— Umare —

Pentru a doua-zecea oară Gracioza căzu îndărăt zdrobită de sforțările supraomenești pe cari le făcea. Părețele stâncos era de neînving. De cea-laltă parte, sub fâșia de lumină verde, suprafața apei mai liniștită, era înfiorată de niște încrețituri ușoare ca fața unei femei frumoase și triste, care s'ar insufla de un suris blând.

Și totuși ar fi fost destul să ajungă acolo, în mijlocul acelei oglinde liniștite, pentru ca să-și scape viața.

Pentru ultima oară mai făcu o încercare disperată. Dar recăzu din nou în apa mîrdară. Se răsturnă peste spate și timp de câte-va secunde dispăru sub apă pentru a apare apoi din nou lângă zid, de care se sprijini, mai mult moartă de cât vie.

Sărmana Gracioza aspira o atmosferă de moarte și simțea că nu mai are mult de trăit.

Însă nu-și perduse cunoștința; din po-trivă, rațiunea îi devenise acum cât se poate de lucidă.

Știa că totul se sfârșise, că nu putea să-și mai rămăie nici o speranță;—atunci voi ca cel puțin să moară într'un mod nobil.

În clipele acelea se înălțase deasupra naturii și sentimentelor omenești; era cuprinsă de o iluminare supra-naturală. Zbură spre înălțimi senine, acolo unde avea să se întâlnească o dată cu ființele cari îi erau atât de scumpe.

Ce-i pasă dinsei la urma urmei, de moarte. Câte-va momente numai, și carnea ei avea să înceteze de a mai suferi. Nu se va întâlni oare, în domeniul acela necunoscut, în care va intra, cu tatăl ei, și cu mica ei Arocha?

Apa se urca mereu; acum ajunsese până la umerii sărmanei chinuite. Părul ei lung, despletit, fălăia în juru-i, ca niște alge aquatice. Fața ei palidă, îngălbenită încă și mai mult de reflec-sul verzuu care venia de pe zid, semăna cu o apariție diafană.

Nu mai ochii îi mai trăiau, ochii, măriți peste măsură, fixați mereu spre fâșia de lumină spre care cercase să meargă.

Apa îi săltă acum corpul. Rămănea cu picioarele infundate în materia vas-coasă, care o aspira încetul cu încetul în masa ei mișcătoare.

Își întinsese mâinile de-a lungul apei, cu un gest liniștit, resemnat.

Stofele rochiei plutiau acum în jurul ei, ca potirul întors al unei flori gigante.

O tăcere adâncă domnia peste tot; tă-cerea solemnă a morții.

Se părea însă că apa se oprise acum în mersul ei; nivelul nu i se mai urca. Suprafața ei devenise liniștită ca o og-lindă.

Ce avea să se petreacă?

Era oare o nouă rafinerie în oribilul supliciū, pentru ca sărmana fată să simtă un timp mai îndelungat chinurile morții?

Neliniștea o cuprinsese din nou: cine era oare monstrul capabil să inventeze asemenea torturi? De ce n'o lăsa să moară mai repede?

Privirea îi era mereu fixată spre punc-tul de unde veneau razele de lumină.

De o dată, o scântecere se produse, o licărire de undă agitată:

Apoi de o dată apa începu să cadă din nou, de astă dată în cascade.

Supliciul avea să se sfârșească.

Apa prinse din nou să se ridice; dar, în clipa următoare fata nu-și putu opri o violentă tresărire.

Văzuse ceva trecând, o masă întune-coasă, care căzuse în apă cu un sgomot înăbușit.

Nu-și putuse da seamă ce era; dar în curând un alt corp căzu, apoi încă unul și multe altele.

Apa era acum peste tot înfiorată, și se ridica palpitândă, în valuri mici.

Apoi ceva apără mai aproape.

Era un corp care inota la suprafață; un corp lung, masiv, de grosimea unui braț omeneșc. Și alte asemenea corpuri apărură în curând, rălăcînd la întâm-plare, părăd că caută o pradă.

Un strigăt de groază porni din pieptul tinerei fete.

— Trembladorii! exclamă dânsa.

Ah! de astă dată înțelegea sfârșitul ce-i era rezervat.

Agonia chinuitoare a apei care se urca încetul cu încetul, nu fusese de ajuns.

Tortura speranței care isvora din slaba fâșie de lumină, nu însemnase ni-mica. Trebuia o moarte și mai hidoasă încă.

Trembladorii sunt un fel de reptile electrice, spaima locuitorilor Americii equatoriale.

Descărcăturile lor tulgerătoare, para-lizează încetul cu încetul corpul; moar-

tea prin acest mijloc este mult mai lungă și mai dureroasă.

Ah! confortul oribil cu corpurile moi ale reptilelor; și apoi la urmă, dinții ascuțiți fășind carnea.

Sărmana copilă știa bine ce soartă o așteaptă.

De multe ori avusese dânsa prilejul să vadă diferite animale sucombând sub mușcăturile acestor pești veninoși. Vă-zuse cum biete, animale dispăreau și cum horda mișcătoare se bătea pe ca-davre, agităndu-se deasupra lor în inele strânse, mișcătoare.

Trembladorii căutău acum o victimă.

Copila rămănea nemișcată, pentru că tremurăturile apei să nu-i trădeze pre-zența.

Dar iată că una dintre reptile se a-propie și se lipește de corpul ei.

Gracioza o cuprinse cu mâini infrigu-rate și o gâtui. Dar descărcătura elec-trică se produse; biata fată se simți în-țepată de sute de ace prin tot corpul.

Dar în curând alte reptile se apro-piară; o a doua descărcătură electrică se produse, apoi o a treia și multe altele.

Atunci Gracioza nu mai fu stăpână pe energia ei, și întinzând brațele ina-înte dispăru în apa neagră. Animalele o urmară la fund.

CAP. XI

Gubernurul Tiburcio rămăsese ne-mișcat lângă masa sa de lucru. Cine oare putuse scrii aceste cuvinte?

Fusese cuprins de o teamă nebună, de care nu se putea apăra prin puterea națiunii, pentru că era teama de ne-cunoscut.

Genova Martinez, complicea și amanta sa, era și dânsa înspăimântată.

Dar dânsa cel puțin, era de o natură mai puțin lașă, de un temperament mai arzător. După ce trecuse primul moment de groază, voise să-și dea seamă de cele petrecute.

Cerneala era aproape udă încă de misteriosul bilet; prin urmare, acela care scrisese nu putea să fie departe, trebuia să se afle încă în interiorul palatului.

Hotărâ să împărtășească și governa-torului aceste gânduri, și sguduindu-l de braț, el strigă:

— Don Luiz!

— Ce este? exclamă dinsul, ca și cum s'ar fi deșteptat dintr'un vis.

— Să vorbim încet, poate că cine-va ne pândeste și ne ascultă.

— Cine?

— Acela care a scris aceste rânduri amenințătoare.

— Îl cunoști?

Don Tiburcio era așa de îngrozit, în cât nu și dădea b ne seamă ce vorbește.

— Tac!, îi repetă femeia, îți spun că se poate să fim spionați.

— Atunci ce voești?

— Trebuie să aflăm cine este omul

acesta, fără îndoială că nu e departe de noi.

— Crezi?

— Nu vezi că scrisul de pe bilet e încă proaspăt? Trebuie să fie cineva care cunoaște bine palatul.

— Așa dar, omul acesta ne-a auzit vorbind?

— Poate.

— Ah! asta nu e cu puțință, am luat doar toate măsurile pentru ca nimeni să nu ajungă până la noi. Nu există decât două intrări care conduc până la această încăpere: ușa de aici care e închisă de două ori, și ușa secretă pe care ne-am coborât odinioară.

— Dar camera aceasta de alături!

Pentru a se convinge că nimeni nu se ascunsese acolo, senora Martinez intra hotărâtă. Dar nu era nimeni.

Don Tiburcio era galben ca un mort.

— Nimeni n'a putut intra aici murmură dânsul, și totuși trebuie să fi intrat cineva!

Senora Martinez se întoarse deodată:

— Dar la terasă te ai gândit! exclamă dânsa.

— Terasa nu poate fi escaladată, răspunse don Tiburcio; și apoi chiar dacă ar fi încercat cineva acest lucru aproape imposibil, soldații ar fi trebuit să-l vadă.

— Dar dacă sunt și soldații complici cu omul acela.

— Oh! atunci ar fi înspăimântător. Dar nu înțeleg de ce îmi pui toate aceste întrebări la care nu pot răspunde.

— Trebuie să facem ceva... Oare nu vei încerca nimica pentru a te scăpa de această amenințare teribilă?

— Ce aş putea încerca?

— Știi și eu?... De ce nu-l chemi pe căpitanul Hermann?

— E în închisoare.

— Sfatul omului acestuia ți-a fost în tot-d'auna de mare folos.

— Dar în această împrejurare ce ar putea să facă dânsul?... Ne aflăm în fața unei ființe supranaturale...

— Don Luiz, nu ți este rușine să vorbești astfel?..

Oare nu ești d-ta acela care ai afirmat în tot-d'auna că toate povestirile despre stăpânul vampirilor, nu erau decât o simplă legendă copilărească? Azi ai început și d-ta să crezi în aceste nimicuri?

— După cele ce mi s'au întâmplat mi se pare că am dreptul să cred.

— Nu-ți mai pierde timpul cu vorbe deșarte. În timp ce d-ta stai aici și discuți zadarnic, dușmanul care odinioară era aproape, a avut tot timpul să se îndepărteze. Nu mai sta în nemișcare; dute mai repede, fă ceva!

— Ai dreptate, răspunse don Tiburcio; trebuie să intri din nou în camera ta secretă; când va fi nevoie de tine te voi chema fără întârziere.

Senora Martinez ascultă și se retrase.

Rămas singur, don Tiburcio stătu un

moment îngândurat, apoi apăsă butonul unei sonerii.

Un soldat apărură. Guvernatorul îi dădu câteva ordine scurte. Intră după aceea gardianul-șef al închisoarei, care primi ordinul de a-l aduce pe Hermann.

Olișerul abea se deșteptase din lungul său leșin, și cu toate că era foarte palid și mergea clătănându-se, reuși să se ție drept în fața guvernatorului.

Don Tiburcio vorbi cu mândrie.

— Domnule, îi zise dânsul, am hotărât să ți-iau interogatorul îndată ce starea d-tale fizică avea să-ți îngăduie să răspunzi întrebărilor mele. Sunt curios să știu în ce mod îți vei îndreptăți purtarea. Ai trădat misiunea ce ți-se încredințase, lăsând să se săvârșească cea mai grozavă dintre crime.

— De când mi-am revenit în fire excelentă, doream din tot sufletul această întrevedere. Dacă vei binevoi să mă ascuți, vei vedea îndată că nu mi-am făcut de câț datoria.

— Vorbește!

— Cred că cunoașteți amănuntele luptei din pădure.

— Te voi ruga chiar să mă scutești de aceste amănunte, îl întrerupse guvernatorul cu severitate. Ași dori să știu numai cum explici d-ta dispoziția nenorocitei copile pe care ți-am încredințat-o; părerea mea este că mai degrabă ar fi trebuit să mori, de cât să lași să ți se răpească.

— Dacă mă mai vezi în viață escelentă, asta înseamnă că moartea n'a vrut să mă ia. Am fost rănit în mijlocul luptei, dar știu bine că în momentul acela copila nu dispăruse încă. Dușmanii noștri erau foarte numeroși și pentru ea să pot conduce lupta cu succes a trebuit să mă îndepărtez de trăsură. Un singur moment am lipsit, dar momentul acesta a fost deajuns!

— Și n'ai putut vedea nimic?

— N'am avut timp să văd alt-ceva decât doar dovezile crimei. Puterile m'au părăsit tocmai atunci când trebuia să pornesc pe urmele criminalului. Poate că este și aceasta o vină, să fiu pedepsit dacă am meritat-o.

— Când își ia cineva răspunderea unei misiuni atât de grave, declară guvernatorul, nici o scuză nu poate fi admisă!

— Dacă este așa escelentă, condamna-mă!

— Ce ași folosi? Oare copila pe care ți-am încredințat-o ar fi regăsită în modul acesta? Ori poate vrei să-ți faci vre-o armă de apărare din documentul acela caraghios despre care pretindevi că a fost găsit în trăsură?

— Poate escelentă.

— Ce voești să spun?

Guvernatorul se apropiase de olișerul său. Eră în prada unei emoții adânci. Oare ființa aceea misterioasă, căreia i se spunea stăpânul vampirilor, se arătase într-adevăr?

Căpitanul Herman, făcu o efortare ca să se mai poată ținea drept în picioare; rănile pe cari le căpătase în luptă îl îndurerau adânc.

— Dacă puterile nu m'ar fi părăsit tocmai în momentul fatal, zise dânsul, poate că ași fi găsit drumul care duce drept la țință.

— Explică-te! Oare a avut vr'o dovadă despre existența acelei ființe legendare?

— Cel puțin cunosc pe cineva care se folosește de această legendă, făcându-se complicele ei.

Don Tiburcio se simți îngălbenindu-se și își întoarse ochii întraltă parte; se temea ca nu cumva să fi fost ghicit. Dar Herman se gândea la alt ceva căci aproape îndată adăugă:

— Complicele acesta este profesorul van den Beck.

— Olandezul! exclamă guvernatorul; asta nu se poate.

— Fii bun și mă ascultă până la sfârșit escelentă: îți voi spune tot ce știu. Îți aduci aminte de ultima expediție pe care am făcut-o în contra revoluționarilor?

— Da, și pe urmă.

— După aceea mi-am continuat cercetările și am aflat că mai fusese la Posada salvador și un alt om strein de revoluționari. Omul acesta era profesorul.

— Da?

— Dar nu e numai atâta escelentă. Olandezul acela a căutat printre oamenii aceia o călăuză, care să-l conducă spre munții Negrii.

— Știu; mi-a vorbit și mie despre expediția pe care voia să o facă în abisul Cerohima.

— În abisul acesta spune legenda că își are locuința stăpânul vampirilor.

— În adevăr. Și atunci?

— Atunci nici unul dintre oamenii cari se aflau acolo, nevoind să-l însoțească, profesorul se pregătea să plece singur, când un neunoscut veni să-l găsească și îi propuse să meargă împreună.

— Cine era omul acesta?

— Tot ce pot să spun este că semăna foarte bine cu imaginea extraordinară a ființei misterioase pe care legenda a descris-o de atâtea ori.

— Stăpânul vampirilor?

— Dacă există în adevăr, apoi fără îndoială că dânsul era.

— Oh! exclamă guvernatorul torturat din nou de teamă; dar de unde ai aflat d-ta toate lucrurile acestea, și dacă le-ai aflat, de ce n'ai pornit îndată urmăriri.

— Excelență, de abea în timpul din urmă mi-am format o convingere deplină... dar atunci datoria mă chema a-iurea; se răspândise zgomotul războiului și d-ta mai trimise în mijlocul armatei.

— În privința aceasta pericolul ne este încă așa de apropiat; chestionau

pe care o discutăm are în ochii mei mai multă importanță...

„Crezi d-ta într'adevăr în existența acestui monstru fabulos?”

— Nu știu dacă există așa cum îl prezintă legenda... dar că există ceva, care pentru un scop necunoscut și-a luat înfățișarea și numele său, și și-a luat drept locuință abisul Cerohima,—despre aceasta numai poate rămânea nici o îndoială!

— Și profesorul van den Beck se află în tovarășia acestui om?

— De sigur, excelență.

— E complicele său?

— Asta nu o știu.

— Căpitanul Hermann, ascultă-mă bine. Trebuie să-ți descoper niște lucruri extraordinare. Odinioară chiar cineva a pătruns în încăperea aceasta și a scris pe o hârtie ce se află pe masă o frază amenințătoare... Și sub amenințarea aceasta era semnătura: „stăpânul vampirilor”.

— Se poate! exclamă ofiterul.

— Vezi bine... Un necunoscut a putut să se strecoare până aici, și ar fi putut să mă ucidă fără ca soldații mei să fi dat alarma.

— Lucrul acesta se întâmplă pentru prima oară acum, excelență; te rog să nu uiți însă că în timpul acesta eu mă aflu în închisoare...

— Oare d-ta ai fi putut împiedica lucrul?

— Mă silești excelență să-ți amintesc că de multe ori te am scăpat din primejdie de moarte...

— Ce socoți să faci acum?

— Îți voi cere o grație excelență.

— Acum e momentul de cerut grații?

— Una singură. De vreme ce mă judeci vinovat, trebuie să-mi dai posibilitatea de a-mi răscumpăra greșala. Victima trebuie scăpată dacă mai e timp, sau dacă nu trebuie răzbunată. Indată ce puterile îmi vor îngădui s-o fac te rog să mă lași să plec. Sau voi muri, sau vinovatul va fi prins.

„Dacă nu mă voi reîntoarce cu capul

plecat și d-ta vei pronunța condamnarea pe care vei crede-o nemerită.

— Și unde socoți să te duci mai întâi?

— Spre abisul Cerohimei.

Guvernatorul nu răspunde; rămase confundat într-o meditare adâncă.

Era peste măsură de turburat.

I-se părea că se afla între două prăpastii de o potrivă de amenințătoare:

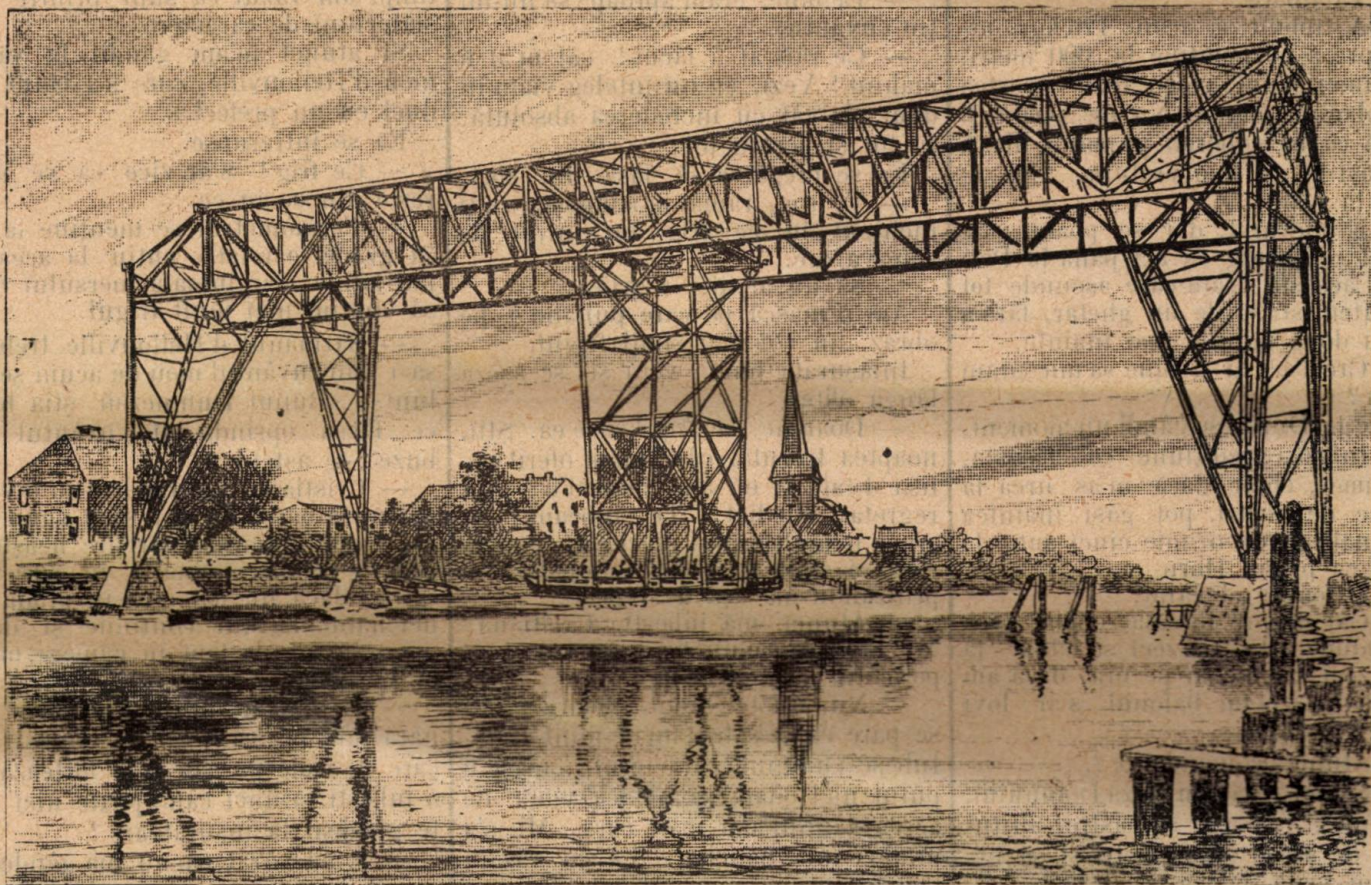
De o parte ființa aceea necunoscută, răzbunătorul acela ascuns în umbră, care îl prindea mereu și de care cu ori ce preț trebuia să se apere.

De altă parte, căpitanul Hermann căruia nu îndrăzne să-i încredințeze misiunea de teamă că va afla prea multe lucruri și care totuși era singurul său salvator.

În cele din urmă teama primejdiei celei mai apropiate, învinse.

— Îți dau toată libertatea de acțiune, zise dânsul apropiindu-se de ofițer; poți pleca fără întârziere spre abisul Cerohima. (Va urma).

UN BAC GRANDIOS

Bacul a costat enorm

Ilustrația aceasta reprezintă una din însemnatele opere ale ingineriei moderne: un bac fixat pe un pod înalt de fer, care circulă prin forța electricității, putând transporta o greutate de 40—50 mii kilograme.

Acest bac enorm e construit pe riul Elba din Germania de nord, aproape de marea Nordului unde se revarsă acest riș și de orașul și portul Hamburg. Podul care îl susține și dedesubtul căruia circulă, are o înălțime

de 33 metri și o lungime de 80, de unde putem vedea—capetele podului fiind în apă, că râul Elba are în acest punct o lățime considerabilă.

După cum știm cu toții, bacurile acestea au o deosebită importanță la

riurile mari, în vecinătatea orașelor mari și a porturilor. Prin ele se poate trece de pe-o parte pe cealaltă parte a apei, căruțe încărcate, cu vitele în jug sau în ham, butoaie, porci, oameni, etc., etc. Unde mai poți că în

chipul cum e construit acest bac, pot ori când, vapoare de ori-ce mărime, să treacă în sus sau în jos, — podul fiind prea înalt spre a constitui o piedică în drumul catargelor.

— n. —

Un Balon la Polul Nord

— Urmare —

— Ultima observațiune a fost acum patru ore: 85° 28'.

— Mergem bine: 5 grade în zece ore.

— Da, dar mi se pare că viteza se micșorează... Poate că nu e de cât o iluziune, datorită faptului că nu se mai vede nimic în jurul nostru.

— Ce timp curios!

Nu mai era, în adevăr, atmosfera luminoasă și profundă din noaptea precedentă. Balonul părea că plutește într'un abur, într'un nor de praf. Se ghicea soarele spre orizont dar nu se mai distingea. Totul era alb, aerul, nacela, coardele acoperite cu gheață, cortul sub care se repausau cele două călătore.

— A trebuit să arunc 126 kgr. nisip spre a ne menține la 600 metri, zise americanul, și cu toate acestea ne coborâm mereu. Nu ne poate fi teamă că ne coborâm pe marea liberă la o astfel de temperatură... Ne aflăm la 30°.

— E adevărat, dar se poate găsi un alt Spitzberg de aci până la Pol, și cu această ceață care ascunde tot ne putem strivi de un ghețar, fără a ști cu două minute mai înainte.

— Crezi că ar fi bine să micșorăm viteza?

George Durtal se gândi un moment.

— Într-o expedițiune ca aceasta, sir James, chiar dacă m'aș urca la o mie de metri, pot găsi înaintea mea înălțimi de o mie cinci sute de metri ca piscul Horn.

— E foarte adevărat.

— Cât despre iuțeală, chiar dacă ași reduce-o la trei-zeci și chiar la două-zeci kilometri pe oră, dacă am întâlni un ghețar balonul s'ar lovi de el.

— Atunci, comandante?...

— Să ne lăsăm în paza Domnului, sir James!... Voesc să păstrez altitudinea de șase sute metri și să urmez cu toată viteza.

— Iată un caracter care îmi place, strigă americanul. D-ta ai avea mai mult dreptul să fii din Chicago de cât acest norvegian de Petersen.

Auzi'l cum sforăe.

— N'a dormit de loc de la plecarea noastră, lasă-l. Il voi scula peste o oră... Și d-ta, sir James, nu perde vremea și du-te de te repauzează.

Americanul nu lăsă să fie rugat a doua oară, și după câte-va minute dormea dus.

George Durtal rămase singur.

Trebuia oare să-și fie promisiunea făcută Cristiane și să o deștepte pe un astfel de frig?

Strigă cu vocea pe jumătate:

— Cristiana!

— George!

Răspunsul nu fu așteptat mult. Tânără fată nu dormea.

— Am voit să văd, zise ea, scotând frumosul său cap prin pânza cortului, dacă pot conta pe d-ta pentru lucrurile mici ca și pentru cele mari... Ai promis. Te așteptam...

— Ei bine, eram aproape să nu-mi știu cuvântul.

— Ce rău ai fi făcut! cât m'ai fi mâhnit! Vezi, eu nu înțeleg viața în două, de cât cu încrederea absolută, în tot și pentru tot.

Ea se pregătea să iasă din cort.

— Te rog, rămâi la adăpost, nu-ți inchipu în ce frig am intrat de câte-va ore.

— Să nu ai nici o grije.

Am o mască pe care punând-o pe obraz, nu voi mai simți frigul.

Înfășurată bine, veni și se așeză lângă ofițer.

— Doamne, ce frig! zise ea. Știi, noaptea trecută, când mi-ai oferit pelisa d-tale și eu am refuzat-o? Am regretat imediat. Te iubeam dar eram nemulțumită, furioasă contra mea că simțeam această simpatie coperinzându-mă așa de repede.

— Atunci, mă iubești, Cristiana? Mi-e teamă să nu fie ceva trecător; pericolul... emoțiunea.

— Nu, nu te îndoi, George. Mi se pare că te așteptam de mult timp. Iubesc curagiul, caracterul... n'ași fi putut nici odată să-mi leg viața de aceea a unui om oare-care. Mi s'a propus un bancher. Le-am răs în nas părinților mei. Mi-am făcut o mulțime de visuri, am întrevăzut o viață de călătorii și de aventuri extraordinare, un bărbat căruia să nu-i fie frică de nimic... și iată că cu d-ta, toate aceste visuri se realizează cum nici nu mă așteptam, întrecând tot ce imaginația mea și-ar fi putut inchipui.

Să aleg pe tovarășul vieții mele

după voința mea, o călătorie cum nu se găsește de cât în Jules Verne... Dacă ar bănuși toate acestea la Andevanne!

— Ce ai zice?

— Nu știu, dar dacă vre odată ne vom întoarce, vor zice ca mine. Mai întâi că mă iubesc... și pe urmă, va trebui, zise Cristiana cu un ton hotărât.

— Și vărul d-tale d'Hellouville?

— O! cât despre el!

Eă nu înțeleg dragostea între două ființe fără ca pericole comune, încercări, adevărate încercări să le a-rate că se pot sprijini unul pe altul pentru tot restul vieții lor.

Iei un om bine crescut, sau mai bine unul bogat, și într-o bună dimineață bați de seamă că ai luat un trântor, un nefolositor. Eă ador epoca când cavalerii se băteau pentru damele lor, când chestiunea de zestre era lăsată pe al doilea plan, când femeia se alipea de pieptul unui bărbat, pentru că știa că în acel piept bătea o inimă măreață. Cu astfel de idei mă hotărâsem să iau în căsătorie un ofițer; și pe urmă, după toate evenimentele din ultimul timp, am văzut că sunt printre ei, slăbiciunii de caracter.

Și atunci m'am gândit la vărul meu d'Hellouville, care s'a bătut în duel cu un prefect...

Ea se interrupse.

— Ce frig! S'ar zice că se mărește din ce în ce.

— Termometrul se menține la — 31 grade, e relativ puțin la această latitudine, dar iuțeala mersului face să simțim mai mult frigul.

— Sărmanul d'Hellouville, trebuia să-i dau cuvântul meu de acum șase luni... Bunul Dumnezeu știa bine ce făcea oprindu-mă cuvântul pe buze: te așteptam.

— Cristiana, zise ofițerul cu o voce pătrunzătoare, nu pot să-ți spun cât mă turbură această fericire neașteptată... Sunt momente în care mă întreb dacă nu mă aflu în prada unei halucinațiuni continue și dacă nu o să mă deștept în camera mea, la Verdun.

— Și d-ta, ce crezi de această tânără fată pe care nu o cunoști și care îți cade pe cap și te forțează să o iubești, atunci când poate nici nu te gândeai la însurătoare?

— E adevărat că nu mă gândeam să mă însor, pentru că nu puteam să bănuiesc că soarta te rezerva mie, pentru că n'aș fi îndrăznit nici odată să mă gândesc la d-ta. Dar din primul moment, la Andevanne, am fost fermecat. Când mi-ai spus să te întovărășesc, mi s'a părut că ceva s'a schimbat în viața mea... Și când a pornit balonul, trebuie să-ți mărturisesc că am simțit în fundul su-

fletului meu o bucurie ascunsă. Era să fiu singur cu d-ta, să te salvez poate. Și acum binecuvintez destinul care a aranjat ast-fel totul.

Se intrerupse, lovind încet limba busolei.

— De când ne aflăm în acest nor de gheață, sunt momente când cred că nu înaintăm de loc.

— La ce distanță de Pol ne aflăm?

— La patru ore dimineața ne aflăm la 85 grade 28", adică la 500 kilometri. Sunt șapte ore și cincisprezece minute, trebuie să fi făcut 180—200 kilometri; nu mai avem dar de cât vre-o 300 kilometri.

— Să mergem înainte! Cine nu riscă, nu câștigă.

— Acelaș lucru spuneam și eu lui sir James, un om foarte cum se cade.

— Foarte cum se cade, dacă nu va voi să acapareze pentru patria sa descoperirea ce vom face. Sper că n-o să l-lăși să facă lucrul acesta.

— Vrei să fii sincer?

— Intotdeauna trebuie să fii sincer.

— Ei bine, în momentul acesta, nu mă gândesc decât la d-ta, nu țin decât la un singur lucru: să te înapoezi acasă sănătoasă. Cât despre Pol...

— Nu, să nu spui asta! Eu de asemenea mă gândesc la fericirea de mâine, dar și la împlinirea acestui mare lucru ce se poate întâmpla astăzi, în câte-va ore... Ei bine, steagul nostru va trebui să treacă înaintea steagului lor! Dacă vor sau nu, «Patria» e franceză, d-ta ești stăpânul, trebuie să o spui sus și tare.

— Să ajungem mai întâi, Cristiana mea, și mai ales să ne înapoem!..

Și, aproape unul de altul, nesimțitori la frigul ce-i biciuia, ascultară un moment inimele lor cântând imnul etern.

Dacă acest imn a fost cântat la Pol de primul om și prima femeie, dacă teoria lui Laplace era adevărată, atunci era lanțul neîntrerupt care se reinvia: Eva modernă, care din tentație a devenit inspiratoare.

Vorbiră mult timp împreună. Cristiana îi povestea viața sa, ambițiunile sale. Schimbăra proiecte, organiză viața lor viitoare și, beat de dulceața acestor clipe, George Durtal manevra mașinalicește cârpa fără să se mai gândească la barometru, când o ciocnire violentă zgudui toată nacela...

Un pachet de fuste, de unde eșea strigăte ascuțite, alunecă la picioarele celor două logodnici.

Era mistress Elliot, ale cărei strigăte deșteptă toată lumea.

George Durtal se aplecă spre barometru, și figura sa exprimă o încremenire nespūsă.

— Țineți-vă bine, strigă el!

— Ce e, ce s'a întâmplat?

Fără să răspundă, ofițerul aruncă unul după altul trei saci cu nisip.

Pe urmă, încet de tot, zise Cristiane:

— Ne-am coborât la 550 metri de la nivelul mării. Barometrul arată 35 metri.

Aruncă din nou alți doi saci cu leșt.

— Țineți-vă bine!

Se produse o altă zguduire. Pe jumătate sculați, neavând încă timp să iasă din culcușurile lor, Americanul și savantul alunecară unul după altul.

— Să nu-ți fie teamă, Cristiano, zise George Durtal cu jumătate voce. Sunt aci.

Și agățându-se cu o mână de marginea nacelei, o luă în brațe și o strânse cu putere.

Cristiana nu încercă să scape de această strânsoare și nu era în acest pericol iminent suspendat deasupra capetelor lor de cât un stimulent mai mult. Pericolul fusese origina amorului lor. Orî-ce s'ar fi putut întâmpla, ea era gata să înfrunte, tot atunci când el se afla lângă ea. Toată frica sa se rezumă în acest strigăt:

— George!...

— Viu numai de cât. Ține-te bine.

El o părăsi un moment spre a consulta barometrul. Acul arăta 85. George Durtal aruncă din nou un sac cu nisip, apoi un altul.

Intrevăzu confuz, de-asupra nacelei, mari mase albe pătate de umbră, cari fugeau cu o înțeleală dezordonată.

Ce însemnau aceste reliefuri cu forme fantastice? Blocuri erotice ale câmpiilor boreale, grămădiri de iceberguri strânse între două părți de banchiză?... Nimeni nu știu nici o dată.

Dar ceea ce atinse mai mult pe ofițer, fu vederea săniei-automobil desfăcută pe trei sferturi de legăturile cu cari fusese atașată de balon din cauza zdruncinăturii care se produsese și atârând sub nacelă la două metri depărtare, reținută numai de o ultimă curea.

Dacă aceste 350 kilograme s'ar fi desfăcut de odată, «Patria» ar fi făcut o săritură spre stele și în loc de 32 sau 35 grade de frig, ei ar fi suportat temperaturi de 60, 65 grade... mai mult poate.

George se întoarse lângă Cristiana. Un singur gând îi umplea creierul: dacă s'ar produce o nouă zguduire? Dacă, având mâinele înghețate de frig, Cristiana nu s'ar mai putea ține de marginea nacelei și ar dispărea în acel deșert înghețat, fără ca vre-un ajutor omenesc să o poată scăpa?

Cu ea, tot ceea ce l lega acum de viață dispărea.

Și, strânși unul lângă altul, așteptară.

Ciocnirea nu se produse. Balonul se urca repede. După câte-va minute barometrul arăta 430 metri.

În nacelă, fie-care își relua echilibrul, întrebările se încrucișau; mistress Elliot, susținută de bărbatul ei, refuza cu energie să intre sub cort. Doctorul Petersen își examina instrumentul cu o grijă care se traducea prin expresiuni în toate limbile.

În sfârșit, Bob Midy așeza la locul lor cutiile cu conserve răspândite peste tot din cauza zguduirii.

George Durtal aruncă o privire repede asupra elicelor. Ele continuau să se învârtă cu zgomotul lor regulat de aripi. Nu erau deci nici zdrobite, nici strâmbate și locotenentul respiră ușurat.

Tot ce se întâmplase nu se putea imputa decât lui singur. De lucrul acesta era sigur. Încetase timp de o jumătate oră să observe barometrul. Aerostatul se acoperise cu gheață coborârea se accentuase și ciocnitura se produsese chiar la nivelul banchizei.

Cristiana urmărea cu atenție privirea logodnicului său. Îl văzu trecând la examinarea cablelor de suspensiune și respiră ușurată când îl văzu că se înveselește, căci la rândul său se simțea vinovată.

— Greșala e a mea, George, mări mura ea.

El îi aruncă o privire de tandrețe întovărășită de un surâs complice care voia să zică:

«Nu trebuie să știu de cât nodou!»

În vremea aceasta Americanul vorbea cu animație:

— Explică-mi, comandante... o înălțime mai mare ca 500 metri nu poate fi de cât un pământ nou. Nu mai încapă nici o bănuială.

Apăsă asupra cuvintelor «pământ nou» cu satisfacția în care se ghicea toată pofa anglo-saxonă.

— Trebuie deci să-l însemnăm cu îngrijire în hărțile noastre, comandante.

George Durtal privi spre Cristiana. Ea își revenise în fire din emoțiunile prin care trecuse și își întorsese capul în altă parte spre a-și ascunde râsul produs de concluzia Americanului.

Ast-fel se făceau unele descoperiri geografice.

— Dacă doctorul bine-voeste să ne spue unde suntem, zise ofițerul...

Savantul, foarte preocupat, învârti luneta instrumentului său.

— Repede, doctore, strigă americanul, spune-ne punctul cel mai apropiat!... și să ții seamă de drumul parcurs... Ai observat ora exactă a ciocnirii, comandante?

Ofițerul făcu semn că nu.

— Atunci, grăbește-te, doctore, și în chiar interesul d-tale... Căci dacă amicii noștri francezi nu se împotrivesc, vom numi această insulă, insula Petersen.

— Sunt foarte încântat de această cinste, sir James, zise confuz Norvegianul, dar blestemată aceea de ciocnire mi-a stricat oare-cum instrumentul și trebuie să verific prealabil orizontalitatea platoului...

— Îți lipsește de asemenea un punct exterior pe care să-l vizezi, zise George Durtal, și pe ceața asta soarele nu poate să-ți înlesnească o vizare precisă...

— Stelele de întâia și a doua mărime, zise savantul, sunt vizibile ziua chiar, printr-o sticlă anume, ori cât de deasă ar fi ceața... Am avut în totdeauna puțința să fac experiența asta. Eri am văzut Vega. Cunoșcând poziția ei în câte-va secunde, ora precisă...

Și savantul își privi instrumentul cu dragă-lășie.

— Din fericire, nici un organ principal n'a suferit vre-o stricăciune și preciziunea aparatului a rămas cât se poate de bună.

— Doctore, doctore, întrerupse Americanul care se temea de o explicațiune prea adâncă, unde ți-e steaua?

Găsește-o repede: ne trebuie punctul insulei Petersen.

— Caut... caut... Iată în Andromeda...

— Dar, comandante, zise Americanul, nu crezi că ar fi mai prudent să ne menținem la o altitudine superioară aceleia în care eram când s'a produs ciocnirea?

— Sunt și eu de aceeași părere, zise Cristiana, privind malițios pe logodnicul său. Suntem ceva mai jos. Nu ți se pare că-î așa?

Tânărul ofițer primi, fără să poată a-și opri un suris, iar ochii tinerei fete scânteiară de bucurie.

— Insula Petersen, zise ea: ne vom aduce aminte, George, de asta. Când vom avea și insula Bob-Midy?

Își reluă aerul de seriozitate când Americanca citi câte-va versete din sfântul Luca.

— Văd pe Pollux din Gemenii! exclamă savantul.

Citi o graduație, consultă un mic volum pe care nu-l părăsea nici o dată și pe dosul cărui se putea citi «Nautical almanach» și zise:

— 87 grade și 9'.

Apoi cu o voce gravă:

— Insula Petersen, - sau cel puțin punctul ce cunoaștem din atingerea repede ce s'a produs, - poate, să fie situată la 18 grade și 21' de longi-

tudine estică și 87 grade și 8' de latitudine nordică.

— Cât zici? întrebă repede Americanul care sta plecat pe o carte. Suntem la 87 grade și 9'?

— Da, sir Elliot.

— Atunci, urlă Regele automobilului, eu am câștigat pariul!

(Va urma).

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânzătorii, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătoriilor», strada Brezoianu, 11, București.

PRIMA ȘI UNICA FABRICĂ DE INSTRUMENTE MUZICALE

FONDAT IN 1866

V. STASEC

FONDAT IN 1866

Furnisorul Curții regale și al armatelor: română, bulgară și otomană

București, strada Belvedere, 16

Se execută comande pentru muzici complete

MILITARE ȘI CIVILE

VÂNZARE ȘI ÎN RATE

Goarne și Tobe model ministerial 1909

PENTRU

ARMATĂ ȘI COMUNE

Se fabrica și se vinde numai în fabrica noastră

EXCLUSIV FĂRĂ AGENȚI, FĂRĂ DEPOZITARI

Clarinete, flaute, fligelcorne

și ori-ce fel de instrumente de alamă

CU PREȚURI DE FABRICA

SE REPARĂ ORI CE FEL DE INSTRUMENTE MUZICALE

GRAMOFOANE, VIORI, PIANE

Se primesc ori ce fel de obiecte de artă, servicii, candelabre pentru aurit și argintat

Reclama este sufletul comerțului

NOUILE PREMII

LA

„ZIARUL CALATORIILOR“

Cu incepere de azi, „Ziarul Călătoriilor“ care apare săptămânal în 16 pagini și conține o materie aleasă și variată, tratând despre toate întâmplările de pe mare și de pe uscat, acordă următoarele noi premii de valoare abonaților săi :

1) **Un elegant pat de bronz**, cumpărat de la cunoscutul magazin «Industria Metalică» Marcu, București, bulevardul Elisabeta No. 8, cel mai eficient și bine asortat din toată țara în mobile de bronz și fier.

2) **Una pușcă de vânătoare**, foc central, cu două țevi, cal. 12, țeava din stânga choke-bore, cheia de deschidere între cocoșe.

3) **Un pistol automatic**, de buzunar cu 6 focuri, demontabil instantaneu cu mâna, în 3 bucăți, englezesc, de la renumita fabrică «Webley-Scott» care cântărește numai 300 grame și întrebuințează cartușe cu iarbă fără fum și glonț metalic, având un tir până la 200 metri.

4) **Una carabină de salon**, «Flobert» 6 m. m. pentru glonț și alicie. Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin de arme și munițiuni din Capitală, B. D. Zisman, furnisorul curții regale, București, 44 calea Victoriei.

5) **Un gramofon perfecționat**, cu pavilion mare, mișcător, în formă de floare, braț acustic și diafragmă pneumatică de concert, împreună cu 6 plăci, cumpărat de la marele magazin de muzică «Jean Feder», București, calea Victoriei 54.

6) **Una mandolină de palisandru**, ornată cu sidef.

7) **Una vioară de paltin**, model Stradivarius, complet montată cu abanos, adevărate instrumente de concert, ambele cumpărate de la magazinul general de muzică «La Harpa», București, str. Colței 5.

8) **Un prețios ceasornic remontuar**, de buzunar pentru bărbat, placat aur sistem american.

9) **Un frumos inel de aur**, pentru damă, cu un rubin și două diamante, cumpărate de la cunoscutul magazin de ceasornice și bijuterii «Ceasornicăria Colței», strada Colței 31.

10) **Una bicicletă Iolanda**, marca cea mai bună.

11) **Un biuroș de stejar**, cu 5 cutii, foarte elegant, cumpărat de la magazinul I. Wiedeman, bulevardul Elisabeta No. 7.

12) **Două lăzi cu sticle de lichioruri fine**, cumpărate de la renumita destilerie Ch. Bresson, str. Dr. L. Varnali 12 și 14.

13) **Un aparat de stins foc „Pluto“** recunoscut de toate autoritățile ca cel mai bun, cumpărat de la casa M. Carniol Fiul, din București strada Carol I No. 30.

Toate aceste premii se pot vedea în expoziția permanentă din administrația ziarului nostru.

Prețul abonamentului : 5 lei pe un an; 2,60 pe 6 luni.

CU INCEPERE DE AZI
TOATA LUMEA CARE SE ABONEAZA LA ZIARUL
„UNIVERSUL“

Concurează la următoarele importante premii în valoare de peste

60.000 DE LEI
O CASA în BUCUREȘTI, strada 10 Maiu, No. 36

Fostă proprietate a d-lui T. Teodorescu, liberă de orî-ce sarcine, construcție nouă, 5 încăperi.

UN DORMITOR DE BRONZ

Cumpărat de la cel mai bine asortat magazin în această branșă, „Industria metalică Marcu”, Bd. Elisabeta, 8

Un salonaș stil Ludovic al XV-lea

Foarte elegant, aurit, formând o podoabă în casă

O MARE ȘI ELEGANTA OGLINDA VENOȚIANĂ

O GARNITURA DE MOBILA PENTRU GRADINA

Compusă din : o canapea, două fotoliuri, o masă și patru scaune.

UNA MAȘINĂ DE CUSUT

Toate acestea cumpărate de la primul magazin de mobile „La Centrala” Marco Dattelkremer, strada Carol 62.

O pendulă modernă de birou

care se întoarce la 400 zile, cumpărată dela cunoscutul magazin de ceasornicărie și bijuterie Smith et Stratulat, Calea Victoriei, No. 53

Un bogat serviciu de bucătărie

„Kosmos” în valoare de 500 lei, cumpărat de la cel mai bine asortat magazin de fierărie și articole pentru menage A. Arionovici et I. Paloșanu, calea Victoriei 144. Sucursala strada Colței No. 4.

Un bogat pedestal de marmoră pentru flori, foarte elegant și de mare preț.

Un gramofon perfecționat

Una vioară sistem Stradivarius, cumpărată de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder.

Un flaut ornat cu fildeș, cumpărat dela magazinul „Harpa”, strada Colței No. 5.

Două stofe de mătase pentru roche, cumpărate din Paris, anume pentru premii în valoare de una mie lei.

Un ceasornic de aur pentru bărbat

Un ceasornic de aur pentru damă cu o mare piatră de briliant.

Un inel de aur pentru bărbat

Un inel de aur pentru damă

O ghebă națională de postav alb, cusută artistic cu găitane negre, pentru d-șoare.

Două paltonașe pentru fetite

Patru artistice tablouri aquarele

Un binoclu

Două juguri de frunte pentru boi, cumpărate dela societatea pentru protecția animalelor.

Un vas elegant de salon

Trei tablouri artistice

20 abonamente pentru un an la „Veselia”

10 „ » p. un an la „Ziarul Călătorilor”.

Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică : Lei 18 p. un an; lei 9.15 p. 6 luni; lei 4.65 p. 3 luni.

Abonații primesc gratuit „Universul literar”, iar cei cari se abonează cu începere de azi, mai primesc și

Almanahul ziarului „Universul”

— Pe anul 1910 —

Spre a participa la premii, abonații pe un an primesc 30 de bonuri; pe șase luni 14 bonuri, iar pe trei luni 5 bonuri.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an în toată țara
2.60 " 1/2 " " " "

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

Măritişul păpuşilor

La mahomedanii din India se găseşte încă un obicei copilăresc şi ciudat: damele din înalta societate şi în general femeile care aparţin haremului vechilor rajahi, îşi petrec cea mai mare parte din viaţa lor—jucând păpuşile.

Lipsite de ori-ce iniţiativă în poziţia lor, înhamate cu totul la jugul bărbaţilor lor, care sunt pentru ele despoţi,—nemai având nici un drept asupra educaţiei şi viitorului copiilor lor, ele se consolează de simulacrele autorităţii bărbatului şi guvernează viaţa nemişcătoarelor păpuşi.

Ele imaginează naşterea acestor păpuşi şi o celebrează după anumite rituri,—le instrueşte asupra tainelor frumuseţii lor—de cele mai adese ori artificială—le ornează cu diferite nimicuri eclatante, până ce zice că au îmbătrânit;—atunci le disgraţiază şi în sfârşit—le consideră moarte, după cât-va timp.

Ce-i mai interesant însă şi mai des reprezentat în lumea păpuşilor lor, e ceremonia saŭ jecul măritatului. Şi această distracţie le ocupă de regulă—săptămâni întregi.

Ele se împartesc în două tabere. Una e a ginereului, iar cealaltă a viitoarei soţii.

Cele care întreprind pregătirile pentru nuntă, sunt—vreme de mai multe zile, într-o febrilă preocupare.

Se confecţionează pantaloni speciali, din cea mai fină mătase, bluze strălucitoare, turbane verzi, albe sau roşii,—toate pentru ginere, căruia i se ornează faţa cu o barbă maiestuoasă, şi pe cap i se pune un smoc de păr foarte bine frizat şi uns din belşug cu mirodenii. Ele i mai pun—pe ici, pe colo, pietre preţioase care să reprezinte—zic ele, o bogăţie considerabilă.

Cele din partea miresei se ocupă de patul tinerilor, fac invitaţii şi confecţionează rochia de mireasă şi trusoul complet al fidanţatei.

Când toate pregătirile acestea multiple conţinesc, damele din cele două tabere se reunesc pentru a-şi prezenta reciproc—păpuşile. Atunci o discuţie contradictorie e angajată: trebuie determinată „poziţia” socială a fiecărei păpuşi,—ceea-ce se face imediat şi cu uşurinţă, avându-se în vedere numai bogăţia şi strălucirea costumelor. Cele prea rău criticate—sau pentru lipsă de eleganţă,

ori pentru alt defect, sunt puse mai la coadă, dându-li-se roluri cu totul secundare. Cele plăcute majorităţii damelor sunt imediat făcute „domnişoare de onoare”, etc.

Dacă amorul propriu al damelor dintr-o tabără se simte prea atins de criticile prea drastice făcute de majoritatea părţii adverse, se întâmplă de multe ori—când damele se îndărăcesc şi se încăpăţânează, ca întreaga „combinaţie” să se prăbuşască şi deci să nu se mai facă nunta.

Dar când toate damele sunt de acord, ele celebrează măritişul după riturile mahometane, neuitând nici cele mai neînsemnate amănunte.

Păpuşile—fearte luxos şi elegant împoşonate, sunt rânduite pe parchet. Păpuşa-ginere întinde mâna păpuşei-mirese—cu ajutorul damelor din harem—şi îi spune sacrele fraze din Coran, pe care Alah le ascultă şi pe care mirele trebuie—cu ori-ce preţ, să le respecte întocmai.

După această ceremonie, se pregăteşte patul nupţial. Mai înainte însă, se ia câte o băutură aromatică, se recită poezii şi se execută cântece de circumstanţă. Cântecele în deosebi, sunt pline de o poezie delicioasă:

«Când tu ai venit —
«O, mireasa mea,
«Căinţi mei credincioşi —
«Pazitorii generoşi ai locuinţei mele —
«Am tresărit de mândrie...
«Căci ei au crezut
«Că-i aurora deşteptată,
«Care intră în casa mea...»

În felul acesta, se poate spune că aceste frumoase şi nenorocite femei îşi petrec o mare parte din viaţa lor strâmtă:—copilărie, resemnare, dragoste veche, găte, fleacuri, etc.

N. Flint

PITICII DIN CONGO

La muzeul din Neapole se poate vedea un mozaic din Pompei, reprezentând un sat de Pigmei. Locuinţele tuturor acestor pitici cari până mai ieri păreau—afară de nu erau un simplu fenomen—nişte fiinţe: mitologice şi fabuloase, sunt înfăţişate acolo înconjurate de găini. Astfel îi regăsim acum pe Akkaşii din mijlocul Africii, vânători curajoşi, agricultori mediocri, şi necunoscând alte animale domestice afară de păsări. La 18 sau 20 de ani ei măsoară 70—90 cm., şi par nişte copii bătrâni.

Aşa dar tot există unde-va populaţiuni întregi de pitici! Decî n'a fost numai o închipuire deşartă existenţa acestor oameni înalţi de trei palme, pe cari Pliniu îi aşezase la întâmplare, în India pe malurile Gangelui!

A trecut mult timp până să se admită realitatea acestor ciudaţeni etnografice,

pe care cei vechi o înfăţişaseră sub o formă legendară. Du Chaillu, ciudatul călător care şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii în căutarea triburilor de gorili, afirmase existenţa piticilor. Schw. în-furth constată în urmă fapţul în mod ştiinţific şi dădu câte-va exemple curioase despre el:

«Într-o dimineaţă, povesteşte dânsul, auzind nişte strigăte, întreb şi aflu că Abd-es-Samate a prins un pitic din suita regelui Monbutuşilor şi că mi l'aduce. Vad într'adevăr sosind pe Kenusian, având pe umăr o creatură mică şi curioasă care se zbate, al cărui cap se agită convulsiv, şi care aruncă în toate părţile priviri pline de spaimă. Ei aşeză povara sa pe scaunul de onoare, iar interpretul regelui se apropie».

Fără a pierde timpul călătorul german se pregăteşte să-i înceapă portretul, în timp ce, cu multă greutate îl fac să se liniştească şi să stea nemişcat. Îşi ajung scopul arătându-i cadouri, jucării, care-i sunt destinate. Schweinfurt îi pune întrebări peste întrebări, însă a întreba e mai uşor de cât de a obţine un răspuns. De teamă că nu va mai găsi atât de curând un timp atât de caracteristic, el se duce în cele din urmă la tâlmăciu, ca să-l facă să liniştească pe pitic. Dupe vre-o două ceasuri, Pigmeul este schiţat, măsurat, ospătat, încercat de daruri şi supus unui interogatoriu amănunţit. Numele său este Adimocu. El e şeful unei mici colonii stabilită la doi kilometri de reşedinţa regală.

«Unde 'i ţara ta?» îl întrebă Schweinfurt.

«Cale de o zi, răspunse el, arătând spre Sud-Vest şi te afli la Mounumeri; a doua zi treci pe lângă Nabbu şi în cea de a treia ajungi la primul sat al Akkaşilor».

De odată plictisit de această şedinţă micul şef face o săritură minunată, care îl aruncă afară din cort, unde cade în mijlocul unei mulţimi curioase de Nubienţi şi de Bongoşi. E prins din nou şi alintările îi înving nerăbdarea; în cele din urmă sfârşesc prin a obţine de la el ca să execute câte-va figuri din dansul său războinic.

Cu tot pântecile său cel mare şi cu picioarele sale scurte şi încovoiate, cu toată bătrâneţea sa, el dă dovadă de o agilitate uimitoare; şi săriturile sale, gesturile sale—de o însufleţire nespusă, sunt atât de variate şi de caraghioase în acelaşi timp, încât privitorii nu se mai satură râzând. În urmă pleacă, ducând cu sine o mulţime de cadouri.

Altă-dată, întorcându-se dintr-o excursiune, celebrul explorator se văzu înconjurat de vre-o sută de pitici înarmaţi cu lănci şi cu săgeţi mitite, pe cari el îi luă drept nişte ştrengari obraznici, căci ei îl ochiau cu arcul întins, într-o atitudine războinică.

— Aceştia sunt pitici, îi spuseră conducătorii săi Nyam-Nyam, iar nu «copii»

«Familia de Bayagöl pe care am văzut-o se alcătuiă din 9 bărbați, 4 femei, și câțiva copii. Ea se află prin locurile acelea de vre-o 15 luni. Fimp de 8 luni, îmi spuse cel mai bătrân dintre ei, am rămas prin stușișurî temându-ne de M'tans; de 6 luni vânam. Sease din co-

pil mi-au fost uciși, dar avem cel puțin 26 de cozi de elefant.

«B yagoșii sunt niște pitici comparați cu M'ianșii, a căror talie ajunge adesea la 1.75—1.80... Dacă privim numai mijlocia, pe care am găsit-o că-i de 1.40, Bayagoșii sunt niște oameni mici. Ei sunt groși, scunzi, bine proporționați și muscuoși. Culoarea pielii lor este de o nuanță brună gălbie și sunt păroși pe tot corpul. La prima vedere amănuntele fizice cari se observă mai bine la dâșii sunt: proeminența arcului sprâncenilor, marea lor grosime, lipsa de intervale, umerii obrazului priviți din profil—foarte eșiți; nasul este în general turtit, văzut din față prea larg și se coboară în spre gară. Gâtul foarte scurt, capul vârât între umeri, pieptul larg și bombat, brațul puternic, încheetura mânei—groasă; picioarele strâmbe. Călcaiul este destul în afară, încheetura piciorului e foarte mare. În stare de repaus, Bayagoșii au de obicei picioarele încovoiate înăuntru, iar genunchiul pare că se continuă prin pulpa piciorului și piciorul propriu zis, ca și cum ar forma o singură bucată.

«Un caracter fizionomic care întrece pe toate celelalte, este o expresie obișnuită de frică, de spaimă chiar, care face ca atunci când Bayagoșii sunt priviți în față să-și fie totdeauna capul plecat și par'că tremură. Totuși curiozitatea lor trebuie să fie foarte mare, căci când întorceam capul pentru a-l fixa în urmă brusc, vedeam toate privirile asupra mea».

Fie că sunt numiți Akkași, Dokkoși, Abengoși, Tikki-Tikki, B. Bengoși sau Bushmeni *), triburile pigmee propriu zise au, printre multe deosebiri, și un caracter fizic comun. După expresiunea d-lui Hartmann, din memorabila sa carte asupra popoarelor Africei, ei au cu toții înțepirea aceasta: capul mare și lungăreț, umerii largi, pânțelele gros, însă cea ce-i caracterizează mai cu deosebire, este forma și fizionomia capului.

Schweitzer a făcut portretul a doi Akkași, cari aveau un unghi facial de 65 și 66 grade. De ordinul membrele lor sunt bine proporționate. Ei au mâinile și picioarele mici. Culoarea pielii lor variază de la negru-brun, negru-măsliniu, la galben-brun și roș brun.

Fața lor are forma unei pere oii a unui trapezoid; fruntea e rigidă, nasul e scurt și pleostit; falcile eșite în afară, buzele cărnoase și umflate, bărbia înăuntră și neregulată.

Ast-fel sunt aceste triburi ciudate de oameni pitici, destinați să se transfere destul de curând și să dispară în cele din urmă în marele amestec de rase indigene care va fi una din primele consecințe ale colonizării europene.

Th. Simensky.

*) Bush—stufiș.
men—oameni.

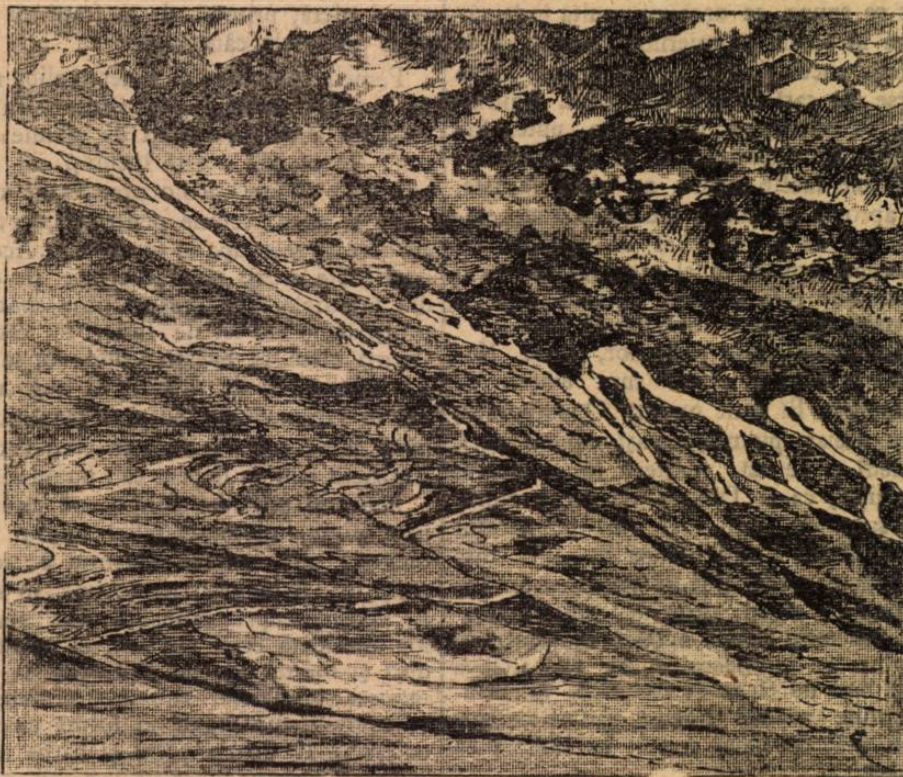
CATTARO-CETINJE

Cine-a trecut vre-odată din Dalmația, sau din alt punct de pe coasta orientală a Adriaticei, în Muntenegru spre Cetinje (capitala Muntenegrului), a avut fericitul prilej de a admira o mulțime nenumărată de ciudățenii și de peisagii naturale, toate — de un interes cu totul deosebit.

Un turist german care a umblat timp de mai multe luni prin această parte, cutreerând Tirolul, Dalmația,

prea frumoasă și foarte interesantă, are ceva cu totul caracteristic: niște sinuozități albe, niște cărări în forma unor serpentine — zvârlite în neorânduială printre tufăriile, bolovanii de piatră și lipsa de nivel a solului; unele se întind până departe; altele se împreună și se sfârșesc în același loc, ș. a. m. d.

Aceste «Serpentine» — foarte plastic botezate, — au o origine foarte dubioasă. Un archeolog a afirmat că ar fi niște drumulețe strategice pentru manevrele vechilor elini, sau cons-

Priveliștea «Serpentinelor».

Boznia, Herțegovina și Muntenegru, a colecționat o bogată serie de fotografii luate în cursul excursiunii lui.

Din colecția acestui turist (inem să reproducem una dintre cele mai ciudate și mai caracteristice vederi ce se întinde la jumătatea drumului dintre Cattaro și Cetinje, într-o regiune muntoasă. Această vedere—și

fruite pentru cine știe ce jocuri. Ori cum și ori ce-ar fi fost aceste «serpentine», ele dau o nuanță bizară acestui loc și deșteaptă în mintea tuturor celor care pot avea fericitul prilej de a trece pe drumul dintre Cattaro și Cetinje, un interes deosebit și chiar o emoție estetică dintre cele mai depline.

PRINTRE ESCHIMOȘI

Eram de câte-va zile în Liverpool cu vaporul S. M. R. și neavând ce face—plictisit de viața de bord — eșii în oraș cu bunul meu prieten Morisson, mecanicul șef al vasului.

După ce ne învârtirăm prin tot orașul și în urma câtor-va pahare, cari ne cam încălzise puțin, propusei să intrăm la un local de petrecere.

Intraram într'un Varieté.

Aci, din vorbă cu unul, cu altul, făcurăm cunoștința unui negustor de blănării, sosit din Canada, unde, grație prosperității comerțului său, făcuse o frumoasă avere în timp de zece ani.

După o jumătate de ceas de convorbire, ajunserăm să ne cunoaștem și să ne strângem prietenește mâna.

Amicul Morisson comandă un rând, pe când noul nostru prieten începu să ne istorisească despre Canada—viața comercială mai ales îl preocupa foarte mult—și înțelegând că eu sunt un amator de aventuri extraordinare, îmi spuse:

— Pe timpul șederei mele la Québec am avut ocazia să fac oare-cari servicii unui șef de trib indian, anume *Piele de epure*, vecin cu eschimoșii, cu cari a-vea de mult timp relațiuni comerciale. Acest șef, căruia tovarășii lui îi mai zicea *Miel-e-too* (praf de pușcă), îmi dete într-una din zile un manuscris voluminos, dar foarte rău păstrat. El zicea că l'are de la un trib de Inuiți sau de eschimoși de la Capul Bathurst, situat la nord-estul îmbucăturii fluviului Machensie.

— Vîl dați cu plăcere, adușă canadianul, dacă vă interesează. Am putut să scap numai câte-va pagini scrise în englezește; poate veți putea descoperi lucruri folositoare. Cât despre mine, n'am avut nici odată curiozitatea nici răbdarea să mi arunc ochii pe el.

Mulțumii negustorului de blănuri și a doua zi primii manuscrisul promis,—rupt însă, indescifabil. Toate începuturile și toate sfârșiturile lipseau; paginile din urmă, scrise cu creionul, erau rupte și necomplete.

Ne voind să adaug nimic manuscrisului, îl redați cu toată simplitatea cu care e scris de nenorocitul marinăr, ale cărui oase cine știe unde vor fi:

«... Desnădejdea, singurătatea și nemărginirea; frigul îngrozitor, mă făceau să tremur mai puțin ca teama ce aveam de a întâlni pe cruzii mei tovarășii de drum.

Mi se părea că la fie-care pas trebuie să mă pomenesc nas în nas cu acel groaznic Dick și tot sângele îmi îngheață în vine când mă gândesc cum Iroques-ul lovind cu stratul puștii pe sârmanul Jims, îl doborî plin de sânge în zăpadă.

Dacă ar fi să trăcesc o mie de ani, tot n'aș putea uita această internă priveliște. Scoase cuțitul și pe cadavrul încă cald—ce spun eu?—pe corpul încă viu, tăia bucăți de carne și le mânca cu lăcomie.

Aveam carabina încărcată; pentru ce n'am întrerupt acest ospăț?

Îmi adusei numai decât aminte că tovarășii mei de drum făcuseră planul de a omori pe Dick pentru a-l mânca; dar afară de asta, scârba ce mă cuprinsese era așa de mare, încât abia avui putere să fug.

Am mers, sau mai bine zis, am alergat nebun de spaimă timp de două zile și-o noapte—fără a mă opri, fără a mă gândi la oboselile de mai înainte, la foamea care îmi strângea stomacul gol; apoi căzuî buștean la pământ, unde în curând fui acoperit cu o pătură groasă de zăpadă.

Cum putui scăpa din atâtea pericole? Cum la ceasul când scriu aceste rânduri mai sunt în viață?

Providența m'a ales; pe mine eu, un biet marinăr să arăt lumii civilizate toate secretele, toate misterele acestor țări blestamate, cari au costat viața atâtor bravi călători europeni?

... Merg înainte la întâmplare; câte-va bucăți de mușchi adunat de pe stâncile ce-am întâlnit în cale, au fost până atunci unica mea hrană; un singur gând dăinuia în mine: să mor, fie! dar să nu servesc ca hrană altor oameni!

Am fost atât de nenorociți, atât de flămânzi și descurajați mai bine de o lună, că, a adormi într-o gaură de zăpadă și a nu ne mai trezi, ar fi fost sfârșitul suferințelor...

Când mă simt așa departe de acei pe cari îi aveam până atunci ca prieteni și ca frați și de cari îmi e teamă să întâlnesc mai mult ca moartea, curajul și nevoia de a lupta înainte, îmi cuprind din nou mintea.

Mă așezai pe un morman de zăpadă și mă pusei să mi fac catagrafia mijloacelor mele de trai.

Atât de departe, cât poate ochiul vedea de jur împrejur, se întindea o câmpie singuratică, stearpă, pustie, fără vegetații și fără arbori, învelită de nemiloasa-i manta albă.

Nici o ființă viețuitoare, nici un animal, nici o pasăre: împărăția foamei și a frigului. La ce mi slujeau carabina și munițiunile din belșug, precum și dibăcia pe care toți mi-au recunoscut-o într-atâtea împrejurări bine-cuvântate de tovarășii mei?

Nu mai sunt stânci și prin urmare nu mai e nici lichen—o specie de mușchi—pe care învățatul doctor Hausen; naturalistul vasului, îl numea „physcie de Islanda” și scumpul nostru eschimos Byk îl numea „mușchiul renilor”. Mai aveam în sac câte-va burueni, pe cari am avut fericita idee a le păstra; dar când această neînsemnată provizie se va sfârși, cu ce voi trăi prin aceste locuri?

Mă îndreptai deci spre nord. Într-acolo cel puțin—îmi ziceam,—dacă puterile nu mă vor părăsi, voi găsi marea și cu ea viața. Voi vâna focuri, urși, vulpi albastre, păsări de apă,—din cari unele rămân totdeauna în locul unde s'au născut.

De alt-fel, cu tot frigul care mă rebegește, anotimpul nu este încă prea înaintat: pentru ce n'ași întâlni p'acolo pescari de balene,—englezi, norvegieni sau americani,—rătăciți prin strămtorile cele încurcate de pe această coastă salbatică?

Dacă nu pe aceștia, poate că ași găsi vre-un trib nenorocit de eschimoși, căroră li s'ar face milă de suferințele mele și m'ar lăsa să petrec iarna cu ei.

Mulțumită lui Byk, cunosc îndestul limba lor pentru a fi înțeles; pușca și munițiunile mele îmi vor îngădui să mă plătesc de primirea lor, făcându-le provizie de carne proaspătă.

Aceste gânduri îmi deteră curaj; pu-

teri noi păreau că nasc în mine odată cu nădejdea, urmându-mi drumul ceva mai mângăiat.

Cerul se mai lumină puțin pe seară. Voiam să sap o groapă în zăpadă, pentru a trece noaptea în ea și a ocoli astfel moartea sigură, dacă m'aș fi culcat afară.

Văzui bolta cerească scăpărând în mi de focuri și lumina ce se revărsa pe câmpia albă de scânteirea stelelor mi se părea atât de vie, încât mă hotărî să merg înainte, pînă când picioarele-mi înțepenite vor refuza cu desăvârșire serviciul lor.

Zis și făcut; nu numai c'am făcut un lung drum în această frumoasă noapte, dar încă am mai constatat—puțin înainte de a se face ziua—că voi fi silit de furtună să mă odihnesc puțin, lucru de care aveam mare nevoie.

Într-adevăr, cerul se acoperi puțin câte puțin cu nori negri, stelele ascunse de ei se stingeau una câte una și un vânt puternic dela sud nu întârzie a răsună în nemărginirea înghețată, cu mugete surde.

Zăpada smulsă de vânt se amesteca cu fulgii albi ce cădeau și chiar în ceasul când ziua polară trebuia să dispară, numai de cât un întuneric înveli firea întreagă, împiedicându-mă de a mi vedea măcar mâna înaintea ochilor.

Eram obișnuit cu furtunile de zăpadă și știam că nici o putere omenească nu se poate împotrivi acestor înspăimântătoare uragane;—mă aplecai și scoțând cuțitul de vânătoare, m'am slujit de el ca de o sapă, pentru a tăia învelișul de gheață ce acoperea pământul;—am săpat acolo un fel de mormânt destul de larg și adânc, ca să mă pot mișca cu înlesnire. — Am întins d'asupra mea—pe marginile groapei—o piele de urs alb, care îmi servea ca manta și după ce am făcut sacul pernă, fără a mă sînchisi prea mult de sgomotul furtunei și de zăpada care cădea mereu în fulgi deși,—adormii adânc,—după ce înghiți câte-va fire din prețioasele mele burueni.

Oboseala mi era așa de mare, că după mult timp m'am deșteptat, și pipăind în jurul meu, am simțit că sunt înconjurat de un fel de mocirlă; căldura corpului, topise parte din locuința mea.

O greutate mare apăsa pe mine,—am priceput că e zăpada căzută din nou,—s'a grămădit pe pielea ce servea de acoperiș găurei mele. M'am străduit mult ca să pot ridica un colț al acestui acoperiș ce amenința să mă înăbușe; în sfârșit putui să mă ridic în sus, să arunc la dreapta și la stînga deasa-mi învelitoare albă și înghețată și—văzând că furtunei îi scade furia—am pornit-o la drum.

Această călătorie îngrozitoare ținu cinci zile; de la a treia eram mort de foame, —câci provizia mea de burueni se isprăvisese, cu toată economia ce făcusem;—când, norocul îmi aduse în bătaia ca-

rabinei mele o pasăre ce venea din spre nord, — pe care o lovii — și văzui că am omorât o potârniche.

Lipsa totală de lemne și de ori ce fel de materii pentru ars ar fi pus în grea cumpănă pe un altul mai puțin flămând ca mine; — d'acea avusei vreme s'o jumulesc — de bine de rău — și am și apucat să mușc din carnea-i încă caldă.

Fericita întâlnire mi-a dat nu numai putere, dar încă făcu să tresară în mine nădejdea.

Eram un prea bun vânător, ca să nu știu că potârnichele nu pot trăi în pustiurile înghețate prin care am trecut. Aceea pe care am ucis-o, — fără îndoielă — fugea de asprimea nordului, pentru a intra într-o zonă mai dulce. Deci, urmându-mi drumul, ași găsi, mai mult sau mai puțin departe, locuri nu tocmai sterpe, poate păduri, râuri, ființe vietoare, prin urmare vânat, — și viață.

În a cincea zi, înghiții cea din urmă bucătică din potârnichea mea, și pentru a păcăli foamea care începuse să mă chiniască din nou, i-am ros și oasele cu dinții, — când un sgomot îndepărtat, venind din față, îmi atinse urechile.

Am ascultat o clipă — ținându-mi răsuflarea — nu se putea să mă înșel; era slabul sgomot al unei căderi de apă. Grăbiți pașii cu bucurie, căci socoteam că acolo era scăparea.

Sosii în adevăr, înainte de a însera, pe marginea unui rău larg, cu arbori piperniciți, cu crăcile uscate, sucite în sus, ca niște brațe desnădăjduite.

Dar ce mi păsa de sărăcia sa de bogăția vegetației?.. Rîul ce l'aveam înaintea mea curgea spre nord-vest, iar curentul său năpraznic cădea cu sgomot pe un așternut de stânci.

Ajunsei în sfârșit la capătul grozavei și nemărginitei câmpii din care nu scăpați de moarte de cât printr'un șir de minuni. În acest fluviu voi găsi pește; pe malurile lui lemne pentru foc, nici vorbă că și vânat. Urmai deci, cursul apei — în nădejdea că mă va conduce la mult dorita mare.

Am aflat mai târziu, că era fluviul K'hay-tto, sau — cum îl numesc francezii, fluviul La Rancière-le-Noury.

II

Mă așezai între două stânci pe marginea apei, de unde speram că limpiditatea ei nu va întârzia să-mi facă cunoscut natura locuitorilor ce o populează.

Grație acelei nemișcări, obișnuită vânătorilor pândasi, văzui în curând niște somni mari ce se încrucișau în toate părțile în cristalul apelor, apropiindu-se destul, ca să pot cu un glonț ucide unul; mulțumită acestei prade, — căci peștele n'atârna mai puțin de zece până la douăsprezece livre, — și unui bun foc de vreascuri, adunate de pe malul râului, am avut o excelentă masă; cea dintâi, în timp de două luni aproape.

M'am simțit întărit cum se cade, și am luat drumul la vale, pe malul fluviului.

După vre-o două ceasuri de umblet, observai cu o bucurie fără margini că am schimbat cu desăvârșire regiunea. Tărei șese și neroditoare care am călcat-o, urmau coline împădurite — triste ce-î drept — din cauza zăpezilor troenite, în mijlocul cărora se vedeau urme numeroase de fel de fel de animale.

Nici o dată n'am simțit mai bine foloasele unei arme bune și a bogatei mele provizii de iarbă și gloanțe, unde mai pui siguranța ochiului care mă scutea de a strica în zădar munițiile.

În seara celei dintâi zile de mers în lungul fluviului K'hay-tto, aveam destul vânat pentru a putea merge patru sau cinci zile fără a face din nou uz de armă.

Simțeam nevoia — nu numai de a mă înviora prin o bună masă, dar și de o noapte de odihnă și de liniște.

Priveam în tot lungul drumului și împrejurul meu, să descoper vre-un loc adăpostit, unde să pot dormi fără grije și fără să simț frigul care se întetise.

Crezui — în cele din urmă — că am găsit ceea-ce căutam. Albia fluviului în locul acesta era adâncă, strânsă între două pereți de stânci. O luai pe malul stâng, necutezând să mă aventurez pe la poalele râpei uriașe; mă suii pe coama ei, fără a mă îngriji prea mult de cotiturile stâncilor sau de adâncimea crăpăturilor care trebuiau câte o dată sărîte.

Vechea mea meserie de vânător de cămile mă ajută mult la aceasta, precum și iuteala cu care eram obișnuit în manevrele de la marină.

De-o dată, aruncându-mi ochii într-o doară pe apele fluviului care lunecau fără încetare, strâmtorându-se, văzui în lungul pereților acelei stânci înalte și drepte în vârful căreia mă găseam, o gaură mare, neagră, care trebuia să fi fost intrarea uneia din acele peșteri mari ce se găsesc adesea, prin țările muntoase.

— Pre legea mea! — îmi spusei eu, — dacă ajung până la gura acestei cnițe, n'ași putea găsi un adăpost mai bun, spre a mă deda la dulceața odihnei.

Învârtindu-mă, în toate părțile, doar de ași găsi un drum într-acolo, când la vre-o sută de pași, descoperii o terasă cu un povârniș ușor care părea că duce până la malul râului.

Lărgimea acestui drum, atârnat deasupra prăpăstiei nu întrecea spațiul trebuicios de a sta pe el cu picioarele lipite.

Dar ce era asta pentru un muntean? Plecai pe el fără să șovăiesc și ajunsei — după ce făcui câte-va figuri gimnastice, cari n'ar fi fost fără mare primejdie pentru altul; o terasă mai largă ca aceea pe care am văzut-o de sus, se întindea până la poalele deschizăturii la care doream să ajung și într'adevăr, nu trecu mult și sosii de-a binelea.

De eram mai puțin obosit, m'ași fi

înapoiat — folosindu-mă de cele câte-va minute de lumină ce îmi rămăneau încă — pentru a culege lemne de aprins focul și a-mi prepara mâncarea; dar în dimineața aceleiaș zile chiar, am fript o bucată de carne de cabri — o specie de cerb — pe care l'am doborât cu un foc de carabină. Ceea-ce aveam, era mai mult de cât îmi trebuia să mănânc atunci și mai rămănea și pentru a doua zi.

Pe de altă parte, vânatul meu era prea greu, așa că săvârșeam un drum prea ostentor.

Intrai deci, în adâncimea întunecoasă a peșterii, unde se simțea o temperatură mai ridicată; — Băjbâind vre-un sfer de ceas, descoperii între două colțuri de stânci, un locșor nisipos și cu desăvârșire uscat; — mă înfășurai cu îngrijire în blana mea de urs, așezai pușca încărcată cu glonț la îndemână, și peste puțin timp, adormii adânc.

Nu știu cât voi fi dormit; un sgomot curios, care mai întâi îl auzii ca în vis, mă deșteptă: țipete, miolăituri, gemete, ce n'aveau nimic omenesc, umpleau peștera.

Deschisei ochii, — dar una din stâncele între cari mă culcasem, — mă împiedica să văd ce se întâmplă. Zării numai o lumină mare care ajungea până în depărtatul punct ce îl alesesem ca loc de odihnă.

Întăia mea mișcare fu — bine înțeles — de a-mi lua arma; a doua, să mă ridic fără sgomot și să înaintez binișor, fără ca să fiu văzut.

Nu sunt superstitios, și nici n'am fost vre-o dată; n'am crezut în lucruri necurate și toți cei cari m'au cunoscut, știu că nu mă sperii ușor. Cu toate astea, — mărturisesc — când ajunsei să mă ridic în vârful picioarelor și scosei capul afară din stânca care mă ascundea, fui apucat de spaimă și simțeam cum tot sângele îngheață în mine.

În jurul unui mare foc, cu flăcări roșiatice, erau umpleau cu o lumină stranie adâncimea peșterii, o duzină de ființe ciudate se dădeau la tot telul de schimonositori scârboase, — acele urlete, afară din cale, cari m'au deșteptat, pareau a eși din gura lor.

Vedeam cum se clătinau pe picioare ca dracii, mișcându-și mâinile în semne fantastice, — și mă întrebam serios — dacă sunt oameni cu adevărat sau ființe supranaturale.

Numai de cât, unul din ei, — având umerii acoperiți cu pielea proaspătă și sângerândă a unei focce, arunca cu pumnii — în focul care ardea cu crăci de arbori rășinoși — o materie alburie ce am cunoscut a fi untură de pește. Flacăra zorită, își îndoi puterea și țipetele ciudate ale acestor ființe fără nume, amestecate cu trozniturile focului, s'asemănau cu sgomotul unei salve îndepărtate.

Umbrele pocite ale jucătorilor, mărite de lumina de la flăcări, se mișcau pe pereții stâncilor din adâncimele caver-

nei, intruchipau mii de desene capricioase în felul colosalelor umbre chinezești, născute din o inchipuire în aiureală.

Privirea mea fermecată de această priveliște atât de stranie și neașteptată, nu putea să se deslipească de la această scenă fantastică; totdeauna lumina focului îndoindu-și puterea — sau ochii mei se obișnuise mai mult cu lumina diabolică care umplea bolta subterană — observai că actorii acestei scene, înfășurau un aparat din cele mai simple, ce aducea cu o frigare primitivă de care se serveau vânătorii și haimanalele pădurilor.

Pe două stâlpi, înfipti în pământ, cari se încrucișau la partea de sus, era o prăjină lungă, orizontală — adică frigarea — al cărei capăt se așeza pe o capră de acelaș fel. Era ceva legat în lungul acestei frigări cât toate zilele și cu toate silințele mele — nu putui — din cauza distanței prea îndepărtate, să deslușesc, nici trăsăturile nici amănuntele costumului acestor ființe de pe altă lume, făcând mereu — împrejurul focului — scâlbăiturile lor epileptice, nici felul obiectului fixat la frigarea monumentală, care întrecea flacăra.

Acest lucru, îmi imboldea — și nu prea știu pentru ce — în cel mai înalt grad, curiozitatea.

Priveliștea a fost desfigurată și de nerecunoscut, din cauza fumului des, care se desfășura în spirale negre și puturoase până la colțul cel mai înalt al peșterei.

(Va urma).

IN CENTRUL AFRICEI

Viața obscură, sălbatică și atât de interesantă — pentru antropologii mai cu seamă, a popoarelor din miezul Africei, a început să fie din ce în ce mai bine și mai pe larg cunoscută. Desele călătorii întreprinse de către oamenii de știință, bine pregătiți,

Strada Civilizației

prin acele regiuni, au grăbit cunoașterea și studiul mai amănunțit ale acestor popoare barbare.

În ultimul timp, mai cu seamă, a apărut un ciclu de lucrări interesante și foarte documentate, cari semnalează o sumă de progrese uimitoare, și ca înțeleală și ca originalitate.

punct, o icoană fidelă a vieții caznice și sociale, a unui trib sălbatic din acea parte a Africei.

Cea dintâi reprezintă o stradă — da, chiar o stradă, aproape la fel cu cele din satele noastre, — și câte-va

Moscheea tribului

Dăm în acest număr trei ilustrații luate de către unul dintre cunoscuții exploratori germani ai miezului Africei, cari reprezintă până la un

Viața colectivă

case înșirate, nu tocmai simetric, pe latura ei. La casa din mijloc se văd mai mulți cafri, preparând un fel de aliment vâscos, din sucul unor plante tropicale. În a doua se văd cele două moschei ale tribului — căci Islamul a câștigat de câți-va ani teren și prin partea aceasta, luând-o înaintea unei religii creștine, care ar fi accelerat civilizația ce licărește în unele colțisoare ale vieții acestui trib. Aceste moschei, la cari slujesc două beduini, sunt foarte frecventate de către „credincioși” și chiar șeful tribului vine odată pe zi, regulat.

Cea de la urmă reprezintă un adevărat colț din viața casnică a acestui trib care pășeste cu pași — când mai iuți, când mai domoli, și uneori gigantic, spre scânteia unei civilizații nu tocmai îndepărtate.

— r —

Norocul căutătorului de aur

— Da, domnule, 25 de ani am fost eu căutător de aur și tot sunt sărac!... — zise vizitiul meu Walkers.

— Totul depinde de noroc — Walkers, îi răspunsei.

— Da, dar eu n'am avut noroc niciodată; dacă aveam cât de puțin, astăzi n'aș fi vizitiu, ci aș fi trăi fericit, ca prietenul meu Parker.

— Parker? zisei eu, oare nu e acel milionar din Baltimore despre care se zice că era căutător de aur?

— Chiar el e. Dar el nu s'a îmbogățit prin muncă, ci o întâmplare minunată i-a pus în mână o sumă oarecare de bani și cu acea sumă și-a făcut averea pe care o are astăzi.

— Ași fi curios să știu și eu întâmplarea aceea; dacă o știu, te rog spunemi-o și mie.

— O știu, domnule, însă când mă gândesc la ea aș voi să fi fost eu în locul lui, căci eu aș fi îngrijit și de el, pe când el nici nu se mai gândea la mine. Sunt cinci ani de atunci, par'că îl văd, cum mergea pe lângă mine. De-o dată se auzi un

tipăt în apropiere, și el, milos cum era, alergă iute într-acolo. Eu, în timpul acesta, îmi urmaș drumul către casă. A doua zi când m'am dus pe la el; am găsit acolo un bărbat înalt, voinic, însă palid la față și foarte abătut; părea suferind. După ce luai loc și-î pusei o întrebare, străinul începu: «Mă numesc Bobby Warner și am venit aci în Alaska, spre a-mi încerca norocul.

«Am avut noroc, am găsit aur în mare cantitate și aș fi voit să am și mai mult.

«Ceea-ce mă făcea să mă supăr mai mult era că trebuia să împart aurul cu un tovarăș credincios, care poate găsisse mai mult aur de cât mine. Trebuia să-l împărțim frățește și el mă rugă să mergem să-l împărțim. Aurul nostru era ascuns la rădăcina unui arbore, pe un deal. În timp ce prietenul meu era aplecat spre a găsi locul, eu luai o pârghie de fer și îl lovi în cap. După aceea îl îngropai pe acelaș loc. Acum credeam că voi fi fericit,—dar vai, fericirea mea se spulberă în curând!

«Pe la orele 6 seara am avut o vedenie grozavă, înfricoșătoare: Am văzut pe prietenul meu învelit într'un cearșaf alb, cu capul spintecat. Am stat îngrozit pe loc, când apariția îmi zise: Prietene când mă vei vedea a treia oară, vei muri! și dispăru. Eri au fost treisprezece săptămâni de la moartea lui și l'am văzut a doua oară; încă odată, — și voi muri! Zicând acestea el leșină. Prietenul meu îl frecă cu oțet și în curând se deșteptă.

— Prieteni, ne zise el, duceți-vă de mă reclamați; eu sunt un ucigaș, un criminal.

Observai numai de cât că e pe cale să-și piarză mințile. Îl liniștirăm cu greu, și îl rugam să nu mai vorbească. După aceea eu plecai. A doua zi el se duse acasă și își luă lucrurile împreună cu un cufaraș cu aur; lui Parker îi det trei sferturi, iar mie un sfert. Ast-fel trecură vre-o trei luni. Într-o zi ne zise el: Să mergem să luăm comoara. Luaram patru măgari și plecaram. Pe la patru după amiază ajunserăm la locul indicat de el, și începurăm să săpăm. După ce am scos o bună parte din aur, Bobby Warner strigă:

— Parker! stafia, stafia, mor, scapă-mă! ia tot aurul meu! și căzu jos.

Văzurăm că murise și îl îngropam iute, pe acelaș loc.

A doua zi veniram, cu mai mulți asini spre a lua restul din aur. Când aurul fu în siguranță întrebaș pe prietenul meu:

— Ce facem acum?

— Vom trăi! răspunse el.

— Însă vom pleca de aici?

— Cât de curând.

Peste o săptămână totul era gata de plecare însă eu nu putui pleca de oare-ce aveam niște rude pe acolo și un văr al meu murise.

— Mai rămâi cinci zile aici, îmi zise el cu o oare care bucurie. Deocamdată îți dau și ție o parte din aur, poate îți trebuie și țe urmă vii după mine la San-Francisco. Rămăseși; n'aveam ce face! Iar după 5 zile plecai la San-Francisco. Acolo vândui aurul meu pe care căpătaș 15 mii de dolari și pe urmă cercetaș să aflui pe Parker. — Trei luni l'am tot căutat și nu l'am găsit. Plecai într'alte orașe și îl căutaș mereu. În timpul acesta averea mea scădea din ce în ce; cum n'aveam ce face, m'apucaș de comerț în Baltimore. Trecuse un an. Într-o zi mergând pe stradă întâlnesc pe prietenul meu; — nu mai puteam de bucurie, dar el, cu un gest, mă opri — oare nu mă cunoaște, ori se făcea că nu mă cunoaște?

Eu luai cuvântul și îi zisei:

— Parker, eu sunt Walkers.

— Așa, tu ești Walkers? Ei și ce vrei de la mine?

— Nimic prietene, dar mi-ai spus să te urmez; te-am găsit, și te urmez.

— Așa, ei bine, dar acum sunt foarte ocupat cu afacerile; însă, ca să nu zici că sunt un om rău, ori că nu-mi în cuvântul, ție un mic cadou. Adio!

Și plecă iute ca să nu mă iau după el; mă uit jos, unde aruncase cadoul și văd un portofel, îl desfac și găsesc 4 mii de dolari.

De atunci l'am mai văzut de 2 ori; el nu se uita la mine, ori nu mă vedea, ori se făcea că nu mă vede; —scurt, n'a mai vorbit nici odată cu mine. Iar eu aveam din ce în ce mai des pagube mari și sărăceam cu înțeleală. N'aveam noroc și după vre-o patru ani și trei luni de la plecarea mea din Alaska, eram sărac lipit. Ca să nu mă nenorocesc, am intrat vizitiu.

Și zicând acestea, bunul meu Walkers își șterse ochii în lacrimă, cu mâneca hainei și oftă adânc și jalnic...

V. Raval.

VAMPIRUL

— Urmare —

CAP. XII

Când seara prinse să se lase dealungul munților, căpitanul Hermann ajungea în satul Salto de Agua.

Plecuse la drum fără întârziere, după ce își pansase în grabă rănilile. Voise să plece singur.

În adevăr, o escortă i se păruse cu totul nefolositoare; căci spre a ajunge la ținta dorită trebuia să treacă neobservat. În cazul când întreprinderea sa avea să izbândească, în cazul când avea să descopere locul de retragere al stăpânului vampirilor, avea să aibă destulă vreme pentru a alerga după ajutoare la Alinerie.

Pentru un moment însă, trebuia să facă cât mai puțin zgomot posibil în jurul expediției sale. Ofițerul pornise pe jos; armele și le ascunsese cu îngrijire sub mantaua largă pe care o purta.

Ajunse în pădure până în punctul acela unde fusese oprit de revoluționari.

Corpurile luptătorilor, rămase pe teren fuseseră ridicate.

Numai pe ici colea, cadavrul vre unui cal sau stușurile turtite, mai arătau cât de aprinsă fusese lupta.

De altfel căpitanul nu avea nevoie de aceste dovezi pentru ași aduce aminte.

El venise acolo, pentru a căuta să urmărească firul dramei, pentru a-și da bine seama cum se petrecuse atacul tră-

surii, și prin ce minune de abilitate reușiseră asaltatorii să o răpească pe Gracioza Holsarte fără ca dinsul să li vadă.

Locul unde se oprise trăsura putea fi bine deosebit, dar de jur împrejur era o dezordine atât de mare în cât ar fi fost cu neputință să găsească cineva vre-o urmă sigură.

Ofițerul își purta mai departe cercetările.

Își amintea că în momentul în care își pierduse cunoștința, dușmanii slăbiseră și erau gata să se retragă.

Fără îndoială cugetă Herman, scopul lor era atins și lupta aș mai continuat-o numai pentru ca să ne înșele atenția. Când au văzut însă pe căpitan căzut, și aș zis că de sigur soldații se vor grăbi să se întoarcă la Almerie.

În privința aceasta Herman nu se înșela; în adevăr așa se petrecuseră lucrurile.

Prin urmare acum trebuie să facă singur ceea ce trebuia să facă întreaga escortă.

N'avea însă nici cea mai mică indicație despre direcția pe care trebuia să o urmeze.

După ce stătu multă vreme pe gânduri, ofițerul se hotărâ să se îndrepte spre Salto de Agua, localitate unde trebuia să fie condusă și Gracioza Holsarte.

Acolo avea să capete poate unele amănunte.

Și așa pe inserate ajunse în fața casei în care locuia acum singurică Aroha Holsar'e, cea de a doua fiică.

Casa aceasta era izolată și se deosebea puțin de celelalte case din prejur. Era o casă pătrată, elegantă și avea un acoperiș curios; ferestrele erau mici și poarta de la intrare largă și joasă.

Dar ceea ce atrase dintr-o dată atenția ofițerului fu o formă delicată care stătea pe lângă un strat de flori.

La zgomotul pe care-l făcu, ea se întoarse încetitor și Herman se opri la rindu-și, uimit de frumusețea figurei ce se arătase.

Cei doi tineri se priviră un moment în tăcere.

Apoi ofițerul înaintă.

— Iartă-mă d-ră zise dânsul inclinandu-se respectuos în fața tinerei. Ghicesc că înaintea mea a venit cineva să-ți aducă o tristă veste și n'ar mai fi trebuit să-ți turbur durerea. Dar datoria mă silește să o fac pentru că trebuie să te apăr pe d-ta însu-ți de o mare primejdie.

Copila întrebă cu voce înecată:

— Ce vești să-mi spui și cine ești dumneata?

— Sunt comandantul gardei guvernamentale, răspuse ofițerul. Guvernatorul mă trimete.

— Guvernatorul! exclamă cu violență copila în timp ce o licărire furioasă îi străluci în ochi. Ce mai vești dânsul de la mine? oare nu s'a săturat de atâtea victime îi mai trebuie încă una?

— Te rog d-ră nu te lăsa răătăcită de durere. Te înșeli mult când vorbești astfel.

Guvernatorul nu voia să vă facă nici un rău, ci dimpotrivă și-a dat toată osteneala ca să vă scape din primejdie...

— Nici o primejdie nu ne amenință aici îl întrerupse cu violență copila. Dacă sărmana mea Gracioza m'ar fi ascultat nu s'ar fi dus la acea întâlnire blestemată; nu știu ce presimțire tristă îmi spunea că nu trebuie să se ducă. Ce a făcut guvernatorul pentru noi? de vreme ce mi-a luat sora pentru a nu mi-o mai da îndărăt?

— Singura greșală pe care a făcut-o guvernatorul, d-ră, a fost că a avut prea mare încredere în mine. Don Tiburcio mi-a încredințat-o pe d-ra Gracioza sănătoasă, nealinsă; eu am fost uedem de sarcina pe care mi-am luat-o și prin urmare eu sunt vinovatul. Dar am convingerea că voi fi în stare să o găsesc și să o salvez. Te ai lăsat prea curând abătută de durere; prea curând ai îmbrăcat haina de doliu!

— Numai vorbi astfel, căci nu pentru Gracioza am îmbrăcat haina aceasta întunecată; cred că ea este vie și voi spera până la sfârșit.

Dar multă vreme împreună cu dânsa am purtat ștofe vesele, pe când suferințele noastre erau îndoliate. Și acum

văd bine că aveam dreptate de vreme ce acela pe care l'am așteptat atâtea vreme nu se va mai reîntoarce nici odată!

— Despre cine vorbești d-ta d-ră? Ce alt doliu v'a lovit?

— Cum, d-ta nu știi că tatăl meu a murit?

— Tatăl d-tale?

— Știrea aceasta mi-a trimis-o guvernatorul cu același om care a venit deunăzi s'o caute pe Gracioza. Și când guvernatorul este acela care îmi trimite astfel de vești cum vrei să nu-l blestem?...

— Eu nu știam nimic d-ră, despre moartea tatălui d-tale.

— Atunci de ce ai venit aici?

— Am venit să te întreb, să te rog să-mi spui tot ce știi.

— Ce vești să-ți spun de vreme ce eu nu știu nimica? Toate știrile pe care le am, soseau de la palatul din Almeria. Vezi bine cât de mult trebuie să se încreadă cineva în ele de vreme ce d-ta care vii de acolo nici nu le cunoști. Și apoi, spun drept, că nici nu știu ce încredere pot avea în d-ta, care ești trimis tot de guvernator.

— D-ră, nu-ți este îngăduit să te îndoești de sinceritatea mea!

— Fără îndoială. De și nu te cunoașt, mi-a fost de ajuns însă să te privesc, pentru ca să mă încredințez că ești un om de onoare. Tocmai de aceea nu pot pricepe cum se face că tu om ca d-ta, un soldat demn, înafat de libertate, a primit să servească sub ordinele unui guvernator ca Tiburcio!

— Ce ți-ai imputa, d-șoară? Crezi oare și d-ta în toate acele legende care umplu ținutul, și cari acoper de rușine pe cei cari le inventează. Sunt trei ani de când mă aflu în serviciul guvernatorului, și nici odată n'am văzut ceva care să-mi îngăduie a-l judeca rău.

— Știi d-ta cum a ajuns omul acesta guvernator?

— Prin forța luptelor și a victoriei. Era dreptul său.

— Da, era dreptul său să asasineze, cu cuțitul în mână, ca ori și care bandit...

— Numai vorbi astfel d-șoară; repeși și d-ta teoriile infame ale revoluționarilor.

— Așa lupta și eu alături de ei, dacă lucrul acesta mi-ar fi îngăduit.

— Îngăduit?

— Da. Aici nu sunt de cât o streină. Dar dacă aș fi născută pe pământul Americii, n'aș îngădui ca un astfel de aventurier, venit nu se știe de unde, să impune dorința sa patriei mele.

— Dar străbunii revoluționarilor de astăzi au fost și ei niște cuceritori veniți din altă parte și totuși au plecat fără sub jugul puterii lor tiranice.

— Dar cel puțin aceia au adus cu dânsii toate tradițiile lor de noblete, de curaj și de onoare; toată mândria rasei

lor și tot respectul unui trecut glorios.

„Ați fost niște cuceritori, fie!... Dar metișul Tiburcio nu e de cât un tâlhar!

— Este șeful în serviciul căruia onoarea mea m'angajează. Ori ce insultă i-se aduce este o insultă pentru mine însumi!

— De ce te-ai angajat față de omul acesta. Dacă erai așa de dornic de a te devota unei cauze nobile, n'aveai oare și d-ta o patrie?

— Îmi pui niște întrebări foarte crude, domnișoară, și în fața orî cui altuia aș considera ca o injosire să mă explic.

„Dar d-tale, pentru că nu voesc să mă judeci rău, îți voi justifica atitudinea mea. Dânsa îi privi îndelung.

„Ofițerul era insuflit de o emoție puternică. În momentele acelea era frumos ca un zeu al legendelor nordului, atât îi era de vie privirea în care părea că se condensase toate licăririle serei... îi apărea puternic și viteaz, bun și mândru și fără să știe bine pentru ce,—se simți cucerită.

În timpul acesta, ofițerul se apropiase de stratul de flori, alături mai era alt strat acoperit peste tot cu trandafiri; după poeticii obicei al ținutului cele două fete întreținuseră cu multă pietate acei trandafiri în memoria mamei lor moarte. Și acum când Aroha primise vestea morții tatălui ei începuse cu aceeași pietate să așeze un strat de flori și pentru dânsul.

Un moment sărmana fată se gândise cu groază că poate în curând avea să fie nevoe și de un al treilea strat de flori pentru Gracioza...

Dar dânsa când avea să moară cine avea să îngrijească de florile ei funerare?...

Căpitanul Herman își începuse astfel destăinuirea:

— Sunt născut în Alsacia. Tatăl meu era un foarte bun cetățean francez, dar după război a trebuit să aleagă între învoirea de a deveni supus al Germaniei și ruina.

„Singur n'ar fi stat aici un moment la îndoială și s'ar fi întors în Franța; dar pentru a-și salva familia a primit naționalitatea germană și ne-a supus pe toți acestei dominații.

„Când a trebuit să intre în armată, conștiința mea s'a revoltat împotriva ideii că mă voi înarma împotriva Franței, care era adevărata mea patrie și pe care tatăl meu mă învățase în tot-d'auna să o iubesc...

„Dar nici frontiera nu o puteam trece, pentru că asta ar fi însemnat să dezertez și să calc credința jurată de tatăl meu.

„Atunci m'am hotărât să plec departe, într'un loc unde eram sigur că nu va trebui să lupt nici împotriva patriei mele adevărate, nici împotriva patriei mele adoptive. Am venit în America latină, soră a Franței latine; și cum îmi plăcea

meseria armelor, mi am pus sabia în serviciul acestei țări.

„Am jurat credință guvernului care m'a angajat și de atunci n'am făcut de cât să execut ordinele ce mi se dădeau, fără să le discut. Mi s'a oferit un comandament în statul Almeriei pe care l'am primit de bună voie. Șeful meu este guvernatorul Tiburcio; ascult orbește ordinele pe cari mi-le dă, după cum la rândul meu am pretenția ca soldații să asculte ordinele mele, fără să le discute. Vezi prin urmare că nu mă poate acuza nimeni de necinste de vreme ce am ascultat în tot-d'auna de glasul datoriei“.

Herman vorbise liniștit cu hotărâre și în glasul lui se putea lesne ghici seninătatea unei conștiințe curate.

CAP. XIII

Acum după ce auzea atâtea lucruri, Herman nu mai voi să-și piardă timpul. Trebuia să treacă mai repede defileul munților pentru ca să nu-l prindă noaptea. Cu toate că era peste măsură de obosit, și slăbit din pricina rănilor, porni înainte.

Peste două ore pătrundea în nori.

Masse de ceață opacă, saturate de electricitate îl înconjurau din toate părțile, și erau așa de dese în cât păreau solide. Niște forme curioase treceau prin fața lui, asemănătoare unor monștri, din când în când se desfaceau lăsând să treacă printre ele câte o rază de lumină, pentru a se putea uni apoi din nou condensându-se așa de mult în cât îi dădea impresia nopții.

Atunci terenul numai era vizibil de cât la o mică distanță. Dar atâtea era destul pentru a înțelege toată oroarea dezolată, pentru a distruge haosul stâncilor negre, sterile și sălbatice, cari dădeau acestei regiuni înfățișarea unui ținut infernal.

Și totuși ofițerul mergea mereu înainte, chinuit de o neliniște pe care voia să o învingă și susținut de frigurile necunoscutului și de dorința de a-și ajunge mai repede ținta.

Căpitanul Herman mergea aproape la întâmplare, urcând mereu, ne mai regăsind urma pe care pornise la început de cât din loc în loc și la distanțe mari.

Depart de fundul munților începea să urle uraganul.

De-o dată pe când înainta privind cu atenție înainte, ofițerul văzu conturându-se în fața lui, în mijlocul celei forme o bizară.

Forma aceasta avea o înfățișare omenescă, dar era o formă gigantică și nemiscătoare.

Capul acestui gigant se pierdea în nori; se vedeau numai umerii și brațele, întinse într'un gest ca ale unui om ce este gata să facă o săritură mare.

Căpitanul Herman se opri și privea cu mirare apariția.

Dar cum gigantul nu făcea nici o mișcare, dânsul își văzu de drum.

Deosebea acum că apariția aceia avea o culoare galbenă roșietică, care contrasta cu culoarea neagră a stâncilor înconjurătoare: și un moment ceața răzindu-se ofițerul văzu clar capul enorm al monstrului, un cap cu fața turtită, cu ochii înguști și lungăreți.

Orî cât de puțin ar fi durat acest luminis, Herman avusese destulă vreme să înțeleagă.

Se afla în fața uneia dintre acele statui pictate; tăiate chiar în stânca munților, într'o epocă îndepărtată, pe când năvălitorii albi erau foarte îndepărtați.

Știa bine că nu se putuseră căpăta date sigure asupra acestor misterioși idoli dintre cari unii erau înalți de o sută de metri și mai bine. Dar mai știa că de obicei asemenea monștri erau întâlniți în vecinătatea cimitirelor.

Și asta îl făcu să presimtă că se afla aproape de ținta călătoriei sale.

Dar acum ceața se îndesise din nou și apariția fantastică se pierdu în întuneric.

Herman porni înainte cu mai multă ardoare. Era pe calea cea adevărată, despre asta numai încăpea nici o îndoială.

De abia acum înțelegea Herman bine cum de se putuse răspândi cu atâtea putere în popor legenda stăpânului vampirilor.

Aceia dintre locuitorii ținutului, foarte puțini la număr, cari îndrăzniseră să se aventureze mai sus, în regiunea munților, nu putuseră aduce în vale de cât o impresie de adâncă groază.

Idolii aceia uriași, peisagiile triste și întunecate, ceața rece care lua cu ușurință toate formele pe cari voia să i le imprumute imaginația omenească,—toate erau făcute pentru a inspira teamă. Putea ghici cine-va oare ce avea să întâlnească mai departe?

Herman înainta mereu, împins de o nerăbdare înfrigurată.

Norii furtunoși se îngrămădesc de-a-supra lui.

De multă vreme pierduse urma care nu mai putea fi zărită prin stâncile acelea.

Dar direcția pe care trebuie s'o urmeze se indica de la sine. Nu exista pe acolo de cât o singură trecere posibilă, un fel de drum îngust între două ziduri formidabile.

Herman porni pe drumul acesta.

Urcușul devenise acum din cale afară de greu; trebuia să urci în patru labe ca animalele.

Și întunericul se făcuse mai mare. Începuse să însereze și zidul de stânci din ce în ce mai strâns oprea și puțină lumină care mai cădea din cerul acoperit. Norii mai cu seamă făceau întunericul acela;—ei păreau că așteaptă în liniște momentul pentru a descărca fulgerile de cari erau încărcăți.

Herman mergea mereu înainte grăbit să ajungă mai repede la țintă.

De-o dată se opri și trase cu urechea. Auzise niște pași la spatele lui.

Se întoarse repede și încercă să pătrundă întunericul. Dar abia dacă putea zări pământul la o distanță de câțiva metri. Încolo totul se pierdea în noapte.

Cu toate acestea nu putea să se îndoiască,—cine-va era pe acolo aproape de tot și cu toate că era foarte curajos, Herman nu-și putea stăpâni înfrorarea.

Își scoase revolverul și se ascunse după o stâncă.

Acuma pașii nu se mai auzeau; așteptă câte-va momente, dar așteptă în zadar.

Atunci eși din locul în care se ascunsese și înaintă în direcția de unde pornise zgomotul.

Dar direcția aceasta nu era de loc hotărâtă; în mijlocul acelor stânci, ecoul avea miș de guri și greu de tot era să lămurești de unde venea un zgomot.

După câte-va momente de căutare zadarnică, Herman ne mai auzind nici un zgomot în jurul său—porni înainte.

Ofițerul era penibil impresionat de prezența aceluși mister vesnic pe care nu reușese să-l lumineze.

La început crezu că nu era decât ecoul propriilor săi pași, căci zgomotul înceta îndată ce dânsul se oprea din mers.

Dar ritmul acelor pași nu se potrivea cu ritmul pașilor săi. Necunoscutul mergea cu un pas regulat, măsurat, mereu același, pe când dânsul făcea diferite sărituri când mai repezi, când mai încete.

Nerăbdător, ofițerul se opri din nou și cu o voce puternică care vibra îndelung din stâncă în stâncă, întrebă:

— Cine e acolo?

Răspunsul sosi aproape îndată; dar nu era acela pe care spera ofițerul să-l audă.

Un strigăt spăimântător se ridică, un fel de răs ascuțit, dureros, diabolic, care se termina cu o notă terminatoare.

Gasurile misterioase ale muntelui îl repetară în ecou.

Apoi se făcu tăcere. Herman se repezi în direcția vocii care vibrase foarte repede de urechea sa.

Auzi pașii îndreptându-se spre vârfuri, îi auzi cum se pierdeau din ce în ce mai sus până când nu mai auzi nimica.

În momentul următor o fulgerare orbitoare despica întunericul.

Furtuna se deslănțui în toată furia ei. Atunci se petrecu ceva formidabil. Fulgerul izbucni ea dintr'un vulcan; părea că luminile tăsnesc chiar din sânul pământului. Tunetele înmulțite de ecoul stâncilor se rostogoleau fără întrerupere într'un zgomot de furie gigantică, care se urca ca valurile unei mări împinsă de flux. Fulgerile tăsnesc din toate părțile, din inima deasă a norilor, din vârful stâncilor, din pământul care tremura. S'ar fi zis că Sierra întreagă fusese zguduită de un cataclism și se despica în sute de bucăți prăbușindu-se pentru totdeauna. (Va urma).

In automobil prin Muntenegru

Automobilul, cel mai modern dintre toate vehiculele de transport și călătorie, a deschis turiștilor și drumul spre sălbăticiunile munților. Drumul până la Cetinje, care începe mai ales dela Cattaro, ținea 8 ore și jum. împreună cu popasul pentru schimbarea cailor și mai cu seamă drumul era rău de tot și călătoria în trăsură cu doi cai și fără arcuți era obositoare.

Automobilele unei fabrici din Franța care fac de vre-o două luni transportul poștei și al călătorilor dintre Cetinje și Cattaro, schimbă totul — cu o lovitură. Austriacii au făcut un drum bun cu ajutorul pionierilor până la a 23-a serpentina a graniței dintre

23-a — la graniță. De aci — după ce am arătat pașaporturile, automobilul ne duse în sus până la serpentina 29, de data aceasta pe drumuri mai puțin bune. — am simțit numai de cât că suntem în Muntenegru. Vremea admirabilă ne oglindea priveliștea spre Cattaro, peste drumul făcut și peste serpentinele cele multe, cari se împreună cu sinuozități scurte, și ne bucurăm că a trecut totul cu bine, cu toate că eram la o înălțime de 1300 m. și înghețasem puțin. Treceam pe lângă culmea Lofken, care era acoperită cu zăpadă și unde vedeam un tun îndreptat spre Cattaro. De aci, trecuam prin niște locuri pustiți până la Njegu, unde ajunserăm după o oră și jum. Aci furăm primiți prietenos de către cei mai bogați locuitori. Erau, primul fun-

privești minunată asupra lacului. Scutari pe care o pierdurăm din vedere la o cotitură spre a vedea în aceeași clipă orașul Cetinje, în vale. Cu o viteză de 45 km. pe oră am ajuns la poștă; scrisorile, pachetele și celelalte fură date în primire și o călătorie în automobil — care se poate numi splendidă — se sfârși!...

Trad. de V. Raval.

ȘEICUL AHMED

Se știe că dintre toate popoarele, Arabii sunt aceia la cari s'au păstrat mai bine observarea și respectul legilor ospitalității. Când își primește și sărbătorește oaspele, ori ce chestie personală sau casnică dispăre. Arabul uită preocupările sau mâhnirile sale intime și fatalismul său legendar contribuie în bună parte ca să-și păstreze fața demnă și liniștită, cu care socoate că trebuie să primească pe acela ai căruia pași au fost călăuziți de Alah spre locuința sa.

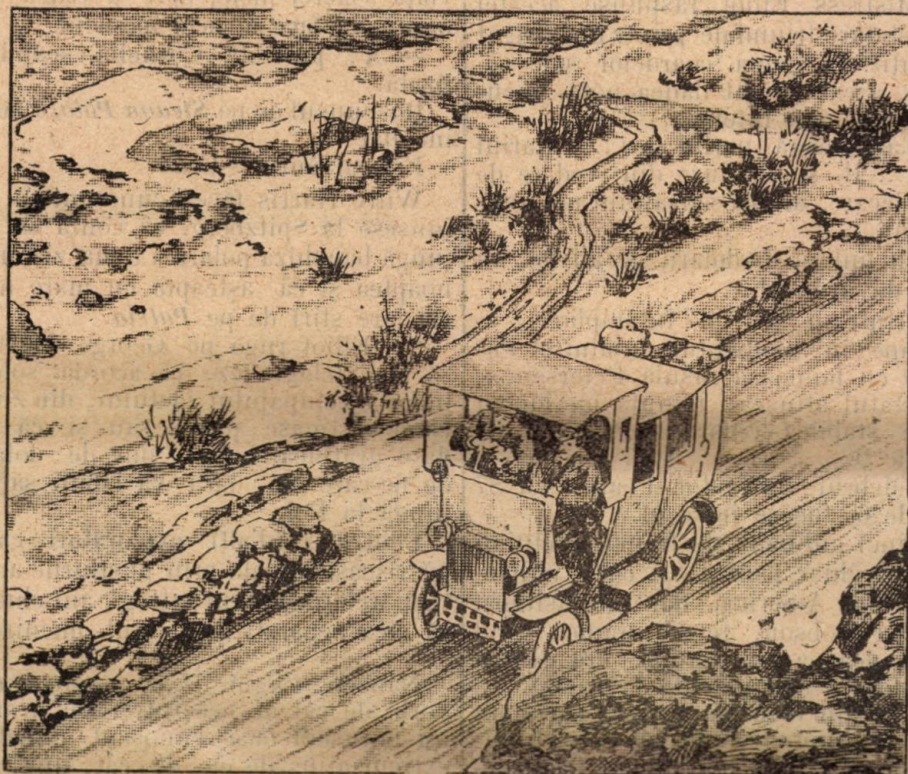
În luna lui August 1893 mă dusesem într-o mică localitate situată la Nord de Kourba, numită Zaomirt-et-Maïssa. Luasem parte la o anchetă criminală; ancheta terminată, am profitat de faptul că cerul era acoperit de nori și am plecat pe la orele două după amiază, dimpreună cu'n Arab care-mi servea de călăuză, silindu-mă să sosesc la Nabeul înainte de-a înnopta. La câți-va kilometri de Kourba, furtuna care mugea înăbușit — se deslănțui brusc. Furam orbiți fără veste de praf și inundați de ploaie. Fulgerile se succedau unul după altul.

«Grăbește, pasul cătărului dumitale, domnule avocat, imi spuse tovarășul meu de drum, călătoria ta ne-a adus noroc; ploaia aceasta care cade, curăță aerul. Să ne continuăm drumul nu ne putem — gândi; să mergem deci să ne adăpostim în duarul acel pe care-l văd colo în fund, la stânga drumului.

Urmai sfatul călăuzei și mă îndreptai înspre duarul arătat. La apropierea noastră câinii se repeziră la noi lătrând furios. Lătratul lor făcu să iasă un indigen, care înaintă spre noi: «Șeicule Ahmed, îi zise tovarășul meu, venim să-ți cerem găzduire și să așteptăm în locuința ta potolirea furtunei.

— Cu tine și cu dânsul ne vizitează bine-cuvântarea lui Alah, răspunse indigenul. Apoi ne spuse să ne coborâm de pe cătarii noștri, pe care-i dădu în primire unui băcat, iar noi intrăram într'un cort unde era așternută pe pământ, o rogojină groasă de pae de alefa. Ne așezăram pe rogojină și după ce vorbi câte-va momente cu noi, gazda noastră eși spunându-ne să o așteptăm.

O oră după aceea se reintoarse, purtând în mâinile sale o strachină mare de cuscus, în timp ce alți indigeni duceau felurite farfurii cu sos roș de pătlăgele

Automobilul coboară domol serpentina

Austria și Muntenegru; de aci până la Cetinje, drumul a fost reparat de către muntenegreni, din ordinul prințului, căci automobilul promitea oaspeți mai mulți și cu aceștia un isvor de ciștiguri destul de bogat. Descrierea scurtă a unei călătorii în automobil dela Cattaro la Cetinje va interesa desigur pe cititori. Trăsura noastră de 40 cai putere, care — din cauza curbilor scurte a fost construită, îngust, — se prezintă ca o admirabilă suitoare de munți. Sue cu ușurință scurtele și aproape perpendicularele serpentine cari încep numai decât dupe Cattaro, și ne duce pe o stradă bine îngrijită, până la serpentina a

ccionar vamal cu ajutorii săi și prietenosul prelat al locuitorilor, — cu toții în costum național și cu revolve uriase la brâu.

Foarte politicoși, ne-au cerut să le arătăm pașapoartele și luarăm vin roșu foarte efțin și foarte bun. De cheltueli mari — nici vorbă nu era.

De aci plecarăm iar prin serpentinele foarte aplecate; automobilul scobora încet fiind ținut de frână. Automobilul era prevăzut cu opritoare, căci drumul de serpentine și sinuozitățile aproape inaccesibile și cu prăpăstii adânci, cer un automobil cât se poate de bun. Puțin înainte de Cetinje ni se desfășoară o

și de ardei, precum și cu carne pe jumătate friptă. Mirosul de olei rănced și de unt stricat, care se răspândea din toate bucatele acestea era atât de ne-suferit, încât nu mă puteai hotărî să gust din ele. Văzând aceasta gazda noastră eși și reîntră după câte-va minute aducând ouă moi. Cerui sare, însă de-abia rostisem cererea că mă și căii, de oare ce nu se găsea sare în tot duarul. Imediat șeicul Ahmed făcu un semn cu mina și un tânăr indigen foarte chipeș, a cărui purtare era de o eleganță aleasă, se apropie de el. «Acesta-i fiul meu, Ali,» ne spuse gazda inv luindu-l într-o privire mândră și adresându-se lui: «Ali, furtuna începe să se domolească; du-te fiul meu, incalecă pe iapa cea verde (prin eufemism indigenii zic «verde», pentru a nu spune «negru»), pleacă până-n duarul vecin și adă-ne sare.

Mă împotrivi, stăruii, jurai că nu voi gusta din ouă dacă Ali se va deranja; nimic nu folosi: tânărul porni și noi rămăserăm în cort dimpreună cu șeicul Ahmed și cu călăuza mea. O jumătate de oră, o oră, două, trecură. Ali nu se reîntorcea; gazda noastră vizibil neliniștită nu lua parte la conversație. Sosise noaptea, toate zgomotele amuțiseră și nu mai auzeam de cât zgomotul picăturilor de ploae căzând în băltoacele de apă. Rupți de oboseală, tovarășul meu și cu mine ne lăsarăm în brațele somnului. De odată furăm deșteptați de un strigăt pătrunzător de femei, îngrozitor și prelung, urmat de urletele înfiorătoare ale câinilor. Dar noaptea, Doamne!, ce sinistre păreau strigătul și lătrăturile acestea! Eram înghețați de spaimă. Ne repezirăm la intrarea cortului și auzirăm lămurit bocete și țipete jalnice—întrerupte din timp în timp de un strigăt și mai spăimântător, încă de cât cel dintâi.

Ne priveam unul pe altul, zdrobiți, întrebându-ne care să fie pricina acestor strigăte, când la lumina unei torțe văzurăm apropiindu-se un cortegiu care aducea întins pe o targă, mort, pe Ali, pe acest tânăr pe care adineauri îl văzurăm plin de viață și de sănătate!

Ni se spuse că întorcându-se de la duarul vecin, iapa se poticnise și că-l trântise la pământ, încât murise pe loc.

Tatăl lui îl privea cu o emoțiune dureroasă: eu eram consternat, căci eram cauza involuntară a acestei nenorociri.

Pe o rogojină—in fundul cortului, fu întins corpul tânărului, a cărui gură întredeschisă părea că voeste să vorbească.

La un semn al gazdei noastre femeile se îndreptară; după aceea șeicul Ahmed ne făcu să intrăm în cort dimpreună cu toți cei de față, care se așezară lângă dansul. Fie-care păstra tăcerea lăsându-se în prada tristelor sale gândiri. De-o dată trecându-și mâna peste față, șeicul Ahmed zise:

„Allah singur este mare! Allah sin-

gur este vecinic!“ Apoi întorcându-se către unul de față întrebă: „Adus-a sare? Se sculară, scotociră cadavrul și-l întinseră un pachet de sare. Atunci adresându-se mie: „Stăpâne, imi spuse el, fiul meu a adus sarea. Fii bun și fă-mi onoarea de a mânca“. Și, vârându-și o mână de cuscus în gură, de zise: „Aya, bismillah, ia riadi“. (Hai! în numele

lui Allah, domnii mei (sub-înțelese mâncări).

S'arbit, înebunit de cuvintele acestea, de nepăsarea aceasta spăimântătoare, izbucni în lacrimi și cu toată rugămintea șeicului Ahmed și a tuturor celor de față, plecai singur în puterea nopții, în furtună, îngrozit și întristat...

Th. Simenschy.

Un Balon la Polul Nord

— Urmare —

Prin ceața polară

Telegrama «Regelui aramei». — Proces-verbal de record. — Urcăți la 2000 metri. — Frigul insuportabil. — Aerostatul devine aeroplan. — Evaporarea hidrogenului. — Intervenția lui Bob-Midy.

Mistress Elliot răspunse acestei constatări triumfale printr'un strigăt a-cuțit. În gama coardelor sale vocale, acest strigăt dădea nota bucuriei celei mai intense.

Căstigaseră pariul lor!... Pariul lor!... Il și pierduse din vedere de la plecarea, atâtea senzațiuni noi avuseseră.

Un milion de dolari, de alt-fel, nu era de aruncat.

Printr'un joc al întâmplărilor, aproape în momentul întâlnirii *Patriei* cu faimoasa insulă Petersen, aerostatul atinsese minuta meridiană care stabilea recordul Polului: 87 grade 9.

Celebrul navigator Peary, cu 87 grade 6, fusese întrecut.

Cinci milioane de franci prețuia destul chiar pentru oricare miliardar din America, dar confuziunea lui sir Hobson, regele aramei, când va vedea pariul pierdut, era pentru sir James mai plăcută la gustat.

Una din clausele acestui pariu era că sir Elliot trebuia să țină pe adversarul său în curent cu toate deplasările sale, când va fi pe mare prin T. S. F.; și prin birourile telegrafice când se va opri în vre-un port oare-care.

Conform acestei clause, se expediase în ajun o telegramă «Clubului Industriei» din New-York și sir Hobson își freca mâinele, constatând că *Steaua Polară* nu mai avea termen de cât patru luni, adică o vară numai și că era ancorată într'un port norvegian.

Fără îndoială, considera pariul câștigat.

Telegrama care o primi în urmă îl cufundă într-o mare nedomirire.

Americanul o redactase destul de deslușit și fu expedită de George Durtal, în vreme ce savantul ținea locul pentru câte-va momente Ame-

ricanului la barometru și la direcțiunea cârmei.

— E ora când știu sigur că se află la club: cu tot sângele său rece, va primi o lovitură bună, zise Americanul. Ași da bucuos zece ani din viața soacrei mele, spre a vedea ce figură va face în acel moment.

— A! protestă Cornelia scandalizată.

Răspunsul de pe *Steaua Polară* sosi imediat:

Era cuvântul: Ura!

Willy Harris făcea cunoscut că ajunsese la Spitzberg, că conta să ajungă banchiza polară a doua zi Luni noaptea și că așteaptă cu mare nerăbdare știri de pe *Patria*.

Sir Elliot rugă pe George Durtal să mai telegrafizeze că acordă solda îndoită echipajului iactului, din ziua când căștigase pariul său și că va da o gratificație de o mie de dolari de fie-care om, dacă va isbuti să ajungă la Pol.

Pentru cei-l'alți exploratori care își riscaseră viața prin pustiurile arctice, trebuiseră luni întregi, ani chiar, să stea separați de restul omenirii.

Nansen, Cagni, Peary, spre a nu vorbi de cât de acești trei din urmă, nu putuseră face cunoscut punctul extrem atins de ei, de cât, unul ajungând în Norvegia iar cei-l'alți două la locurile lor de iernare.

Pentru expedițiunea aeriană, lumea întreagă va putea cunoaște, chiar a doua zi, descoperirea Polului. Dacă lucrul acesta s'ar întâmpla Duminecă, *New-York Herald* va face cunoscut lumii întregi această senzațională descoperire.

Era de necrezut!

Miliardarul ar fi dorit să celebreze, cu paharul în mână, câștigarea pariului, dar Bob Midy explică că tot ce era lichid pe bord de la «extra-dry» până la whisky, se solidificase.

Trebuî dar să stabilească, fără toast, procesul verbal relatând pasagiul cu 87°9.

Cu lucrul acesta fu însărcinat doctorul Petersen. El scrisese cu creionul

documentul care trebuia trimis «clubului Industriei» din New-York.

La citirea amănunțită a documentului unde se vorbea de insula Petersen, locotenentul remarcă că ar fi poate imprudent, într-un document oficial, unde nu trebuia să figureze de cât precisiuni geografice, să se facă mențiunea unui pământ pe care nimeni nu l'a văzut până acum și unde expedițiunea nu s'a oprit.

— Nu l'am văzut poate, zise mistress Elliot, dar l'am simțit, și ca probă pot să aduc lovitura mea de la umăr.

În urma acestei afirmări, procesul verbal fu semnat de cei cinci pasageri, Bob Midy neavând nici un fel de valoare pe bord, ca factor uman.

Mistress Elliot oferi fie-cărui câte un pahar cu apă caldă îndulcită pe care o încălzise deasupra mașinei de petrol, și trebuî să se grăbească să o soarbă, căci frigul atinsese 37° și întârziind n'ar fi găsit în pahar de cât un bulgăre de gheață.

— Cu ce stea operezi, doctore?

— Acum, cu *Pollux*. Nu numai că e o stea din cele mari și nu poate fi confundată în această regiune cu nici una, dar încă e aproape de steaua *Castor*, de a treia mărime, pe care o ghicesc mai mult de cât o văd prin obiectivul meu, și care îmi servește de control.

— Așa dar Polul nu ar fi de cât la 240 klm., distanța dintre Paris și Verdune, zise George adresându-se Cristiane.

— Oh! zise tânăra fată, sunt sigură acum că l'vom ajunge.

— Mă rog, întrerupse savantul, ai ținut însă socoteală de aplatisarea polară?

— Cum?

— Cred că știți că un grad al meridianului valorează în zona temperată, la Paris de exemplu, 111 kilometri 132 metri, la Equator nu valorează de cât 110 kilometri 560 metri, dar că în schimb măsoară 111 kilometri 707 metri la Pol!

— În adevăr, dar drept să-ți spun e așa de mică diferența... 2 kilometri în plus peste distanța ce ne rămâne să parcurgem.

— Pretind, când vom ajunge la Pol, să fixăm acest punct geografic la 300 metri apropiere; 300 metri, înțelegeți; precisiunea riguroasă a instrumentului meu, o permite. Două kilometri deci, au o reală importanță, și nu la 240 ci la 242 kilometri depărtare de Pol ne aflăm.

— Liniștește-te, scumpe doctore, zise surâzând Americanul; acești doi kilometri s'au și trecut de când ai început discuția.

Călătoria se sfârșea în condițiuni cum nimeni nu îndrăznise să spere.

Sania-automobil care credeau că

o să cadă, părea să fie ținută solid de ultima curea și afară de o nouă ciocnătură, George Durtal nu se mai temea că greutatea de 380 kilograme, s'ar putea desface și să precipite «Patria» în abisurile extrem de friguroase.

O singură grijă apăsa asupra tuturor: pluteau într-o ceață că nu se putea vedea nimic.

Dacă ajungeau la Pol și nu ar fi putut în relațiunea oficială să descrie ansamblul regiunii descoperite, rezultatul expedițiunii ar fi fost foarte micșorat.

— Avem acum toate șansele să ajungem, observă miliardarul; dar dacă timpul nu se schimbă, vom trece deasupra axei pământului ca un orb printr-o galerie de tablouri.

Toată lumea fu de aceeași idee, și se începu o discuție asupra lucrului ce era de făcut ca trecerea *Patriei* deasupra Polului Nord să nu fie un sbor repede în această «noapte albă».

— Dacă ne-am coborâ, zise Americanul, am vedea poate mai puțin, căci, fără îndoială, această ceață trebuie să fie mai deasă cu cât te apropii de pământ.

— Poate că ar fi și imprudent să facem cei 200 kilometri care ne mai rămân, la o mică înălțime, observă George Durtal; căci ne aflăm deasupra unei banchize, sau suntem deasupra unui pământ, nu știu nimic. De ce să riscăm o ciocnire?

— Cum am făcut deasupra piscului amicului nostru Petersen, adăogă sir James Elliot.

La rândul său, mistress Elliot luă vorba:

— Eu nu pot să cred că nu e la Pol o umflătură ce se poate observa.

— Dar imi trebuie o ridicătură, un deal cel puțin spre a-mi construi un observator, zise Petersen. Căci cred că vă închipuiți că dacă ajungem astăzi cu atâta ușurință acest punct nu voim mai avea de cât un gând: să reviu spre a face cu instrumentul meu observațiunile esențiale. Ori, spre a ridica un observatoriu, trebuie un munte, mic dacă voți, dar trebuie unul.

Cristiana surâse.

— Închipește-l construit la moment de o baghetă de zână, zise ea; ce ai putea să observi pe o ceață ca asta, domnule savant?

— Să sperăm că sunt sesoane, sau auî când atmosfera se degajează, ca peste tot, de alt-fel. Cine știe? poate că iarna pe aici, în timpul nopții de șase luni, e un timp splendid cu o atmosferă limpede care mărește intensitatea luminoasă a stelelor.

Nu, n'am să renunț așa de ușor la acest vis de a vedea Polul, într-un timp, mai mult sau mai puțin apropiat, o misiune științifică, studi-

ind emisferul boreal și mai ales interesanta problemă a originii umanității.

— Și vei primi să fii șeful? întreabă Americanul.

— Cu cea mai mare plăcere... Nansen a suportat 52°; noi avem acum 43°, vântul ne biciuiește și îndurăm aceasta destul de bine, grație îmbrăcăminteii noastre destul de groase și mășilor noastre. Dacă la Pol, în plină iarnă e 60, 65 grade, la această temperatură se poate trăi destul de bine cu proviziuni și alcool.

— Eu credeam că alcoolul nu poate fi lichid la 60 grade, zise Americanul.

— Nu. Când e absolut, devine vâscos într-un amestec de protoxid de azot lichid și de acid carbonic, alică la 100° sub zero. El a fost de alt-fel solidificat la—130 grade; dar pentru frigul mare de la Pol, se poate întrebuința la ori ce.

— Viitorul e al alcoolului, zise Americanul. Va înlocui de acum înainte benzina în mașine. Colegul meu, regele petrolului, va pune în practică lucrul acesta cât de curând.

— Sir James, întrerupse de-o dată savantul, am răspunsul la problema care ne-o pusesem mai adineauri.

— Ce problemă?

— Ne întrebăm ce vom putea face ca să nu trecem pe de-asupra Polului fără să ne oprim puțin...

— Ai găsit vre-un mijloc?

— Am unul: dacă vom vedea, trecând pe la Pol, ceea-ce n'a văzut nici un ochi omenesc, admiteți că ne-am împlinit programul?

— De sigur! Dar ce vrei să zici?

— Nici un om n'a văzut, până astăzi, steaua polară la zenit, pe verticala sa... Noi o vom putea vedea, va trebui să o vedem...

— Dar cum va fi posibil cu această ceață? Steaua polară e numai de a treia sau a patra mărime.

— Chiar așa: n'avem de cât să dominăm ceața; nu e așa de deasă ca să nu putem eși, înălțându-ne cu o mie de metri, de exemplu. E o altitudine pe care o poate atinge *Patria*.

Dacă luneta instrumentului meu poate pătrunde acest văl de ceață spre a descoperi o stea de prima mărime, e fiindcă nu-i de cât o ușoară desime deasupra aerostatului. Spre pământ trebuie să fie mai deasă, bine înțeles, și nu vom mai vedea nimica; o mie de metri mai sus, va trebui să găsim un cer limpede și pe o zi slabă de vară, steaua polară va fi vizibilă la zenitul nostru.

— Dar, doctore, interveni George Durtal, zenitul nostru e plafondul *Patriei*. Nu o vom putea vedea de cât stând pe supapă.

Se făcu tăcere. Doctorul nu prevăzuse această obiecțiune așa de simplă, dar nu se descurajă.

— Ascultați-mă, zise el. Steaua polară poate că nu o vom putea vedea. Dar științificește, observațiunile ce voi face asupra celorlalte stele din jurul polarei, o să aibă aceeași valoare. Dacă dovedesc, de exemplu, că am văzut în aceeași oră Capra și Alfa la aceeași înălțime zenitală, sau Argol la aceeași înălțime cu Wega, lumea savantă nu s'ar putea îndoi de trecerea noastră pe la Pol, căci numai la Pol — și din nici o altă parte a globului — se poate face această constatare. În alte părți aceste stele sunt, pentru observator, la înălțimi zenitale diferite.

— Dacă crezi această demonstrație real necesară, sir James, zise George Durtal, voi încerca să domn această ceață care, în adevăr, nu poate fi așa de deasă.

— Rămâne să hotărască doctorul, zise Americanul.

— Voi avea de făcut în plus o observațiune solară destul de importantă, când vom vedea limpede conturul astrului, adăogă savantul.

Soarele văzut la Pol, la o oră hotărâtă, ocupă o pozițiune care nu lasă nici o îndoială astronomilor asupra locului de unde a fost observată această pozițiune.

— Nu mai avem de cât 370 kilograme de nisip, zise ofițerul, care socolise sacurile atârinate în jurul bordajului. Trebuie economisit. Să începem mai întâi să ne scăpăm de ghiata depusă pe nacelă.

Toată lumea se puse pe lucru și în timp foarte scurt se ușură nacela cu vre-o trei-zeci de kilograme.

Ascensiunea începu. George Durtal aruncă trei saci cu nisip și la orele 2 *Patria* a jungea la o altitudine de 1920 metri.

Americanul arată termometrul care marca 57 grade.

Acest punct trebuie să fi fost minimum temperaturii atinsă de expedițiune, căci unită cu curentul constituia o suferință care nu putea fi mult timp îndurată.

Mistress Elliot și Cristiana se refugiaseră sub cort, fie care își pusese pe față o mască de lână, căci alt-fel risca să le înghețe nasul în câte-va minute. Respirația îngheța imediat și se transforma sub mască în stă-lactite de ghiată.

Ceața nu scăzuse de loc, poate chiar devenise mai deasă, și doctorul, foarte contrariat, constată că se înșelase în observațiunile sale: Pollux de abia se mai zărea...

Trebuie să fi fost la latitudinea 89° 13'... la 47' de Pol!

Nu mai erau de cât 87 kilometri!

Dar când se auzi această cifră, nici unul nu se sculă să aplaude sau să se extazieze.

George Durtal, rugat de sir Elliot, găsi în voința sa puterea necesară spre a telegrafia aceste cuvinte:

«O să fim la Pol peste două ore».

Dar trebuie să lase manipulatorul și nu auzi răspunsul «Stelei Polare», căci frigul devenise pentru toți o suferință insuportabilă. Membrele le ereau înțepenite, respirația greoaie ca și cum o greutate de plumb le-ar fi apăsât umerii.

— Trebuie să ne coborâm, zise Americanul, e intolerabil.

Savantul făcu un gest care spunea că e de aceeași părere.

(Va urma).

Poșta Redacției

D-lui V. Raval. — Vom utiliza ce va fi cu putință. Deocamdată v'am publicat aceste două bucăți. Stăruți însă mai mult asupra limbei în care traduceți. Faceți traduceri mai ușoare, — note de călătorie, spre exemplu.

Acti Mase-Groeg. — Îngrijiți stilul și subiectul. Traduceți, mai bine descrieri de excursiuni.

D-lui Vânturică. — Ne temeam zadarnic să începem publicarea?

PRIMA ȘI UNICA FABRICĂ DE INSTRUMENTE MUZICALE

FONDAT IN 1866

V. STASEC

FONDAT IN 1866

Furnisorul Curței regale și al armatelor: română, bulgară și otomană

București, strada Belvedere, 16

Se execută comande pentru muzici complete

MILITARE ȘI CIVILE

VÂNZARE ȘI ÎN RATE

Goarne și Tobe model ministerial 1909

PENTRU

ARMATĂ ȘI COMUNE

Se fabrica și se vinde numai în fabrica noastră

EXCLUSIV FĂRĂ AGENȚI, FĂRĂ DEPOZITARI

Clarinete, flaute, fligelcorne

și ori-ce fel de instrumente de alamă

CU PREȚURI DE FABRICĂ

SE REPARĂ ORI CE FEL DE INSTRUMENTE MUZICALE

GRAMOFOANE, VIORI, PIANE

Se primesc ori ce fel de obiecte de artă, servicii, candelabre pentru aurit și argintat

Reclama este sufletul comerțului

NOUILE PREMII

LA

„ZIARUL CALATORIILOR“

Cu incepere de azi, „Ziarul Călătorilor“ care apare săptămânal în 16 pagini și conține o materie aleasă și variată, tratând despre toate întâmplările de pe mare și de pe uscat, acordă următoarele noi premii de valoare abonaților săi:

1) **Un elegant pat de bronz**, cumpărat de la cunoscutul magazin «Industria Metalică» Marcu, București, bulevardul Elisabeta No. 8, cel mai eficient și bine asortat din toată țara în mobile de bronz și fier.

2) **Una pușcă de vânătoare**, foc central, cu două țevi, cal. 12, țeava din stânga choke-bore, cheia de deschidere între cocoșe.

3) **Un pistol automatic**, de buzunar cu 6 focuri, demontabil instantaneu cu mâna, în 3 bucăți, englezesc, de la renumita fabrică «Webley-Scott» care cântărește numai 300 grame și întrebunțează cartușe cu iarbă fără fum și glonț metalic, având un tir până la 200 metri.

4) **Una carabină de salon**, «Flobert» 6 m. m. pentru glonț și alicie. Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin de arme și munițiuni din Capitală, B. D. Zisman, furnisorul curții regale, București, 44 calea Victoriei.

5) **Un gramofon perfecționat**, cu pavilion mare, mișcător, în formă de floare, braț acustic și diafragmă pneumatică de concert, împreună cu 6 plăci, cumpărat de la marele magazin de muzică «Jean Feder», București, calea Victoriei 54.

6) **Una mandolină de palisandru**, ornată cu sidef.

7) **Una vioară de paltin**, model Stradivarius, complet montată cu abanos, adevărate instrumente de concert, ambele cumpărate de la magazinul general de muzică «La Harpa», București, str. Colței 5.

8) **Un prețios ceasornic remontuar**, de buzunar pentru bărbat, placat aur sistem american.

9) **Un frumos inel de aur**, pentru damă, cu un rubin și două diamante, cumpărate de la cunoscutul magazin de ceasornice și bijuterii «Ceasornicăria Colței», strada Colței 31.

10) **Una bicicletă iolanda**, marca cea mai bună.

11) **Un biuroș de stejar**, cu 5 cutii, foarte elegant, cumpărat de la magazinul I. Wiedeman, bulevardul Elisabeta No. 7.

12) **Doă lăzi cu sticle de lichioruri fine**, cumpărate de la renumita destilerie Ch. Bresson, str. Dr. L. Varnali 12 și 14.

13) **Un aparat de stins foc „Pluto“** recunoscut de toate autoritățile ca cel mai bun, cumpărat de la casa M. Carniol Fiul, din București strada Carol I No. 30.

Toate aceste premii se pot vedea în expoziția permanentă din administrația ziarului nostru.

Prețul abonamentului: 5 lei pe un an; 2,60 pe 6 luni.

CU INCEPERE DE AZI
TOATA LUMEA CARE SE ABONEAZA LA ZIARUL
„UNIVERSUL“

Concurează la următoarele importante premii în valoare de peste

60.000 DE LEI
O CASA în BUCUREȘTI, strada 10 Maiu, No. 36

Fostă proprietate a d-lui T. Teodorescu, liberă de ori-ce sarcine, construcție nouă, 5 încăperi.

UN DORMITOR DE BRONZ

Cumpărat de la cel mai bine asortat magazin în această branșă, „Industria metalică Marcu”, Bd. Elisabeta, 8

Un salonaș stil Ludovic al XV-lea

Foarte elegant, aurit, formând o podoabă în casă

O MARE ȘI ELEGANTĂ OGLINDA VENOȚIANĂ

O GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU GRADINA

Compusă din : o canapea, două fotolii, o masă și patru scaune.

UNA MAȘINĂ DE CUSUT

Toate acestea cumpărate de la primul magazin de mobile „La Centrala” Marco Dattelkremer, strada Carol 62.

O pendulă modernă de biuro

care se întoarce la 400 zile, cumpărată de la cunoscutul magazin de ceasornicărie și bijuterie Smith et Stratulat, Calea Victoriei, No. 53

Un bogat serviciu de bucătărie

„Kosmos” în valoare de 500 lei, cumpărat de la cel mai bine asortat magazin de fierărie și articole pentru menaje A. Artonovici et I. Paloșanu, calea Victoriei 144. Sucursala strada Colței No. 4.

Un bogat pedestal de marmoră pentru flori, foarte elegant și de mare preț.

Un gramofon perfecționat

Una vioară sistem Stradivarius cumpărată de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder.

Un flaut ornat cu fildeș, cumpărat de la magazinul „Harpa”, strada Colței No. 5.

Două stoffe de mătase pentru roche, cumpărate din Paris, anume pentru premii în valoare de una mie lei.

Un ceasornic de aur pentru bărbat

Un ceasornic de aur pentru damă cu o mare piatră de brillant.

Un inel de aur pentru bărbat

Un inel de aur pentru damă

O gheabă națională de postav alb, cusută artistic cu găitane negre, pentru d-soare.

Două paltonase pentru fete

Patru artistice tablouri aquarele

Un binoclu

Două juguri de frunte pentru boi, cumpărate de la societatea pentru protecția animalelor.

Un vas elegant de salon

Trei tablouri artistice

20 abonamente pentru un an la „Veselia

10 p. un an la „Ziarul Călătoriilor”.

Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică : Lei 18 p. un an; lei 9.15 p. 6 luni; lei 4.65 p. 3 luni.

Abonații primesc gratuit „Universul literar”, iar cei cari se abonează cu începere de azi, mai primesc și

Almanahul ziarului „Universul”

— Pe anul 1910 —

Spre a participa la premii, abonați pe un an primesc 30 de bonuri; pe șase luni 14 bonuri, iar pe trei luni 5 bonuri.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
1 " 2.60 " 1/2 " " " "

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Automobilul zbura ca o săgeată. — (Vezi pag. 4088)

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CĂLĂTORILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

RECORDUL TIGRULUI

Ar trebui s'o auziți pe însăși miss Marjoria Lindner spunând această poveste.

Voi căuta însă s'o redați aici așa cum am auzit-o, rămânând bine înțeles ca să vă imaginați d-stră accentul expresiv al tinerei povestitoare.

Trebue să spunem mai întâi cine este eroîna, și în ce împrejurări s'a petrecut aventura.

Miss Marjoria era în epoca aceea — și nu e tocmai mult de atunci — lo godnica amicului meu Robert Hall, — bine cunoscut sub numele de Bob, un individ care avea oare-care greutate în administrarea pădurilor domeniiale din Himalaya.

Cred chiar că miss Marjoria se va căsători cu Bob la vara viitoare, atunci când dânsul va înainta în grad, și va fi numit într'un loc mai puțin îndepărtat de civilizația omenească.

În acel timp însă, Bob era mai izolat de cât un călugăr pustnic în schitul său pierdut. Trăia în jurul izvoarelor Sutledz, unde era întovărașit numai de câți-va indigeni și avea de supravegheat plantațiile guvernământului, — operă destul de grea, pentru că avea de luptat cu toate soiurile de animale, domestice și sălbatice, și pe deasupra și cu focul.

Slujba lui Bob, nu era prin urmare nici de cum o sinecură. Numai rare ori putea să lipsească de la postul său, și de și își făcea datoria într'un mod onorabil, robia aceasta continuă îi era de multe ori nespuse de apăsătoare; dar mai ales era apăsătoare pentru miss Majoria Lindner.

Dar zeul care are grijă de soarta celor cari se iubesc, prevăzuse se vede lucrurile acestea, și de și până atunci nu se putuse instalase încă o linie de drum de fier până la frontieră, automobilul era inventat și miss Marjoria putea avea plăcerea de a se duce de câte va ori pe lună să-și vadă logodnicul în mijlocul câmpiei sale sălbatice.

Călătoria cu automobilul prin aceste locuri nu este de loc ușoară; dar miss Marjoria primise o educație cu totul specială de la tatăl ei, maiorul Lindner, și acolo unde mulți bărbați ar fi datin-dărât, dânsa mergea înainte, spre cea mai mare dezolare a fricosului Trot, pe care soarta îl făcuse servitorul ei.

Domnul acesta ar fi fost mult mai bu-

curos să rămâne în vre-un elegant apartament din Londra, ocupându-se cu lustruitul bibelourilor; dar vezi că, nimeni nu-i ceruse părerea. De altfel și acum, rolul său de mecanic șofer se reduce mai mult la îngrijirea automobilului.

Îndată ce e vorba însă de mers la drum, Trot nu mai are nimica de făcut. El rămâne în automobil ca un figurant, pentru a impune respect populațiilor prin statura sa înaltă, sau în cel mai rău caz, să strângă un șurub în timpul drumului. Cu toate acestea, are și dânsul dreptul să tremure de frică, când miss Majoria dă drumul automobilului cu o viteză vertiginosă, pe pantele cele mai inclinate.

Și într-o zi, pe când miss Marjoria se duse să-l vadă pe Bob în mijlocul plantațiilor sale, și se reîntorcea acum la Simla, interveni o aventură.

Drumul cobora mereu la vale, printr'un câmp pustiu, unde n'ar fi fost de loc plăcut să te surprindă un accident de automobil.

Și miss Marjoria mâna cu toată viteza, după obiceiul ei; Trot, de frică, găsise că era mai bine să adoarmă.

Acuma ajunseseră într'un loc unde trebuiau să treacă o apă în vad.

Pe aici trebuiau să meargă mai încet, și să fie cu cea mai mare băgare de seamă.

Când fură aproape să iasă din apă, automobilul suferi o sguduitură puternică, și Trot nu-și putu stăpâni un strigăt de groază.

Miss Marjoria însă nici nu întoarse capul, ci răsă în tăcere, căci nimica n'o bucura mai mult, de cât un accident de automobil.

Ea dădu din nou viteză mașinei, și nu mai avu altă grijă de cât aceea de a nu greși direcția.

Pietrele gemeau sub roatele automobilului, și sguduirile motorului se comunicau prin manivela cârmei până la brațele conducătoare, ca o descărcare electrică.

Miss Marjoria, înclinată deasupra cârmei, cu ochii fieși, avea impresia că ținea în mâini propria sa existență, legată de aceea a mașinei, — o existență arzătoare, înfrigurată, supra-omenească.

Drumul era destul de drept prin locurile acelea și totuși, vehiculul se înclină mereu spre stânga. Poate că, în timpul cât străbătuseră mlaștina, se stricase ceva; căci se auziau din când în unele pocnituri curioase.

Dar de vreme ce automobilul mai înainta încă, miss Marjoria credea că nu prea are de ce să se neliniștească.

Abia mai târziu, ajunse până la urechile sale un gemăt plângător, și-și spuse că trebuia să se întâmple ceva neobișnuit.

—«La început, povestește miss Marjoria, am crezut că automobilul trecuse peste corpul vre unui animal mic, care fusese

surprins de vehicul și nu mai avusese timp să fugă. Și cum continuam să aud gemătul acesta, mi-am zis că animalul era târât de mașină, și mă gândiam că ar fi bine să opresc. De odată însă, gemătul se schimbă într'un răget puternic, și atunci inima mi-a înghețat, căci recunoscusem strigătul de desperare al tigrului.

„În același timp îmi simții gâtul și părul înfiorat de o suflare violentă, fierbinte, care nu era de loc datorită vântului, ci era suflul unei ființe vii”.

Și îndrăzneța fată ghici la spatele ei corpul amenințător al fiarei.

Ce trebuia să facă?

Primul gând fu să oprească mașina și întoarse repede manivela. Dar în aceeași clipă fiara îi dădu o lovitură de ghiară peste umăr.

Singura scăpare era prin urmare numai fuga, zgomotul, cursa nebună. Miss Marjoria înțelese lucrul acesta și dădu mașinei toată viteza de care era capabilă. Vehiculul vibră ca un animal biciuit, se repezi și porii furios înainte.

Atunci urmă ceva spaimântător: o cursă necegetată pe un drum cu povârnișuri repezi, cu mii de primejdii, cu evocarea morții la fie-care clipă.

«Că am trăit clipele acestea, spune miss Marjoria, că de o sută de ori am fost aproape să mă rostogolesc în prăpastie, că m'am lăsat condusă de o lumină supranaturală... — toate acestea ar însemna nimica.

«Dar am simțit aproape de obrazul meu suflarea fiarei, am auzit mereu strigătele sale furioase, am trăit atâtea clipe teribile, cu ghiara morții atârnată deasupra mea.

«Tigrul era tot așa de fricos ca și mine; de aceea gemea mereu și nu îndrăznea să mă atace.

Dar oare servitorul ce se făcuse în timpul acesta? Marjoria nu se putea gândi la asemenea lucruri, pentru că o singură clipă de neatenție i-ar fi putut fi fatală. Un moment îi veni gândul să se arunce cu automobilul cu tot în abis, de cât să mai aștepte atacul furios al fiarei. Dar instinctul de conservare fu mai puternic. Cursa continuă.

Poate că în cele din urmă tigrul, înspăimântat, avea să fugă.

Din fericire, la o cotitură a drumului, vehiculul suferi o zguduitură așa de puternică, în cât tigrul căzu la pământ.

În clipa următoare, când fiara se desmetici, automobilul era departe, pentru că Marjoria nu înceteni nici o clipă viteza.

Abia într'un târziu, când își dădu seama că tigrul nu mai e la spatele ei, înceteni mersul.

Aceasta este aventura pe care mi-a povestit-o anul trecut la Simla, în timpul balului de Crăciun, miss Marjoria.

Trot nu s'a ales din toată această aventură de cât numai cu un braț zdro-